

Tēvijas Sargs

Glābējs Jūras spēki Starptarpiņu un «Auliem» Bruņojums Jaunsardze Vēsture Ls 0,60

Aprīlis

2013

Nr. 4

Latvijas

militārā

hronika,

jaunumi,

fakti,

sasniegumi

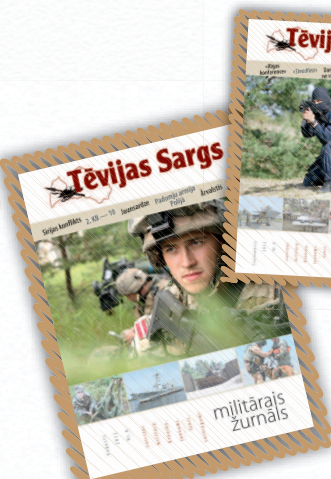
militārais
žurnāls

No šā gada 26. līdz 27. martam darba vizītē Afganistānā ieradās Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Vizītes laikā viņš apmeklēja Balhas provinces gubernatoru, kā arī tikās ar NB TSU vadību un Norvēģijas, Somijas un Zviedrijas kontingenta komandieriem. Ministram bija iespēja apskatīt militāro bāzi «*Norther Lights*», kurā pašreiz dien četri Latvijas NBS karavīri, un iepazīties ar viņu sadzīves apstākļiem. ISAF Ziemeļu reģionālās pavēlniecības komandieris ģenerālmajors Jergs Folmers, tiekoties ar ministru, vēlreiz apliecināja mūsu karavīru

profesionalitāti un augsti novērtēja Latvijas ieguldījumu drošības situācijas uzlabošanā Ziemeļu pavēlniecības atbildības rajonā.

Ministrs ar Latvijas kontingenta karavīriem tikās «*Nidaros*» bāzē. Viņš bija ieradies ar Latvijas lauku labumiem, un sarunas vakara gaitā izvērtās par spraigu diskusiju, apspriežot gan karavīrus, gan ministru interesējošus jautājumus.

Sagatavojis **pulkvedis Tālis Majors**, ISAF 13/1 NKK.

Abonēt var visās «Latvijas pasta» nodaļās,
kā arī internetā www.abone.pasts.lv
un zvanot pa informatīvo tālruni 67008001

Ārvalstīs militāro žurnālu
«Tēvijas Sargs»
var abonēt pie redakcijas pārstāvjiem.

Abonēšanas cena Latvijā:

1 mēnesim — Ls 0,50
6 mēnešiem — Ls 3,00
12 mēnešiem — Ls 6,00

Abonēšanas cena ārvalstīs:

Eiropā 12 mēnešiem — EUR 41,00
ASV 12 mēnešiem — USD 68,00
Kanādā 12 mēnešiem — CAD 70,00
Austrālijā 12 mēnešiem — AUD 73,00

Informācija uzzināma, arī zvanot pa tālruni +371 67335391 vai rakstot uz e-pastu: redakcija@sargs.lv

Reģistrācijas apliecība nr. 90009222536
Izdevējs — Rekrutēšanas un Jaunsardzes centrs
Dibinātājs — LR Aizsardzības ministrija

Redakcijas adrese: K. Valdemāra ielā
10/12, Rīgā, LV-1473
Tālr. 67335383, fakss 67335384, e-mail:
redakcija@sargs.lv

Eiropas Militārās
preses asociācijas biedrs
www.empamil.eu

Iespiests v/a «Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra»
O. Vācieša ielā 43, Rīgā
Iespieduma veids — ofsets
Metiens — 5000 eks.

Galvenā redaktore **Līga Lakuča** —
67335383
Literārā redaktore
Rasma Priekule — 67335391
Žurnālisti **Laura Dūša, Taivo Trams** —
67335391
Fotoredaktors **Gatis Dieziņš** —
67335399

Fotogrāfs **Normunds Mežiņš** —
67335399
Makets **Aigars Nesters** — 67335391
Vāka foto — **Gatis Indrēvics**.

Red. pārstāvis ASV **V. Kukainis**.
237 Springmont Road. Northfield,
OH 44067, USA.
Tālrunis (330) 467 1232.
e-pasts: dvkukainis@aol.com

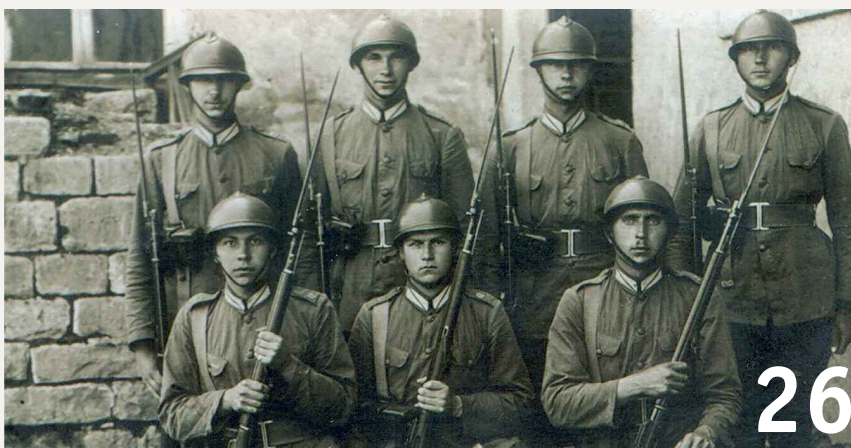
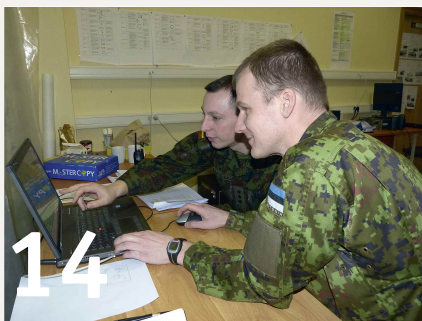
Red. pārstāve Vācijā **I. Marx**.
Tālrunis 89 4530 1802,
e-pasts: iveta_marx@web.de

Red. pārstāve Austrālijā **I. Abele**.
Tālrunis 03 9432 3603,
e-pasts: ilzel.abele@gmail.com

Red. pārstāvis Kanādā **J. Bilinskis**.
210-570 Proudfoot Lane,
London, ON N6H 4Z1, Canada.
Tālrunis 519 474 1080
e-pasts: jbilinskis@rogers.com

Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar
autoru viedokli.

Autoru manuskriptus atpakaļ neizsniedz.

Latvijas ziņas

2

Latvijas kontingents Afganistānā — turpmāk Ziemeļeiropas un Baltijas valstu pārejas atbalsta vienības sastāvā!

4

Glābējs —
Jaunsardzes instruktors

7

Aprīlis —
Jūras spēku flotiles mēnesis

10

Dzila sniegs — papildu pārbaudījums

12

Latvijas virsnieki Lietuvā gatavojas studijām
Baltijas aizsardzības koledžā

14

Latvija un ASV kopīgi pilnveido kājnieku un kaujas atbalsta vienību sadarbību

16

Starp armiju un «Auļiem»

17

SHAPE — dienests visai ģimenei

21

Trenažieri
topošajiem jūrniekiem

22

Instruktors ar 20 gadu dienesta
pieredzi

24

Aukstie ieroči Latvijas armijā
1920.—1940. g.

26

Zemessargs Andris Kivlenieks
sestais karavīru ziemas spēlēs

28

Aprīlis — militārās vēstures spoguļi

29

Neparastā Latvijas brīvības
cīnītāja atcerei

30

Senās inku impērijas
mantojums, Bolīvija un Ekvadora

31

Ārzemju ziņas

34

Atskats Korejas krīzes vēsturē

36

Vai Ziemeļkorejai ir izdevīgi
uzsākt plaša mēroga
kodolkaru?

12. martā Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube svinīgi pasniedza ceļmaizi bocmanim Ivaram Kuzņecovam, kas tika pavadīts uz Eiropas Savienības (ES) pretpirātisma operāciju «Atalanta». Dienests starptautiskajā vidē ilgs no marta līdz jūlijam.

Pieaugot pirātisma aktivitātēm pie Somālijas krastiem, ES 2008. gadā uzsāka militāro operāciju «Atalanta» (EU NAVFOR Somalia — Operation Atalanta), lai aizsargātu humānās palīdzības piegādi un nodrošinātu kuģošanas ceļu drošību reģionā. Operāciju ir sankcionējusi ANO Drošības padome. Šī ir pirmā ES militārā jūras operācija, un pašlaik tajā piedalās 21 ES dalībvalsts.

14. martā Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) prezidents Aldons Vrubļevskis un aizsardzības ministrs Artis Pabriks parakstīja vienošanos par abu institūciju sadarbību 2013.—2016. gadā. Tā paredz sadarbību olimpisko spēļu programmā iekļauto sporta veidu un disciplīnu attīstības veicināšanā Nacionālajos bruņotajos spēkos un Jaunsardzē.

Latvijas Olimpiskās komitejas prezidents A. Vrubļevskis uzsvēra: «Labākie sportisti varēs pārstāvēt Nacionālos bruņotos spēkus 2015. gada Pasaules karavīru sporta spēlēs Dienvidkorejā. Nešaubos, ka daļa no viņiem veiksmīgi aizvadīs kvalifikācijas sacensības Riodežaneiro olimpiskajām spēlēm, kas notiks 2016. gadā. Tas ir pakāpenisks ceļš, kurā ar sportistu labākajiem panākumiem, viņu iedvesmu un līdzdalību mēs audzinām jaunsargus un pārliecinām jauniešus nodarboties ar sportu. Mēs būvējam kopēju piramīdu, un šīs sadarbības vienošanās parakstīšana ir pirmais pamata solis.»

Kā atzina aizsardzības ministrs A. Pabriks, sadarbība tiek turpināta, jo līdz 2009. gadam LOK un Aizsardzības ministrija jau realizēja šāda veida sadarbību. «Ir ļoti svarīgi pat sociāli grūtos apstākļos saglabāt jauniešu interesi par sportu un veselīgu dzīvesveidu. Ja cilvēki neinteresējas par sportu vai ikdienas fiziskām aktivitātēm, tad ir pilnīgi skaidrs, ka tas atstāj iespaidu ne tikai uz šī indivīda ģimenes locekļiem, bet arī uz visu sabiedrību kopumā. Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem ir svarīga veselīga sabiedrība, jo nav noslēpums, ka jauniešu fiziskā sagatavotība mūsdienās ir sliktā.» Vienošanās paredz sadarbības atjaunošanu ar vieglatlētikas, šaušanas, peldēšanas, jāšanas, paukošanas, modernās piecīņas, biatlona un kamanīņu sporta federācijām.

17. martā Rīgas Sv. Jāņa baznīcā labdarības koncerta programmā bija iekļauta Lieldieņu svētku ieskaņai atbilstoša garīgā mūzika — ungāru komponista Frigeša Hidaša «Rekviēms», kas ir veltījums visos karos kritušo piemiņai. Koncerta ienākumi tiks ziedoti Sergeja Jēgera labdarības fondam vasaras radošo darbinīcu organizēšanai talantīgiem bērniem no maznodrošinātām, daudz bērnu un audžu ģimenēm.

Pasākumā piedalījās arī Nacionālo bruņoto spēku orķestris, kuru diriģēja Guntis Kumačevs.

20. martā CERT.LV telpās Raiņa bulvārī 29 e-prasmju nedēļas ietvaros aizsardzības ministrs Artis Pabriks kopā ar bērniem pārbaudīja ģimenes datora veselību. Pārbaudi veica datorlogs — CERT.LV darbinieks, kurš diagnosticēja datora saslimšanas, palīdzēja atbrīvoties no vīrusiem un sniedza konsultācijas, kā rūpēties par datora veselību.

«Darbs ar datoru mūsdienās ir gandrīz ikviena iedzīvotāja ikdiena, taču ne vienmēr rūpīgi padomājam par saglabātās informācijas drošību. Datoru lietotāji kļūst arvien jaunāki, tāpēc mums jau laikus ir jāstāsta saviem bērniem par informācijas drošību un jāmača rūpēties par datoru veselību,» uzskata aizsardzības ministrs A. Pabriks.

E-prasmju nedēļā katram iedzīvotājam bija iespēja atnest savu datoru uz bezmaksas konsultāciju pie datorologa, lai pārbaudītu tā veselību.

20. martā divu dienu darba vizīti Latvijā sāka Dānijas bruņoto spēku komandieris ģenerālis Peters Bartrams. Godinot kritušos karavīrus, ģenerālis P. Bartrams nolika ziedus pie pulkveža Oskara Kalpaka pieminekļa Rīgā, Esplanādē.

Tiekoties ar aizsardzības ministru un NBS komandieri ģenerālleitnantu Raimonu Graubi, Dānijas bruņoto spēku komandieris iepazīs ar pērn apstiprināto Valsts aizsardzības koncepciju un bruņoto spēku attīstības plānu 2012.—2024. gadam, kas paredz vairāk nekā 70 spēju attīstību.

Abu valstu bruņoto spēku komandieri pārrunāja arī divpusējo sadarbību militārajā jomā, īpaši uzsvērt sauszemes spēku sadarbības projektu, kas paredz Latvijas Sauszemes spēku kājnieku brigādes, kā arī Igaunijas un Lietuvas bruņoto spēku brigādes līmeņa vienību integrāciju Dānijas divīzijā. Pievienošanās Dānijas divīzijai un sadarbības principi tika apstiprināti 2010. gada novembrī, parakstot Latvijas un Dānijas aizsardzības ministru nodomu protokolu par sauszemes spēku vienību sadarbības un savstarpējās savietojamības attīstību. Parakstītais dokuments paredz sadarbību gan plānošanas jautājumos, gan praktiskajos vingrinājumos.

Latvijas karavīri piedalās Dānijas divīzijas Padomnieku un apmācību grupas (DATS) organizētajās ikgadējās štāba mācībās Latvijā un Dānijā. Karavīri ir ieguvuši arī jaunu pieredzi ar DATS atbalstu organizētajās artilērijas, izlūkošanas, inženieru un citu speciālistu apmācībās.

Viesojoties Latvijā, ģenerālis Peters Bartrams apmeklēja Apvienoto štābu, Nacionālo aizsardzības akadēmiju, kā arī Ādažu bāzē izvietoto Nesprāgušās municijas neitralizēšanas skolu un Sauszemes spēku kājnieku brigādes štābu.

Dānijas bruņotie spēki patlaban nodrošina NATO gaisa telpas patrulēšanu virs Baltijas valstīm. Viņi vieni no pirmajiem palīdzēja tikko izveidoto Latvijas bruņoto spēku attīstības plānošanā un praktiski apmācīja karavīrus, arī iekļaujot Dānijas kontingenta sastāvā dalībai starptautiskajās operācijās.

21. martā apritēja 7884 dienas, kopš Latvija ir atguvusi neatkarību. Par godu šai dienai no Rātslaukuma uz Brīvības pieminekli devās NBS Štāba bataljona Godasardzes rota un Nacionālo bruņoto spēku orķestris. Pie Brīvības pieminekļa notika svinīgā godasardzes maiņa un aizsardzības ministra Arta Pabriks uzruna. «Šodien apīt 7884 dienas, kopš mūsu valsts ir atjaunota, brīva un demokrātiska. Brīvība nav tā lieta, kas kādam tiek dāvināta par velti. Mēs atguvām brīvību pēc 50 gadu ilgās nebrīves posma, un tagad mums ir jāiemācās uzņemties par to atbildība.»

Laika posmā starp Latvijas valsts dibināšanu, 1918. gada 18. novembri, un 1940. gada 17. jūniju, dienu, kad Latviju okupēja padomju karaspēks, bija pagājušas 7883 dienas. Sākot no valstiskās neatkarības atjaunošanas 1991. gada 21. augustā, līdz šā gada 20. martam ir pagājis identisks laika periods.

22. martā Nacionālajā aizsardzības akadēmijā notika Jūras spēku virsnieku pamatapmācības kursa izlaidums. Svinīgajā ceremonijā piedalījās NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube, akadēmijas rektors pulkvedis Egils Leščinskis, kā arī akadēmijas personāls un citi viesi. Savukārt 26. martā ar jaunajiem virsniekiem tikās valsts bruņotā spēka augstākais vadonis, Valsts prezidents Andris Bērziņš.

2007. gadā kursu sāka seši kadeti kuģu vadītāja specialitātē, bet šogad janvārī visi seši saņēma Latvijas Jūras akadēmijas 5. līmeņa profesionālā bakalaura grādu.

Ņemot vērā akadēmiskās sekmes, militāro disciplīnu un centību militārajā dienestā, par labāko absolventu kursā atzīts kadets Staņislavs Kapustins. Viņš tika apbalvots ar Nacionālās aizsardzības akadēmijas «Atzinības zīmi».

Visi seši absolventi turpinās dienestu Jūras spēku flotiles Minu kuģu eskadrē.

25. martā, pieminot 1949. gada 25. marta deportācijas un komunistiskā genocīda upurus, Rīgā notika piemiņas pasākumi. Kā katru gadu noritēja tradicionālais gājiens no Okupācijas muzeja ēkas uz Brīvības pieminekli, kur tika nolikti ziedi. Valsts prezidents Andris Bērziņš uzrunāja sapulcējušos. Šajā pasākumā piedalījās arī Aizsardzības ministrijas un NBS vadība.

8. aprīlī aizsardzības ministrs Artis Pabriks un NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube svinīgā ceremonijā uz operāciju rajonu pavadīja Latvijas kontingenta karavīrus — majoru Āri Zobenu un seržantu Egiju Rassu, kuri 14. aprīlī sāks dienestu Eiropas Savienības (ES) Apmācības misijā Mali.

7. martā Saeima apstiprināja lēmumu «Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Eiropas Savienības militārajā misijā, lai palīdzētu Mali bruņoto spēku apmācībā». Šajā misijā Latvijas karavīri Mali uzturēsies sešus mēnešus, tad viņus nomainīs nākamais sastāvs. Apmācības misija ir paredzēta, lai palīdzētu uzlabot Mali bruņoto spēku militārās spējas un tādējādi dotu tiem iespēju civilo iestāžu pakļautībā atjaunot valsts teritoriālo integritāti. Misija neiesaistīsies kaujas operācijās.

Misijas štābs izvietots valsts galvaspilsētā Bamako, savukārt mācības plānotas Kulikoro, kur savus dienesta pienākumus pildīs arī Latvijas karavīri ar franču valodas prasmi, kas kalpos kā galvenais saziņas līdzeklis ar Mali bruņotajiem spēkiem un iedzīvotājiem, kuri pārstāv dažādas vietējās tautības.

8. aprīlī aizsardzības ministrs Artis Pabriks, tiekoties ar Zemessardzes vadību, novadu un rotu komandieriem, informēja, ka pēc viņa rīkojuma ir veikta budžeta pārdale Nacionālajos bruņotajos spēkos un zemessargu dienesta uzdevumu izpildei finansējums palielināts par gandrīz 150 000 latu, nedaudz pārsniedzot 2012. gada līmeni. «Tiek kārtotas nepieciešamās formalitātes, lai kompensācijām paredzētā nauda tiktu novirzīta šim mērķim, turklāt vidējais kompensācijas apjoms par vienu dienu pieaugs no 15 latiem līdz 17 latiem.» Papildu finansējums tiks piešķirts arī Zemessardzes apmācībām dalībai Eiropas Savienības kaujas grupā. «Dalība šajā projektā ir liels izaicinājums, un tā pierādīs, cik Zemessardze ir gatava ne tikai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanai, bet arī mūsdienu draudu novēršanai starptautiskā līmenī. Mūsu līdzdalība ir ļoti būtiska, lai vairotu zināšanas, palielinātu kaujas spējas un kā dalībvalsts nostiprinātos Eiropas Savienībā,» sacīja A. Pabriks, aicinot zemessargus ļoti rūpīgi gatavoties šī uzdevuma izpildei.

A. Pabriks pateicās zemessargiem par atbalstu sabiedrībai, kas saistīts gan ar zemeslīdzekļu glābšanu, pazudošu personu meklēšanu un citu uzdevumu izpildi. Viņš uzsvēra, ka Zemessardzes potenciāls šajā jomā vēl nav izsmelts un tādēļ tiek veidota kiber-aizsardzības vienība, kas Zemessardzei pavērtu iespēju iesaistīties arī šādu 21. gadsimta draudu novēršanā.

Latvijas kontingents Afganistānā turpmāk

Ziemeļeiropas un Baltijas valstu pārejas atbalsta vienības

sastāvā!

Sandra Brāle,

kapteine, AM Preses nodaļa,

Edijs Freimanis,

raidījuma «Laiks vīriem?» režisors.

Foto — Normunds Mežiņš un Gatis Dieziņš.

Šā gada marta beigās, neraugoties uz neizpratni par pavasari, kurš aizklājis neceļos, Afganistānas drošības spēki ar Latvijas kontingenta Manevra vienības atbalstu jau ieņēmuši stratēģisku apvidu, pārmeklējuši vietējo ciematu un brīdī, kad ierodamies apzināt situāciju, strādā ar pierādījumu vākšanu. Līdztekus uzsāktas sarunas ar ciema vecāko un vietējiem līderiem.

Manevra vienība nodrošina galvenos atslēgas punktus apvidū, lai pretinieks nevarētu pienākt un uzbrukt no flangiem. Tīkmēr helikopters evakuē smagi ievainotos. Nesprāgušās municijas neitralizēšanas speciālisti sniedz atbalstu improvizēto sprāgstvielu neitralizēšanā.

Teiksiet — Afganistāna? Nē, bet tuvu atmiņējumam! Šoreiz darbība risinās Ādažu poligonā un novada teritorijā. Tur no 18. līdz 28. martam notiek nākamā Latvijas kontingenta Afganistānā noslēguma mācības «Famous Tiger». Mācībās tiek izvērtēta Manevra vienības gatavība starptautiskajai operācijai Afganistānā, uz kurieni pirmie nākamā Latvijas kontingenta karavīri dosies jau aprīlī.

Viņi dienēs Ziemeļeiropas un Baltijas valstu pārejas atbalsta vienības (*Nordic Baltic Transition Support Unit — NB TSU*) sastāvā divās bāzēs Mazāri Šarīfas apkaimē: «*Nidaros*» — bāzē, kur jau līdz šim atradies Latvijas kontingenta Nacionālais atbalsta elements, un «*Nordic Light*» — Zviedrijas bāzē, kas atrodas netālu. Pārejas atbalsta vienības atbildības rajons būs Balhas un Samangānas province Afganistānas ziemeļos.

Pārejas atbalsta vienību veido četru valstu — Zviedrijas, Norvēģijas, Somijas un Latvijas — karavīri. Latvijas karavīri šajā vienībā būs otrs lielākais kontingents. Latvijas Manevra vienība Afganistānā veiks *NB TSU*, Afganistānas drošības spēku policijas vienību un operāciju koordinācijas centru padomnieku grupu eskortēšanu un to apsardzi, nodrošinās ātrās reaģēšanas uzdevumu izpildi un, iespējams, vietējo spēku operāciju atbalstu.

«Pateicoties sadarbībai ar gaisa atbalsta kontrolieriem, sākotnējā pretinieka pretdarbība ar lielkalibra ložmetējiem tika neitralizēta, kas savukārt veicināja mūsu un vietējo drošības spēku iespējas ieiet ciemā. Viens no nākamajiem uzdevumiem ir izveidot kontrolposteni ciemata apkaimē,» lakoniski stāsta **2. kājnieku bataljona 1. kājnieku rotas komandieris kapteinis Gaidis Landratovs.**

Mācību noslēguma fāzi vēroja arī vienības komandieris pulkvedis Peders Ulsons.

Nākamais Manevra vienības komandieris uzsver, ka noslēguma mācību galvenais mērķis ir pārliecināties par

vienības gatavību uzdevumiem Afganistānā: «Pārliecināties par karavīru sagatavotību. Pilnveidojam iemaņas patrulēšanā, eskortēšanā un ātrās reaģēšanas vienības darbībā, kā arī sadarbību ar Afganistānas drošības spēkiem gan vada, gan rotas līmenī.»

Pulkvedis P. Ulsons:
«Latvijas rota būs būtisks ieguldījums pārejas atbalsta vienībā!»

Manevra vienības kvalifikācijas mācību noslēguma fāzi novērot ieradies arī Zviedrijas bruņoto spēku pārstāvis, Ziemeļeiropas un Baltijas valstu pārejas atbalsta vienības komandieris **pulkvedis Peders Ulsons (Peder Ohlsson)**. Viņš bijis vecākais padomnieks personāla resursu jautājumos Zviedrijas bruņoto spēku Apvienotajā štābā. 2011. gadā — militārais padomnieks ANO Palīdzības misijā Afganistānā. No 2008. līdz 2011. gadam — Stratēģiskās/operāciju vadības nodaļas vadītājs Zviedrijas bruņoto spēku Apvienotajā štābā. Būtisku dienesta pieredzi guvis Starptautiskās jūras desanta spēku un Zviedrijas/Somijas jūras desanta uzdevumu

vienības bataljona komandiera amatā, kā arī Jūras operāciju centrā. Dienestā kopš 1982. gada.

— Kā jūs raksturotu Ziemeļeiropas un Baltijas valstu pārejas atbalsta vienības konceptu un tās uzdevumus?

— Šī ir pirmā reize, kad uzdevumu veicam daudznacionālā vienībā, kas sastāv no četrām nācijām. Vienībā ir aptuveni 400 karavīru. Uz starptautisko operāciju Afganistānā vienība dosies pavasara beigās — vasaras sākumā, lai sniegtu daudzveidīgu atbalstu Afganistānas drošības spēkiem.

Galvenā uzmanība būs pievērsta padomu sniegšanai Afganistānas drošības spēku policijas vienībām konkrētā jomā attiecīgajā līmenī, piemēram, vietējo drošības spēku vadītājā Operāciju koordinācijas centrā. Šī ir lielākā atšķirība no tiem uzdevumiem, ko esam veikuši līdz šim. Koncentrēsimies uz situāciju Balhas un Samangānas provincē Afganistānas ziemeļos, tādējādi turpinot dot savu pienesumu, tomēr jau atšķirīgā veidā.

Domāju, ka esam sākuši ļoti labi. Novērtēju iespēju gatavoties kopā un izprast katras nācijas procedūras un konceptu. Arī Zviedrijā jau norisinājušās trīs nedēļu gatavošanās mācības.

— Kā jūs redzat Latvijas karavīru iesaisti vienībā un veicamos uzdevumus starptautiskajā operācijā?

— Vērojot mācības, redzu, ka Manevra vienība darbojas patiešām labi un profesionāli. Tai ir liela pieredze. Latvijas vienība būs būtisks ieguldījums pārejas atbalsta vienībā. Vienlaikus tā ir arī liela atbildība par mums uzticēto rajonu.

Pulkvežleitnants Reinis Baško:
«Tas nekas, ka mums ir četri karogi — mums jāstrādā kā vienai vienībai!»

Arī nākamais Latvijas kontingenta Afganistānā komandieris un Ziemeļeiropas un Baltijas valstu pārejas atbalsta vienības komandiera vietnieks **pulkvežleitnants Reinis Baško** uzsver, ka būtiskākais ir turpināt sagatavot Afganistānas drošības spēkus, lai

Turpinājums 6. lpp.

Karavīri apgūst nepieciešamās iemaņas ievainoto medicīniskajā evakuācijā.

Viens no Manevra vienības galvenajiem uzdevumiem mācībās ir pilnveidot vienības sagatavotību patrulēšanā.

Galvenā uzmanība būs pievērsta padomu sniegšanai Afganistānas drošības spēkiem.

Uzsāktas sarunas ar ciema vecākajiem un vietējiem līderiem.

Sākums 4. un 5. lpp.

tie varētu sekmīgi pārņemt drošības kontroli valstī, neliedzot vietējiem drošības spēkiem padomus un sniedzot tiem atbalstu militāro operāciju laikā.

Pulkvežleitnants R. Baško kopš 2012. gada ir Instruktoru skolas komandieris. Savukārt no 2010. gada bijis Zemessardzes 44. kājnieku bataljona komandieris. 1995. gadā uzreiz pēc Nacionālās aizsardzības akadēmijas absolvēšanas sācis dienestu Izlūkdesanta bataljonā vada komandiera amatā. Pēc tam dienestu turpinājis Latvijas miera uzturēšanas spēku bataljonā rotas komandiera/rotas komandiera vietnieka amatā. Būtisku dienesta pieredzi ieguvīš, dienot NBS Apvienotajā štābā un NATO štābā.

— Kādi būs Latvijas kontingenta uzdevumi starptautiskajā operācijā Afganistānā, un ar ko šī rotācija būs atšķirīga no iepriekšējām?

— Salīdzinot ar iepriekšējiem Latvijas kontingentiem, mums būs pavisam atšķirīga operācija. Pirms diviem trim gadiem Starptautisko drošības atbalsta spēku karavīri gāja kopā ar Afganistānas drošības spēkiem un piedalījās dažādās kaujas operācijās. Mūsu kontingents savukārt novēros, kā

NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube:

«Situācija Afganistānā šobrīd ir tāda, ka arvien vairāk un vairāk atbildība un uzdevumi tiek nodoti pašu afgāņu rokās — tā ir gan policijas atbildība drošības jomā, gan Afganistānas Nacionālās armijas uzdevumu izpilde. Līdz ar to mūsu iesaiste operācijās kaujas darbībā būs ļoti minimāla. Tā ir lielākā atšķirība. Mēs pirmo reizi strādāsim kopā ar Zviedrijas un Somijas karavīriem.

Latvijas Manevra vienība ir vienīgā no Ziemeļeiropas un Baltijas valstu pārejas atbalsta vienības, kuras uzdevumi starptautiskās operācijas rajonā paredz doties ārpus bāzes. Manevra vienības uzdevumi jau ir zināmi no iepriekšējām rotācijām, līdz ar to lielas izmaiņas nav gaidāmas.»

vietējie drošības spēki veic šīs operācijas. Afgāņiem pašiem jābūt saimniekiem savā zemē. Mēs viņiem sniegsim to, kā šobrīd trūkst. Šīs būs pašu afgāņu kaujas operācijas, bet mūsu atbildībā būs nodrošināt savu spēku drošību.

Papildu uzmanību pievērsīsim padomu sniegšanai. Sūtīsim padomdevēju vienības pie Afganistānas policijas un raudzīsimies, kā afgāņu veidota Operāciju koordinācijas centrs veic uzdevumus un koordinē situāciju savā atbildības teritorijā.

— Iepriekšējā operāciju pieredze liecina, ka mūsu karavīriem jāiesaistās kaujas darbībā situācijās, kad notiek uzbrukums afgāņiem, un gluži nav tā, ka uz to visu varētu noraudzīties no malas, neiesaistoties. Vai tas tomēr nav bīstami, jo šīs operācijas nevada mūsu spēki? Vai nebūs tā, ka kādā brīdī mūsu karavīrs kļūst par tādu kā ugunsdzēsēju, kuram jāskrien palīgā karstākajā punktā?

— Tāda iespēja pastāv. Tomēr jebkurā gadījumā mūsu vienības pamatzdevums ir ļaut afgāņiem pašiem strādāt. Mēs dalāmies ar to, kā viņiem nav. Tātad, ja mēs viņiem iedodam tos resursus, kuru viņiem nav, mums ir jānodrošina to drošība. Tāpēc šajās mācībās gatavojamies arī tādiem uzdevumiem, lai jebkurā brīdī mūsu karavīri

būtu gatavi iesaistīties kaujas operācijās. Latvijas Manevra vienība būs kopīga visām četrām pārējās atbalsta vienības dalībvalstīm. Tātad mēs būsim galvenais militārais spēks šai vienībai. Savukārt pārējās valstis nodrošinās padomdevēju vienības, kas darbosies ar vietējiem policijas spēkiem. Mēs būsim tie, kuri nodrošinās drošību šo valstu karavīriem.

— Mūsu kontingenta iekļaušana šajā daudznacionālajā vienībā ir jauna pieredze Latvijai. Kāds šobrīd ir lielākais izaicinājums?

— Līdz šim mums jau ierasti starptautisko operāciju rajonā bijusi pieredze sadarbībā ar divām valstīm. Pārejas atbalsta vienība sastāv no četrām valstīm, no kurām ikviens var lepoties ar lielu pieredzi starptautiskajās operācijās un augstu profesionalitāti. Ļoti daudz kas atkarīgs no tā, kā vienības šajā sagatavošanās procesā vienojas izpildīt uzdevumus, jo katrai valstij ir savi noteikumi, pēc kuriem tā darbojas starptautisko operāciju rajonā.

Viens no uzdevumiem ir rast risinājumu, kā racionāli salikt kopā pareizos resursus kopēju uzdevumu izpildei. Gatavojoties šim uzdevumam, esam vienojušies: tas nekas, ka mums ir četri karogi — mums jāstrādā kā vienai vienībai. Šis ir lielākais izaicinājums. **IS**

Glābējs — Jaunsardzes instruktors

Laura Dūša

Foto — Normunds Mežiņš un
no J. Gavara personiskā arhīva.

Krustpils pamatskola Jēkabpilī var
lepoties ar savu gados jauno
Jaunsardzes instruktoru.

Seržants Jānis Gavars pats
savulaik šajā skolā uzsācis jaunsarga
gaitas, tagad viņš dien profesionālā-
jā militārajā dienestā — Gaisa
spēkos, un līdztekus vada jaunsargu
vienību kā sabiedriskais instruktors.

— Kā pamudināts, jūs iestājāties Jaunsardzē?

— Jaunsargos es iestājos 1993. gadā.
Viss sākās ar to, ka uz manu, Krustpils pa-
matskolu atnāca zemessargs no tikko dibinā-
tās Zemessardzes un direktora kabinetā
skolas aktīvākajiem puisiem stāstīja par
Jaunsardzi. Uzzināju, ka kādreiz ir bijuši
aizsargi. Zemessargs, stāstot un mudinot
atjaunot iepriekšējās, vēsturiskās tradīcijas,
aicināja arī mūs, skolas jauniešus, iesaistī-
ties jaunsargos. Mans tēvs bija piedalījies
1991. gada barikādēs, un no viņa stāstītā zi-
nāju, ka ir labi būt savas zemes aizstāvim,
ka būt karavīram ir gods, tāpēc, īpaši daudz
nedomājot, es iestājos Jaunsardzē.

— Kāds bija Jaunsardzē pavadītais laiks?

— Tolaik Jaunsardze bija ļoti brīva or-
ganizācija, viss nebija tik strikti reglamen-
tēts, līdz ar to mēs mācījāmies gandrīz visu
to pašu, ko mācījās un apguva zemessargi.
Braucām arī uz šautuvi šaut ar trieciensau-
tenēm, ar pistolēm. Mums, jauniem zē-
niem, tas bija ļoti interesanti, sajūtāms kā
filmu varoņi! Motivāciju cēla labie starti
Zemessardzes organizētajās sacensībās.
Katrā gadu Jaunsardzes nometnēs varēju

izcelties ar savu labo peldēšanu, iegūstot
godalgotās vietas gan rajona, gan valsts sa-
censībās. Pārstāvēju Jēkabpils Zemessar-
dzes bataljonu gan brigādes, gan republikas
sacensībās. Jaunsardzes nometnes bija tik
interesantas un aizraujošas, ka sapratu —
vēlos savu dzīvi turpmāk saistīt ar armiju.

— Pastāstiet par savu ceļu no jaunsarga līdz profesionālajam militārajam dienestam?

— Es iestājos Aizkraukles arodvidus-
skolā, kur bija divi novirzieni militārajā
kursā: zemessargs — autoatslīdznieks un
ugunsdzēsējs — autoatslīdznieks. Es izvē-
lējos mācīties par ugunsdzēsēju. Pēc tam
aizgāju dienēt obligātajā militārajā dienestā.
Pēc jaunkareivju kursa, kas bija Alūksnē,
mani nosūtīja uz Rīgu, uz Štāba bataljonu.
Līdz pat 2006. gadam tur dienēju, tad pār-
gāju uz Gaisa spēkiem.

— Kāpēc tāda izvēle — Gaisa spēki?

— Sākumā es nezināju par glābē-
jiem, taču mans paziņa, kurš dienēja Gaisa
spēkos, pastāstīja, ka ir tādi glābēji, kas lab-
prāt uzņemtu jaunus biedrus. Uzzināju, kādi
ir normatīvi, lai kļūtu par glābēju, kā arī —
kāda ir dienesta specifika. Man tā likās

interesanta, tāpēc apzināti pats pieteicos un
kārtu pārbaudes testus. Sekmīgi tos izpil-
dīju, un mani pieņēma dienestā Gaisa spē-
ku glābēju komandā.

— Kāda ir jūsu dienesta ikdiena?

— Oficiāli mans amats saucas NBS Gai-
sa spēku aviācijas bāzes Aviācijas eskadri-
ļas glābšanas posma 3. klases speciālists.
Reāli — es esmu glābējs. Kad esmu dežūrā,
tad izsaukumi var būt ļoti dažādi. Piemē-
ram, par grimstošu kuģi jūrā mums paziņo
MRCC (*Maritime Rescue Coordination
Centre* — Jūras meklēšanas un glābšanas
koordinācijas centrs). Tiek nosauktas koor-
dinātas, nelaimes gadījuma vieta, uz kuru
mums jādodas glābt cilvēkus. Sadarbojoties
ar Jūras spēkiem, ceļam nost no grimstoša
kuģa vai jau jūrā — ūdenī esošus cilvēkus. Uz
notikuma vietu dodamies ar helikopteru. Es-
mu sniedzis palīdzību uz kravas kuģa esoša-
jiem jūrnikiem, kas guvuši traumas. Gadās
arī, ka kruīza kuģa ceļotāji gūst savainoju-
mus. Esmu divas reizes steidzies palīgā to-
pošajām māmiņām, kurām dzemdību
sāpes sākušās atpūtas brauciena laikā uz
kuģa. Šādos gadījumos pēc iespējas ātrāk
sieviete ir jānogādā krastā.

Turpinājums 8. un 9. lpp.

Sākums 7. lpp.

Protams, aktīvākais darba laiks ir vasaras sezonā, kad uz ūdens atrodas daudz vairāk cilvēku. Latvijā populāra kļuvusi sērfošana un kaitošana, taču bieži vien cilvēks ir apguvis darbības ar buru tā, lai viņu pūstu jūrā, taču prasmju un iemaņu, kā tikt krastā, nav. Tad nu jāsteidzas glābt kaitotājus.

Esot dežūrā, gatavība ir 15 minūtes. Tātad — saņemot izsaukumu, jau pēc 15 minūtēm mēs paceļamies gaisā. Taču arī ārpus dežūras esmu pusotras stundas gatavībā.

— Kā šādu dienesta režīmu var apvienot ar darbu Jaunsardzē, jo jūs taču esat sabiedriskais instruktors?

— Piedāvājums nāca no mana bijušā Jaunsardzes instruktora štāba virsseržanta Normunda Pastara. Kopš 2012. gada oktobra Jēkabpilī, Krustpils pamatskolā 14 jaunsargi vienu reizi nedēļā nāk uz manis vadītajām nodarbībām. Protams, to varu apvienot, tikai pateicoties kolēģu atbalstam.

Iepriekšējos gados šajā skolā bija jaunsargi, taču manis veidotā vienība ir gluži jauna. Darba patiesi netrūkst, ir jāspēj paveikt daudzas lietas. Galvenais darbs ar bērniem ir spēja viņus ieinteresēt, jo diemžēl 8. un 9. klašu skolēni ir visai vienaldzīgi. Mans uzdevums ir viņus ieinteresēt darboties. Man ir bijusi pieredze karavīru apmācībā, bet darbā ar bērniem ne, tāpēc ir divtik liels izaicinājums spēt apmācīt bērnus. Viņiem taču nav obligāti jāklausa un jāpilda manis uzdots, jo tā

ir viņu brīva izvēle — darīt vai nedarīt. Te pavēlēt nevar, ar blāšanu arī netiks līdzēts. Disciplīna tomēr ir jāievēro, tāpēc man ir jādara viss, lai bērns nepagriež muguru un neaiziet, bet apgūst to, ko viņam māca. Tas nav tik vienkārši.

— Kā jums izdodas bērnus ieinteresēt?

— Lielākais azarts rodas sporta spēlēs. Viņi grib uzvarēt, neviens negrib palikt zaudētājos, jo zaudētājam jāpumpējas vai jātaisa pietupieni. Tas viņus ļoti motivē strādāt un nepadoties. Neapšaubāmi šaušana ar pneimatiskajiem ieročiem arī ieinteresē jauniešus.

Kopīgi ar instruktoru Normundu Pastaru organizējam ārpusskolas ekskursijas un pasākumus, piemēram, esam atjaunojuši partizānu bunkuru. Šādi izbraucieni jaunsargiem arī patiek.

Manuprāt, Jaunsardze ir unikāla organizācija, jo vecākiem nav jāiegulda nauda šajā ārpusskolas interešu pulciņā. Jebkura cita nodarbe, jo īpaši sports vai mūzika, prasa finanšu līdzekļus, jo jāpērk krosenes vai vijole, taču Jaunsardzē viss ir apmaksāts. Tas, vismaz Krustpils skolēniem, ir ļoti liels atbalsts.

— No savas pieredzes raugoties, vai jūs ieteiktu jauniešiem izvēlēties militāro dienestu kā savu nākotnes profesiju?

— Jā, noteikti ieteiktu, jo šī ir profesija, kas attīsta fizisko spēku, un, manuprāt, puīšiem tas ir ļoti būtiski. Turklāt ir iespēja

apgūt daudzas interesantas un dzīvei derīgas zināšanas. Cilvēki maksā naudu, lai varētu iet uz sporta zāli un trenēties, bet militārajā dienestā tu vari trenēties, neko nemaksājot!

Man izvēlēties armiju palīdzēja Jaunsardze. Atzistu, Alūksnē, jaunkareivja kursā bija grūti, taču ātri pieradu pie noteiktās disciplīnas un kārtības un sapratu, ka nekas grūts tur nav. Protams, armijā gluži nav tā, kā filmās rāda, ka viss ir viegli izpildāms

2012. gadā pirms lēcieniem ar izpletni ūdenī. Nepieciešamības gadījumā šo metodi var izmantot cilvēku glābšanā.

Jaunsardzes 2. novada nodaļas 314. Jēkabpils jaunsargu vienības instruktors **Normunds Pastars**:

«Jānis Gavars bija aktīvs jaunsargs. Man kā viņa instruktoram bija viegli strādāt ar komandu, jo Jānis bija gan formālais, gan neformālais līderis, kuram piemīt organizatora spējas.

Jaunsardze noteikti mainīja Jāņa interesi par militārajām lietām. Jau pirmajā Zemessardzes 56. kājnieku bataljona jaunsargu nometnē Jānis 12 gadu vecumā saņēma atbalvojumu «Par labāko ierindas soli». Laikam ar kaut ko piesaistīja tiesnešu uzmanību no startējošajiem 70 jaunsargiem.

Protams, es lepojos, ka Jānis izvēlējās militāro karjeru.

Novēlu Jānim arī turpmāk būt tikpat aktīvam un radošam gan kā karavīram, gan kā sabiedriskajam instruktoram, lai ar savu pieredzi un zināšanām varētu dalīties ar saviem jaunsargiem.»

2009. gadā Kabulā.

un var tik skriet un šaut. Tieši tāpēc es ieteiktu jauniešiem savus spēkus izmēģināt Jaunsardzē.

— Pastāstiet, ko jūs tuvākajā nākotnē vēlētos paveikt savā dienestā?

— Es vēlētos palielināt savu Jaunsardzes grupu. Domāju, ka būtu gatavs savā grupā uzņemt un audzināt arī jaunākus, 5.—6. klases skolniekus. Iespējams, viņu ieinteresētība un atdeve būtu pat lielāka nekā no vecāko klašu skolēniem. Gribētos, lai jaunsargi startētu sacensībās, sasniedzot labus rezultātus.

Pats savā dienestā labprāt piedalītos starptautiskajā operācijā. Esmu jau bijis Afganistānā, darbojos Nacionālā atbalsta ele-

mentā Kabulas lidlaukā. Kopā ar Norvēģijas karavīriem atbildēju par militāro kravu sagatavošanu, saņemšanu un nosūtīšanu. Tā bija lieliska pieredze, ko nekur citur nebūtu iespējams gūt, mācījos, darot konkrēto darbu. Turklāt man bija papildu pienākums — biju pilots ložmetējnieks.

Nākamgad kopā ar ASV kolēģiem ir plānota glābēju apmācība. Ļoti gribētos, lai tā sekmīgi izdodas. Par šo projektu esmu uzņēmies atbildību. Salīdzinot ar kolēģiem citviet pasaulē, mūsu vienība ir ļoti jauna. Amerikā, piemēram, ir profesionāļi, kuri glābēja darbu veic jau vairāk nekā 30 gadus. ASV šajā projektā pārstāv civilā kompānija, kas sertificē glābējus visā pasaulē. Gribētos šādu kursu organizēt arī Latvijā. **IS**

Liene Ulbina,

Jūras spēku flotiles Krasta apsardzes dienesta sabiedrisko attiecību speciāliste.
Foto — no RJC un Gerdas Stūres personiskā arhīva.

Šī gada 11. aprīlī ap 500 Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles (NBS JSF) jūrnieku un 35 civilo darbinieku Rīgā un Liepājā ar svinīgu stāšanos un apbalvošanu atzīmēja 21. gadadienu.

1991. gada 1. oktobrī Liepājas jūras koledžā tika izveidots Jūras spēku mācību centrs, kur mācības uzsāka jūras robežsargi. Tas bija pirmais solis atjaunoto Jūras spēku veidošanā, un tā bija pirmā Jūras spēku apakšvienība. Jau 1992. gada pavasarī Liepājā tika izveidots Jūras spēku divīzijs, kura sastāvā iekļāva arī JS mācību centru.

Pēc Liepājas Jūras spēku divīziona izveidošanas, Latvijas Jūras spēkiem tika piešķirti trīs zivju resursu uzraudzības kuģi, kurus piemēroja krasta apsardzības vajadzībām. Vissvarīgākais notikums Jūras spēkos kopš Latvijas Republikas neatkarības atgūšanas bija karoga pacelšana uz pirmā atjaunotās flotes kuģa «Sams» 1992. gada 11. aprīlī. Turpmāk šī diena tiek uzskatīta par Latvijas Jūras spēku atdzimšanas dienu.

Šā gada vasara Jūras spēku flotiles vēsturē iezīmēs jaunu posmu, kad jūrnieku rīcībā nonāks jau ceturtais patruļkuģis — «Jelgava», kas ir speciāli būvēts NBS JSF vajadzībām, lai nodrošinātu gan militāras, gan civilas vajadzības — cilvēku meklēšanu un glābšanu jūrā.

Par patruļkuģa krustmāti izvēlēja Jelgavas pilsētas pašvaldības iestādes «Kultūra» vadītāja vietniece Inta Englande, pie kuras JSF karavīri viesojās aprīļa sākumā, lai piedalītos mākslinieču Gerdas Stūres un Martas Jurjānes gleznu izstādē «Latvijas kuģi». Izstāde tika atklāta kultūras namā par godu atjaunoto Jūras spēku gadadienai, tādēļ Jelgavā šī gada aprīlis pasludināts par Jūras spēku flotiles mēnesi.

Arī pēc plāna paredzētais kuģa komandieris virsleitnants Ritvars Ozols, kurš pašlaik dien uz JSF glābšanas kuģa KA-14 «As-tra», dzimis Jelgavā.

Izstādē aplūkojamās gleznas tapušas laika posmā no 2004. līdz 2013. gadam. Pēc autoru domām, tās parāda, ka Latvijas militārie kuģi ne tikai labi pilda tiem

P-06 «Cēsis»

Klase — «Skrundas» klases kuģis

Tips — patruļkuģis

Būves gads, vieta — 2012. gads, Vācija

Tehniskie dati

Garums — 25,65 m

Platums — 13 m

Iegrimē — 2,7 m

Dzinēji — 2 x MAN D2842 LE410, jauda 2 x 1100 ZS

Ātrums — max. 21 mezgls

Brūņojums

Divi 12,7 mm «Browning» ložmetēji

JS karogs pacelts 2012. gada 2. aprīlī.

Kuģa komandieris —

1. komandas komandieris
virsleitnants Aleksejs
Jevstignejevs.

Aprīlis — Jūras

Jūras spēku flotiles komandiera jūras kapteiņa Rimanta Strimaiša uzruna izstādes atklāšanā «Latvijas kuģi» šā gada aprīļa sākumā Jelgavā.

uzticētos pienākumus, bet ir arī skaisti un iedvesmojoši.

Flotiles rīcībā jau ir trīs no pieciem tās vajadzībām būvētajiem kuģiem — P-05 «Skrunda» un P-06 «Cēsis», kuriem aprīlis

ir Jūras spēku karoga pacelšanas mēnesis, kā arī P-07 «Viesīte».

Kamēr kuģa P-06 «Cēsis» komandieris virsleitnants Aleksejs Jevstignejevs ir jaunākā štāba virsniekuursos, pēc kuru beigšanas

JŪRAS SPĒKI

P-05 «Skrunda»

Klase — «Skrundas» klases kuģis
Tips — patruļkuģis
Būves gads, vieta — 2011. gads, Vācija

Tehniskie dati

Garums — 25,65 m
Platums — 13 m
Iegrimē — 2,7 m
Dzinēji — 2 x MAN D2842 LE410, jauda 2 x 1100 ZS
Ātrums — max. 21 mezgls

Bruņojums

Divi 12,7 mm «Browning» ložmetēji
JS karogs pacelts 2011. gada 18. aprīlī.

Kuģa komandieri:

1. komandas komandieris
kapteiņleitnants Nauris Lakševics.
2. komandas komandiera p.i.
virslleitnants Andrejs Ziņģis.

viņam tiks piešķirta kapteiņleitnanta dienesta pakāpe, viņa pienākumus pilda virslleitnants Juris Seređa. Par dienestu uz jaunā patruļkuģa viņš stāsta: «Šim divkorpusu kuģim ir augstāka jūras spēja nekā kuģim ar vienu korpusu, jo pat 3,5 m augstos viļņos peldlīdzeklim ir stabila gaita, turklāt tam piemīt multifunkcionalitāte.»

Pašlaik kuģis P-06 «Cēsis» veic patruļlēšanas un cilvēku meklēšanas un glābšanas darbus jūrā. Plānots, ka šī gada maijā kuģis piedalīsies starptautiskajās cilvēku

tam piemīt labs gars, ko veido gan kuģa krustmāte — Skrundas novada domes priekšsēdētāja Nellija Kleinberga, gan kuģa komanda.

Kuģa komandieris atceras, ka pirmo uzdevumu veikusi sekmīgi, proti, 2011. gadā veselības stāvokļa dēļ bija jāevakuē kuģa «BOV SEA» komandas loceklis. «Skrundas» komanda jau piedalījies NATO mācībās «Northern Coast» un Beļģijas Jūras spēku gadadienas pasākumos. Turklāt uz kuģa ir norīvējusi un joprojām notiek jauno patruļkuģu komandas

Daļa no izstādes «Latvijas kuģis».

spēku flotiles mēnesis

Karoggrupa Jūras spēku flotiles 20. gadadienā.

Par Jūras spēku vēsturisko karogu

Pagājušā gadsimta 90. gadu sākumā kolekcionārs un tehnisko zinātņu doktors Oļegs Kukainis saņēma ziņu no kāda paziņas Baltkrievijā, ka ir atrasts karogs ar uzrakstu latviešu valodā. Tā kā O. Kukainim vienmēr bijusi liela interese par bruņotajiem spēkiem un vēsturi, viņš vēlējies karogu iegūt savā īpašumā.

Kā kolekcionārs atceras, pirkums viņam izmaksājis ap 500 ASV dolāru, un viņa īpašumā nonāca ne tikai Jūras spēku vēsturiskais karogs, bet arī Bībele un kāda cepumu paciņa.

Sākotnēji Oļegs Kukainis devies uz Latvijas Kara muzeju, taču dzīvī viss iegrožījies tā, ka karogu viņš uzdāvinājis Jūras spēku flotilei. «Kolekcionēšana ir viena lieta, bet cilvēkiem parādīt — pavisam kas cits. Nopietnai mantai jāglabājas tai atbilstošā vietā. Manuprāt, karogam vispiemērotākā atrašanās vieta ir Liepāja,» uzskata kolekcionārs.

meklēšanas un glābšanas mācībās «Sarex 2013», kas norisināsies Dānijā. Mācībām jau pieteikti 32 kuģi un 10 lidaparāti no Baltijas jūras reģiona valstīm. Turklāt Latvija ir šo mācību starptautiskajā plānošanas komandā.

Arī kuģa P-05 «Skrunda» komandieris kapteiņleitnants Nauris Lakševics atzīst, ka dienests uz pirmā SWATH tipa militārā kuģa pasaulē nūdien ir patīkams, jo kuģis, kas ir tikai divus gadus vecs, ir komfortabls un

locekļu apmācība. «Dzīvojam līdzī laikam,» uzsver kapteiņleitnants Nauris Lakševics.

Paredzēts, ka līdz 2014. gadam JSF rīcībā būs pieci divkorpusu patruļkuģi, kas veiks patruļlēšanas un glābšanas darbus. Tos varēs aprikt arī ar naftas savākšanas, mīnu meklēšanas un iznīcināšanas un citām iekārtām, tādējādi tiks apgūtas jaunas valsts aizsardzībai un starptautiskajai drošībai nepieciešamās spējas. **15**

Dziļais sniegs – papildu pārbaudījums

Laura Dūša

Foto — Gatis Dieziņš.

Šajā mācību gadā Rekrutēšanas un Jaunsardzes centra (RJC) Jaunsardzes departamenta 3. novada nodaļā 4. līmeņa jaunsargu mācību programmu apguva 72 jaunsargi. Mācību process noslēdzās ar testa nometni, kurā puīši un meitenes demonstrēja gūtās zināšanas, prasmes un iemaņas.

No 12. līdz 14. aprīlim spēcīgākie 4. līmeņa jaunsargi (kopskaitā 31) Alūksnes Kājnieku skolā kārtoja noslēguma testus. Pārbaudījumi bija astoņās disciplīnās: darbības ar ieročiem, pirmās palīdzības sniegšana, kompleksais teorētiskais tests (likumi un NBS reglamenti, Latvijas valsts un armijas vēsture, taktika, sakari, masu iznīcināšanas ieroči, NBS struktūra, NATO un ES), lauka kaujas iemaņas, darbs ar karti un orientēšanās apvidū, fiziskā sagatavotība, ierindas mācība un tūrisms.

Zita Rukšāne,
Jaunsardzes departamenta 3. novada nodaļas vadītāja:

«Jaunsargi, beidzot jaunsargu apmācību, var izvēlēties papildus apgūt militārās zināšanas, un pēc 4. līmeņa apgūšanas seko testi. Sekmīga testu nokārtošana sniedz nelielas priekšrocības, stāties armijā. Šeit esošie jaunieši ir izrādījuši interesi turpmāk savu dzīvi saistīt ar militāro jomu, tāpēc viņi pēdējā gada laikā ir intensīvi apmeklējuši jaunsargu nodarbības. Tagad viņiem ir pa spēkam nokārtot testus, un daļa no viņiem būs lielisks papildinājums Zemessardzes rindām.»

Edgars Dementjevs
no 218. Smiltenes jaunsargu vienības testa pārbaudījumus pildīja arī savā dzimšanas dienā.

«Ļoti patika šaušana, rezultāti arī labi — deviņi trāpījumi no desmit! Jaunsardzē esmu jau piekto gadu, un man ļoti patīk.»

Egija Kārklīņa no 216. Valmieras jaunsargu vienības stāsta:

«Manuprāt, man šodien veicās ļoti labi, katrā pārbaudījumā guvu punktus. Smagākā man bija orientēšanās apvidū, jo dziļajā sniegā es kritu iekšā pat līdz vēderam un bija grūti spert soļus. Jaunsardzē esmu jau septiņus gadus. Mana turpmākā izvēle būs studijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā vai Valsts policijas koledžā.»

Pārvietošanās pieplakus, rapus, reakcija uz ienaidnieka uguni patulģājienā un pārvietošanās līdz ar uguni — kustība un atkāpšanās. Instruktori atzina, ka kļūdas radās uztraukuma dēļ.

JAUNSARDZE

Lielisku brīvā laika pavadīšanas iespēju Jaunsardzē ir atradis Gatis Beirits, kas kustībā iestājies pirms pieciem gadiem. Dažus gadus vēlāk viņam pievienojusies arī dvīņu māsa Zane. Tagad abi darbojas 508. Bauskas vienībā. «Šodien bija gana labi rezultāti. Grūtākais pārbaudījums bija granātas mešana, bet labākie rezultāti — kaujas šaušanā. Tālāk abi iesim dienēt Zemessardzē.»

Daudzi jaunsargi uzsvēra, ka sagatavoties sekmīgai testu nokārtošanai viņiem ir palīdzējušas gan teorētiskas nodarbības klasē, gan praktiskās nodarbības pārgājienu un nometņu laikā. Īpaši vērtīga esot bijusi

sagatavošanās nometne Instruktoru skolā Cēsīs, kas tika organizēta šī gada martā. Jaunsargi atzīst, ka tieši teorētisko un praktisko nodarbību mijiedarbība ir galvenā panākumu atslēga sekmīgiem rezultātiem. **IS**

Apsveicam visus 4. līmeņa testa nometnes jaunsargus ar sekmīgu testu nokārtošanu un vēlam viņiem īstenot savus mērķus!

Darbs ar karti un orientēšanās 650—700 m garā distancē ar kontrolpunktiem. Līdzī ir tikai kompass un maršruta karte. Šoreiz, šķiet, papildu grūtības sagādāja dzīlais sniegs — dažviet tas bija pat līdz gurniem!

Tūrisma tehnikas kontrolpunktā, izmantojot dažādas virves, jāpārvar šķēršļi. Tiek veidota gaisa pārceltuve, liktas lietā paralēlās virves, kā arī sieti seši mežgli un izveidota nakšņošanas teltene no karavīra ponča.

Latvijas virsnieki Lietuvā gatavojas studijām *Baltijas aizsardzības koledžā*

Sandra Brāle,

kapteine, AM Preses nodaļa.

Edijs Freimanis,

raidījuma «Laiks vīriem?» režisors.

Foto — S. Brāle.

Līdz ar Latvijas pievienošanos NATO militārās izglītības sistēma tika pilnveidota atbilstoši NATO doktrinām un procedūrām. Šodien militārā izglītība kļuvusi par neatņemamu virsnieka karjeras sastāvdaļu un profesionālā izaugsme vairs nav iedomājama bez attiecīgas militārās izglītības iegūšanas un turpmāko karjeras kursu sekmīgas absolvēšanas. Arī disciplinētība, organizētība un godīgums pret sevi un citiem, pastāvīga sevis pilnveidošana, fiziskās formas uzturēšana ir tikai pāris kritēriji, kas apliecina virsnieka profesionalitāti un spēju sniegt ieguldījumu Latvijas aizsardzības nozares sistēmas pilnveidošanā.

Jau no šā gada 21. janvāra desmit Latvijas bruņoto spēku majori starptautiskajā Sauszemes spēku vadības un štāba virsnieku kursā Lietuvā gatavojas studijām Baltijas aizsardzības koledžā. Turpināt mācības Apvienotajā vadības un augstākā štāba virsnieka kursā Igaunijā vai tam pielīdzinātos ārvalstuursos var tikai tie virsnieki, kuri sekmīgi absolvējuši sagatavošanās kursu Lietuvas Militārajā akadēmijā. Iestāšanās prasības — kapteiņa vai majora dienesta pakāpe, pieredze rotas komandiera vai bataljona/brigādes līmeņa štāba virsnieka amatā, sekmīgi apgūts bataljona līmeņa taktikas jeb kapteiņa kurss (Latvijā — Jaunākā štāba virsnieka kurss), angļu valodas kompetences līmenis — 2222 (NATO STANAG 6001).

Turpinot jau uzsāktu Latvijas militārās izglītības sistēmas un virsnieka karjeras kursu atspoguļošanu, laikā, kad kursa klausītājiem norisinās brigādes līmeņa aizsardzības un aizkavēšanas operāciju plānošanas mācības, dodamies uz Lietuvu. Esam patīkami pārsteigti par atzinīgajiem vārdiem no Lietuvas kolēģiem par mūsu virsnieku profesionalitāti, atsaucību un disciplinētību.

Akadēmijas komandants pulkvedis Eūgenijs Vosīļus uzsver, ka virsnieka dienests nav vienkārši profesija — tas

ir aicinājums un dzīves stils, kas nozīmē spēju pieņemt lēmumus izšķirošās situācijās un prasmi uzņemties atbildību. Viņš norāda, ka īpaša vērība visās studiju programmās tiek pievērsta virsnieka līderības iemaņu pilnveidošanai. «Virsnieka līderību mēs izprotam ne tikai kā stāšanos ierindas priekšā, bet vispirms kā atbildības izjūtu. Jāuzņemas atbildība par katru savu darbību. Svarīgi, lai ikviens virsnieks pēc mūsu akadēmijas studiju programmas vai karjeras kursa absolvēšanas ir ar attiecīga līmeņa līdera iemaņām.»

Pulkvedis E. Vosīļus pauž gandarījumu par ciešo Baltijas valstu sadarbību militārās izglītības jomā: «Sadarbība ir ļoti cieša. Jau otro reizi Sauszemes spēku vadības un štāba virsnieku kursā mums ir klausītāji no Latvijas. Kursā ir arī viens Latvijas virsnieks — pasniedzējs. Esmu dzirdējis ļoti pozitīvas atsauksmes par šī kursa nozīmīgumu no tiem Latvijas virsniekiem, kuri kursu absolvēja pērn un jau mācās Apvienotajā vadības un augstākā štāba virsnieka kursā Baltijas aizsardzības koledžā. Lieliski, ka Latvijas virsnieki apgūst zinības šeit, vienlaikus veidojot starptautisko vidi mūsu akadēmijā. Domāju, ka ar gadiem klausītāju skaits vēl pieaugs, jo mēs nodrošinām šī kursa norisi ļoti augstā līmenī. Šogad kursā pirmo reizi piedalās pa vienam pārstāvim no Gruzijas un Igaunijas.»

Arī kursa priekšnieks pulkvežleitnants **Andrejus Grahausks** par līdzšinējo sadarbību ar Latvijas virsniekiem izsakās ļoti pozitīvi: «Par Latvijas virsniekiem pasniedzējiem un klausītājiem varu teikt tikai to labāko. Viņi lieliski tiek ar visu galā. Apzinīgi mācās, izprot procedūras, iedziļinās dažādās niansēs, dalās pieredzē, un ļoti mērķtiecīgi cenšas izprast atšķirīgo. Nav tā, ka kāds no viņiem nebūtu nokārtojis kādu pārbaudījumu vai nebūtu ticis galā ar kursa prasībām. Tas nav mazsvarīgi, jo līdzšinējā pieredze liecina, ka kursa sākumā klausītāji mēdz regulāri izkrist dažādos pārbaudījumos, līdz saprot, ka tomēr jāmācās daudz vairāk, patstāvīgi jālasa pasniedzēju ieteiktie materiāli, instrukcijas, jāpārskata prezentācijas, jāmeklē papildu informācija.»

Viņš stāsta, ka kursa mērķis ir vienkāršs un tai pašā laikā sarežģīts — sagatavot vecākos štāba virsniekus, pilnveidojot viņu zināšanas brigādes, divīzijas un arī korpusa līmeņa taktikā. «Šī kursa galvenais uzdevums nav tikai jaunu zināšanu apguve. Tā ir citu kolēģu iepazīšana un lieliska iespēja dalīties pieredzē ne tikai šobrīd — kursā, bet arī tad, kad kurss jau būs noslēdzies. Atcerēties visu tāpat nebūs iespējams. Svarīgi ir prast atrast virzienu, kurā sameklējama vajadzīgā informācija vai tās avots, un tad viss ir izdarāms.»

IZGLĪTĪBA

Šis ir jau otrais kurss, kurā viens no četriem tā grupu vadītājiem ir Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas virsnieks. «Kurss pastāv jau ilgāku laiku. Sākotnēji tas tika organizēts Baltijas aizsardzības koledžā. Lietuvas Militārā akadēmija tā vadību un organizēšanu pārņēma pirms trīs gadiem. Šobrīd kurss ir nosacīts starpposms starp bataljona līmeņa apmācību Jaunākā štāba virsnieka kursā Latvijā un Apvienoto vadības un augstākā štāba virsnieka kursu Igaunijā. Tā sekmīga absolvēšana ir viens no priekšnosacījumiem studiju turpināšanai Baltijas aizsardzības koledžā vai citā līdzvērtīgā ārvalstu militārajā mācību iestādē,» norāda **majors Guntars Strazdītis**.

Kā būtisku kursa pievienoto vērtību viņš uzsver iespēju sagatavoties dienestam starptautiskā vidē: «Tā kā visas mācības notiek angļu valodā, to var uzskatīt par sagatavošanos dienestam daudznacionālā vidē, tajā skaitā starptautiskajās operācijās. Protams, latviešu valodā mācīties ir vieglāk, tomēr jāskatās daudz plašākā — NATO — perspektīvā, kur angļu valoda ir darba valoda. Klausītāji kursā padziļināti apgūst augstākā taktiskā līmeņa zināšanas. Tāpēc īpaša uzmanība pievērsta darbam ar brigādes un divīzijas līmeņa operāciju plānošanas dokumentiem, NATO štāba procedūrām un terminoloģijai. Pozitīvi vērtēju to, ka virsniekiem kursā ir iespēja gūt ieskatu arī politiskajās aktualitātēs, koncentrējoties tieši uz klausītāju izpratni par pasaulē notiekošajiem politiskajiem procesiem un globālajiem drošības aspektiem.»

Kursa klausītājs majors Vahtangs Kartsivadze, Gruzijas bruņoto spēku pārstāvis, uzskata, ka kurss ir ļoti noderīgs un tajā iegūtās zināšanas lieti noderēs turpmākajā dienestā. «Tā kā Gruzija ir NATO programmas «Partnerattiecības mieram» dalībvalsts un savā ziņā mēs esam ļoti tuvi NATO, īpaši jautājumos, kas attiecas uz NATO un partnervalstu savstarpējo savietojamību, esmu ļoti apmierināts par iespēju mācīties kopā ar NATO virsniekiem, gūstot jaunu pieredzi.»

Viņš uzsver, ka gandrīz viss laiks pāiet mācoties, jo kurss ir sarežģīts. «Lai būtu labi rezultāti noslēguma pārbaudījumos, jāmacās ļoti daudz. Esmu priecīgs par iespēju iegūt jaunus draugus un uzskatu, ka starptautiskā vide man ir liels ieguvums. Novērtēju iespēju reizēm nedēļas nogalēs doties ekskursijās, apmeklējot muzejus un vēsturiskas vietas. Esmu sajūsmā par Lietuvas Nacionālo muzeju. Ir lieliski šeit būt.»

«Interesantākais šajā kursā ir tas, ka daudz ko darām paši — patstāvīgi, turklāt angļu valodā. Starptautiskā vidē, kopā ar Gruzijas, Igaunijas un Lietuvas pārstāvjiem,

gūstam nozīmīgu pieredzi brigādes štāba darbā. Tā kā kurss nenotiek Latvijā, mums ir iespēja mācīties arī pēc nodarbībām un vairāk laika veltīt sevis izglītošanai, piemēram, vakaros var iedziļināties kādā instrukcijā vai lasīt mācību literatūru. Savukārt brīvdienās mums ir iespēja būt mājās,» enerģiski stāsta kursa klausītājs **majors Ģirts Savins**.

Arī par sadzīves apstākļiem Latvijas bruņoto spēku pārstāvis atsaucas ļoti pozitīvi. «Ēdu kafejnīcā, kur ēdienus piedāvā par ļoti labām cenām. Ir arī ēdnīca. Sportošanas iespējas ir ļoti daudzas un dažādas. Man ir uzdevums rūpēties par kursa sociālo dzīvi. Līdz ar to regulāri cenšamies organizēt dažādus sporta pasākumus. Esam slēpojuši un spēlējuši basketbolu starp grupām.»

Kā vienu no būtiskākajiem ieguvumiem majors Ģ. Savins uzsver atšķirīgo pieredzi: «Attiecības starp kursa klausītājiem ir ļoti draudzīgas. Esam sadalīti grupās. Katrā no tām ir vismaz trīs ārvalstu virsnieki, kuri macās kopā ar Lietuvas kolēģiem. Jau kursa sākumā atradām kopīgu valodu. Cits citu uzklaušām. Kursā ir virsnieki, kuri līdz šim pildījuši dažnedažādākos uzdevumus dažādās pozīcijās. Ir interesanti vērot, kā, nonākuši šajā kursā, virsnieki ar tik atšķirīgu pieredzi plecu pie pleca pilda vienādus uzdevumus. Arī tas, ka darba valoda ir angļu, noteikti nav nekāds traucēklis, bet iespēja pilnveidot valodas prasmi. Pat Lietuvas pārstāvji, redzot ārzemnieku blakus, cenšas runāt angļiski, lai arī mēs saprotam, par ko ir runa.»

«Man ir patiešām liels prieks par iespēju dienēt un mācīties starptautiskā vidē. Jo īpaši tāpēc, ka ikvienas nācijas pārstāvji ir

nedaudz atšķirīgi — ar savu mentalitāti un pieredzi. Tāpēc ir lieliski, ka varam mācīties šādā kursā,» stāsta **Lietuvas bruņoto spēku pārstāve majore Joana Polekauskienē**. Jāpiebilst, ka no 44 kursa klausītājiem viņa ir vienīgā sieviete. «Nedomāju, ka tāpēc būtu grūtāk mācīties šajā kursā. Bruņotajos spēkos dienu gandrīz 19 gadus, tāpēc esmu pieradusi pie vīriešu kolektīva un nekādu atšķirību neizjūtu.»

Kursa klausītājs majors Igors Agakijs stāsta, ka kurss ir ļoti noderīgs zināšanu atsvaidzināšanai un jaunu iegūšanai. «Patiesībā nebiju gaidījis, ka kurss būs tik interesants. Noslogojums ir liels. Nodarbības ilgst līdz vēlam vakaram. Vēl jāpaspēj sazināties ar ģimeni. Pasportot. Pēdējo reizi izglītību ieguvu pirms septiņiem gadiem. Tāpēc šis un tas ir piemirsies. Šī ir lieliska iespēja atsvaidzināt zināšanas un iegūt turpmākajam dienestam un nākamajai dienesta pakāpei nepieciešamās. Jāatzīst, ka apmācību līmenis šajā kursā ir pietiekami augsts. Kaut gan pirms tam dienēju Aizsardzības ministrijā, kursā uzzinu daudz ko jaunu. Patīk, ka šeit ir ne tikai militārie, bet ir arī civilie priekšmeti, kuros iegūstam informāciju par jaunākajām aktualitātēm civilajā drošībā.»

Igaunijas Aizsardzības spēku pārstāvis majors Lauls Vallo kā vienu no lielākajiem kursa ieguvumiem un vienlaikus izaicinājumiem norāda angļu valodu. «Personīgi izjūtu, ka angļu valoda man ir izaicinājums. Šis kurss man sniedz iespēju iepazīt citus kursa klausītājus, angļu valodā apmainīties ar zināšanām, dalīties pieredzē, kā arī atsvaidzināt zināšanas pirms studijām Baltijas aizsardzības koledžā.»

Latvija un ASV kopīgi pilnveido kājnieku un kaujas atbalsta vienību sadarbību

No 15. līdz 26. aprīlim Ādažu poligonā Sauszemes spēku kājnieku brigādes karavīri un ASV jūras kājnieki lauka taktiskajā vingrinājumā «*Operation Summer Shield X*» mācās integrēt kaujas atbalsta elementus dažādās kājnieku operācijās, tādējādi sekmējot spēku savietojamību.

No Latvijas vingrinājumā piedalās 2. kājnieku bataljona štābs, 1. un 2. kājnieku bataljona rota, kā arī mīnmetēju, prettanku, izlūku, inženieru, gaisa atbalsta kontroles un snaiperu apakšvienības no Kaujas atbalsta bataljona. Pārstāvēts ir arī Zemessardzes (ZS) 34. artilērijas bataljons, ZS 54. inženiertehniskais bataljons, kā arī Nacionālā aizsardzības akadēmija un Gaisa spēku aviācijas bāze. Kā novērotāji vingrinājumā piedalās arī kaujas atbalsta speciālisti no Igaunijas un Lietuvas bruņotajiem spēkiem.

Savukārt, lai veicinātu spēku sadarbību un savstarpējās militārās pieredzes apmaiņu starp Latvijas un ASV bruņotajiem spēkiem, no Rumānijas ieradusies 100 ASV jūras kājnieki, kuri pārstāv Melnās jūras rotācijas spēkus (*Black Sea Rotational Force 13*).

Profesionāla un pozitīva attieksme pret savu uzdevumu izpildi, iniciatīva — šie ir tikai divi kritēriji, ko no vingrinājuma dalībniekiem sagaida tā vadītājs, **Kaujas atbalsta bataljona komandieris pulkvežleitnants Gunārs Kauliņš**. Viņš stāsta, ka vingrinājuma mērķis ir pilnveidot brigādes kaujas

kā arī dažādu kaujas atbalsta elementu integrēšanu kājnieku rotas operācijās — uzbrukumā un aizsardzībā. Kaujas atbalsta elementi šajā vingrinājumā būs gaisa atbalsta kontrolieri, kā arī mīnmetēju, inženieru, snaiperu un prettanku atbalsts.»

«Šis vingrinājums savā ziņā ir unikāls, jo šogad uz to ieradusies profesionālā dienesta jūras kājnieki, bet ne rezervisti. Plānojam veikt pietiekami sarežģītu vingrinājumu — kājnieku rotas manevru kustībā ar kaujas šaušanu, kas tiek atbalstīts ar mīnmetēju/artilērijas, snaiperu, prettanku un tuvu gaisa atbalstu. Līdz ar to mācību komandējošajam sastāvam jāspēj savienot kaujas apstākļiem nepieciešamie un pieejamie resursi ar reālās dzīves situāciju un nodrošinājumu. Ši būs vērtīga pieredze un liels izaicinājums, tāpēc ceru, ka šajā vingrinājumā mēs ļoti daudz iemācīsimies gan no savām darbībām, gan no tā, ko iemācīs mūsu ASV kolēģi,» stāsta vingrinājuma vadītājs.

«Pirmās četras dienas, mācoties teoriju un pēc tam izspēlējot dažādas taktiskās situācijas bez pārvietošanās apvidū, mēs gatavojamies vingrinājuma praktiskajai daļai, kas notiks no 22. līdz 25. aprīlim. Nav plānots, ka praktiskā šaušana būs vērienīgāka vai specifiskāka kā ikdienā,» enerģiski stāsta pulkvežleitnants G. Kauliņš, norādot, ka kaujas vingrinājums notiks tikai diennakts gaišajā laikā — no plkst. 8 līdz 19, un naktsmiers vietējiem iedzīvotājiem netiks traucēts.

Viņš arī uzsver, ka šis vingrinājums prasa ļoti daudz koordinācijas, īpaši drošības jautājumos starp dažādām vienībām un apakšvienībām — kājniekiem, artilēriju, mīnmetējiem, prettankiem, aviāciju, snaiperiem un inženieriem.

Vingrinājuma vadītājs ikvienam mācību dalībniekam novēl parādīt profesionālu un pozitīvu attieksmi, mācīties un pilnveidot gan savas, gan ASV kolēģu profesionālās iemaņas. Viņš lakoniski norāda: «Ši ir viena no tām reizēm, kad vingrinājumā Ādažu poligonā iesaistīti nozīmīgi spēki. Būšu ļoti gandarīts, ja pēc šā vingrinājuma ASV karavīri pateiks — mēs vēlamies šeit atgriezties un kopā ar Latvijas karavīriem šī vingrinājuma scenāriju attīstīt tālāk, lai nākamgad mēs lautiņu paceltu vēl augstāk. Tādējādi sperot nelielu, bet tomēr solīti uz priekšu...»

Melnās jūras rotācijas spēki izvietoti Rumānijā. Vienība, kuras sastāvā ir 300 ASV jūras kājnieku, Melnās jūras, Balkānu

un Kaukāza reģionā sniedz atbalstu aizsardzības nozares attīstībā vietējiem drošības spēkiem, regulāri piedaloties kopīgās mācībās un vingrinājumos, vienlaikus pilnveidojot arī vairāk nekā 20 minēto reģionu valstu spēju reaģēt ārkārtas situācijās.

Pulkvežleitnants Stīvens Vols, «Black Sea Rotational Force 13» komandieris:

— «*Operation Summer Shield X*» ir daudzpusējs vingrinājums, kas pilnveido mūsu profesionālās militārās spējas un paugstina mūsu spēju sadarbīties ar NATO sabiedrotajiem Baltijas reģionā. Mēs esam pateicīgi par iespēju apmeklēt Latviju un piedalīties šajā vingrinājumā, apmainoties ar jaunām idejām un pieredzi.

Šajā vingrinājumā ASV Jūras kājnieki plecu pie pleca darbojas ar Latvijas, Igaunijas un Lietuvas bruņotajiem spēkiem. Veicam bataljona līmeņa taktisko operāciju plānošanu, kā arī uzlabojam iemaņas nelielu vienību taktikā un dažādos taktiskos manevros integrējot uguns atbalstu.

Veicot kombinētu dažādu ieroču sistēmu plānošanu un darbības, būtiski tiek trenēta spēja sadarbīties.

Vienlaikus ar šo vingrinājumu mēs turpinām stiprināt sadarbību ar Latvijas bruņotajiem spēkiem, lai kopīgiem spēkiem spētu reaģēt uz daudzveidīgiem drošības izaicinājumiem reģionā.

Sagatavojusi kapteine Sandra Brāle,

AM Preses nodaļa, sadarbībā ar

Ediju Freimani, raidījuma «Laiks vīriem?» režisoru.

Foto — Gatis Dieziņš.

atbalsta spējas, kā arī sadarbību ar citām bruņoto spēku vienībām un ieroču šķirām. «Trenēsīm kājnieku bataljona štāba darbu,

Starp armiju un «Auļiem»

Taivo Trams

Foto — Gatis Dieziņš un no G. Indrēvica personiskā arhīva.

Ļaudīm, kuri interesējas par vēsturi, mūziku un folkloru, «Auļu» vārds nebūs svešs. Bungu un dūdu grupa ar savu senlaicīgo un vienlaikus svaigo, kvalitatīvo un dinamisko skanējumu var mierīgi stāvēt līdzās un pat pārspēt dažu labu par viduslaiku mūzikas grandu atzītu kolektīvu. «Auļi» gan sevi nekad nav pozicionējuši kā folkloras grupu — tā ir mūziķu apvienība, kas savu iedvesmu smēļas tradicionālajā mūzikā. Ar vienlīdz labiem panākumiem ir spēlēts gan rok koncertos, gan dažādos citos projektos kopā ar pazīstamiem mūziķiem kā Latvijā, tā tālu aiz tās robežām. Katrā gadījumā «Auļu» mūzika Latvijas senās mūzikas un folkloras skatuvei savulaik bija kā svaiga gaisa malks. Un tagad, izrādās, «Auļiem» ir jau desmit gadu.

Kaut kas dzīvē jāizdara līdz galam

No pašas pirmās dienas «Auļos» darbojas brāļi Gatis un Kaspars Indrēvici. No visa grupas kolektīva šie divi puīši mūsu lasītājiem ir īpaši interesanti, jo līdztekus muzicēšanai šajā populārajā Latvijas etnogrūpā viņi ir arī profesionāli karavīri.

Par savu ceļu līdz armijai, vēsturei un «Auļiem» stāsta **seržants Gatis Indrēvics**.

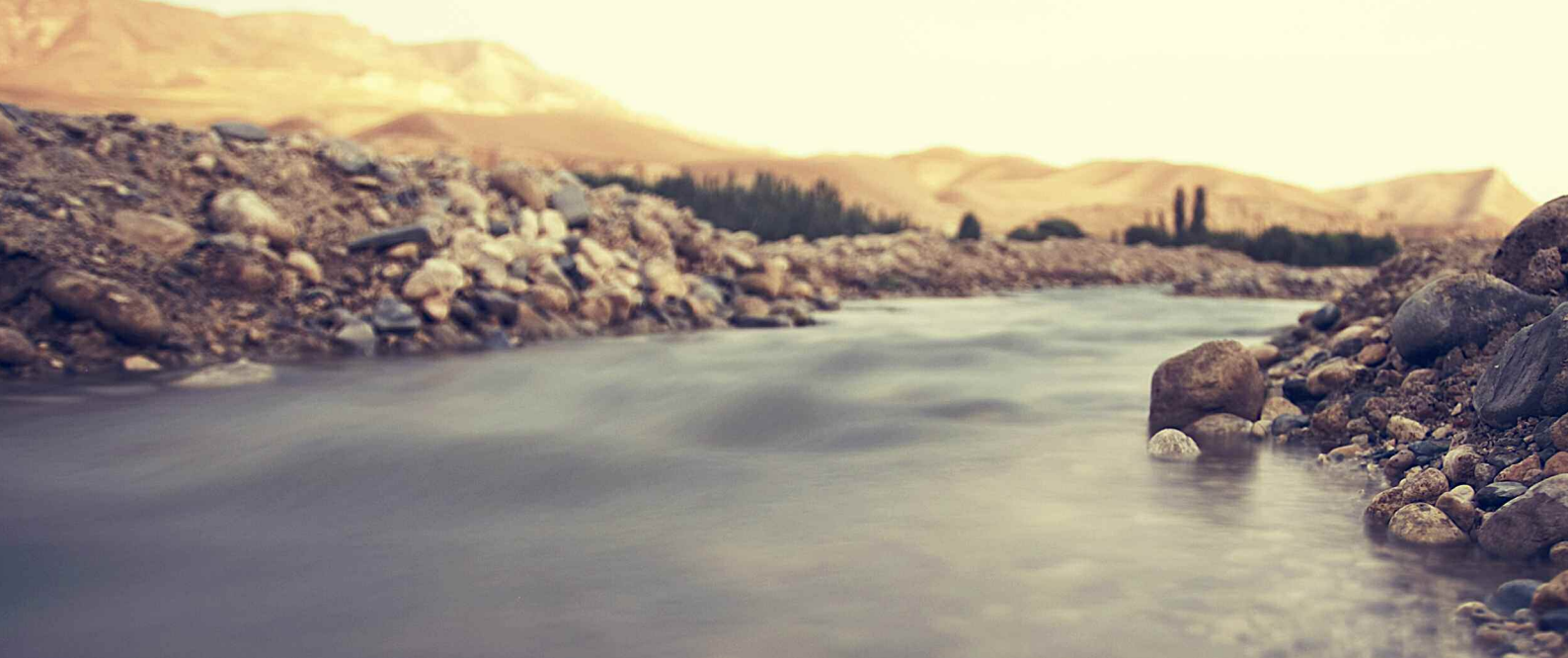
Interese par vēsturi, seniem laikiem, bruņiniekiem un karošanu Gatim bijusi jau no agras bērnības. Tas laika gaitā likumsakarīgi novedis gan līdz muzicēšanai, gan dienestam Nacionālajos bruņotajos spēkos (NBS). «Manu dzīves un uzskatu pamatu ir veidojis mežs un grāmatas.» Gatis nācis no mežsargu dzimtas, visu bērnību aizvadījis, ar paštaisi zobenu rokās skraidot pa mežu un izspēlējot dažādas gan grāmatās lasītas, gan paša izdomātas ciņas. Pēc Ogres Meža tehnikuma pabeigšanas nākusi apjausma, ka īstais aicinājums tomēr ir vēsture. 1999. gadā viņš iestājies Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē. Savukārt 2000.

gadā Gatis līdztekus mācībām sāka strādāt Latvijas Kara muzejā. Viens no pienākumiem bija arī ekskursiju vadīšana. «Es, tāds garmatains students, vadīju ekskursijas arī karavīru grupām, stāstīju par ieroču attīstības vēsturi un citiem jautājumiem. Reizēm jutos diezgan pastulbi — klāstu tādas gudras lietas par ieročiem, bet īstenībā esmu pilnīgs teorētiķis bez jebkādas praktiskās pieredzes šajās lietās.»

Tad Gatis pieņēmis lēmumu, ko daudzi tobrīd (droši vien arī šodien) diez vai saprata. «Es nolēmu stāties armijā — obligātajā karadienestā, kas man kā studentam ne tuvu nebija obligāts. Vienkārši sapratu, ka kaut kas dzīvē ir jāizdara līdz galam. Bija tāda neizpildīta pienākuma izjūta...» Kad aizgājis pieņemties obligātajā militārajā dienestā, manāmi pārsteigtie rekrutētāji vispirms jaunieti mēģinājuši atrunāt no šī, viņuprāt, neapdomīgā un pārsteidzīgā lēmuma. Gatis savā pārliecībā bijis nelokāms, un tā no 2002. gada februāra viņš kā obligātā militārā

Turpinājums 18., 19. un 20. lpp.

Sākums 17. lpp.

dienesta karavīrs pēc pamatapmācības kursa Alūksnes Mobilo strēlnieku bataljonā sāka dienestu uz mīnu kuģa M-01 «Viesturs».

Desmit gadi profesionālajā armijā

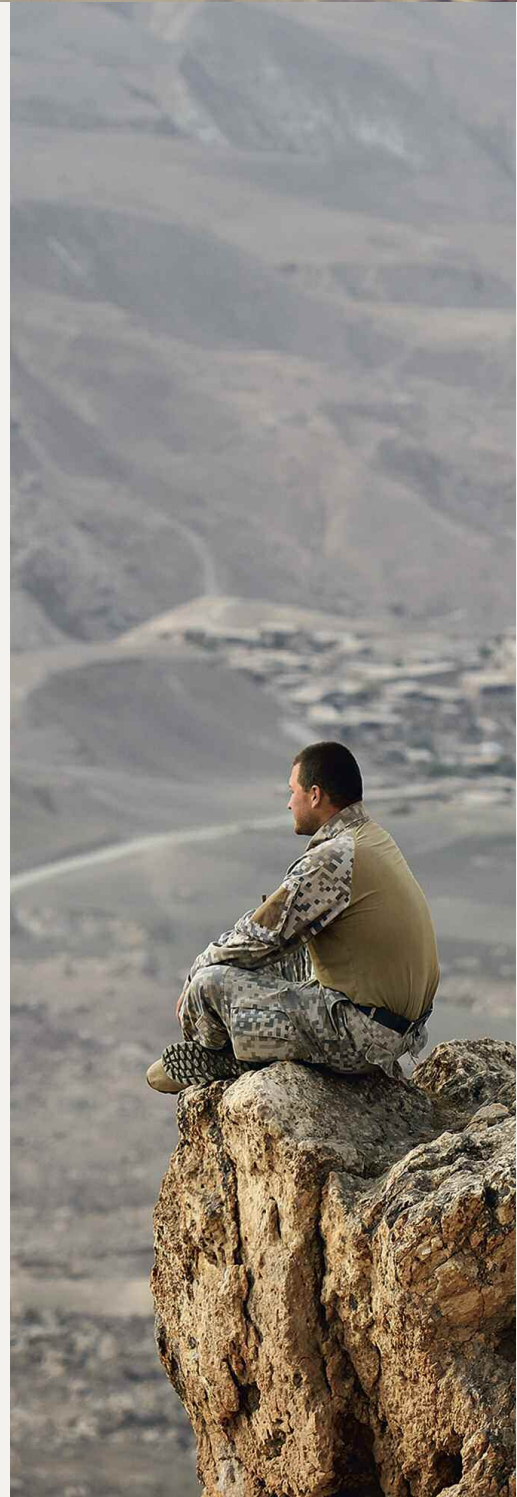
Pēc obligātā militārā dienesta Gata saikne ar armiju nav pārtrūkusi.

«Kad pēc nodienētā laika atgriezies mājās, šķita, ka visi man apkārt ir mainījušies, kaut gan sapratu, ka mainījies biju pats, jo ar citām acīm skatījos uz pasauli un cilvēkiem. Lai vai kā — savu vietu tajā dzīvē es vairs īsti nevarēju atrast.» Tad Gatis pieņēmis lēmumu saistīt savu dzīvi ar profesionālo militāro dienestu.

2003. gada pavasarī (divus mēnešus pēc obligātā militārā dienesta) Gatis kļuva par

profesionālu karavīru, un šogad desmit gadi ir ne tikai «Auļiem», bet arī Gata profesionālā karavīra karjerai. Viņš ir ne vien profesionāli audzis un pilnveidojis savas karavīra iemaņas, bet arī bijis vairākās misijās un to laikā atklājis sev vēl vienu aizraušanos — fotografēšanu.

Taču vispirms bija mācības NBS Instruktoru skolā Cēsīs, kas Gatim kā cēsniekam īpaši bija pa prātam. Iegūta jaunākā instruktora specializācija, pabeigts kājnieku nodaļas komandiera kurss. Un jau kā nodaļas komandieris viņš dienējis 2. kājnieku bataljonā. 2005. gada 15. februārī Gatis pirmo reizi devās starptautiskajā misijā uz Irāku. Divas reizes viņš piedalījies arī starptautiskajā operācijā Afganistānā. No 2006. līdz 2009. gadam Gatis dienējis Speciālo uzdevumu vienībā. Pēc tam dienesta gaitas viņš

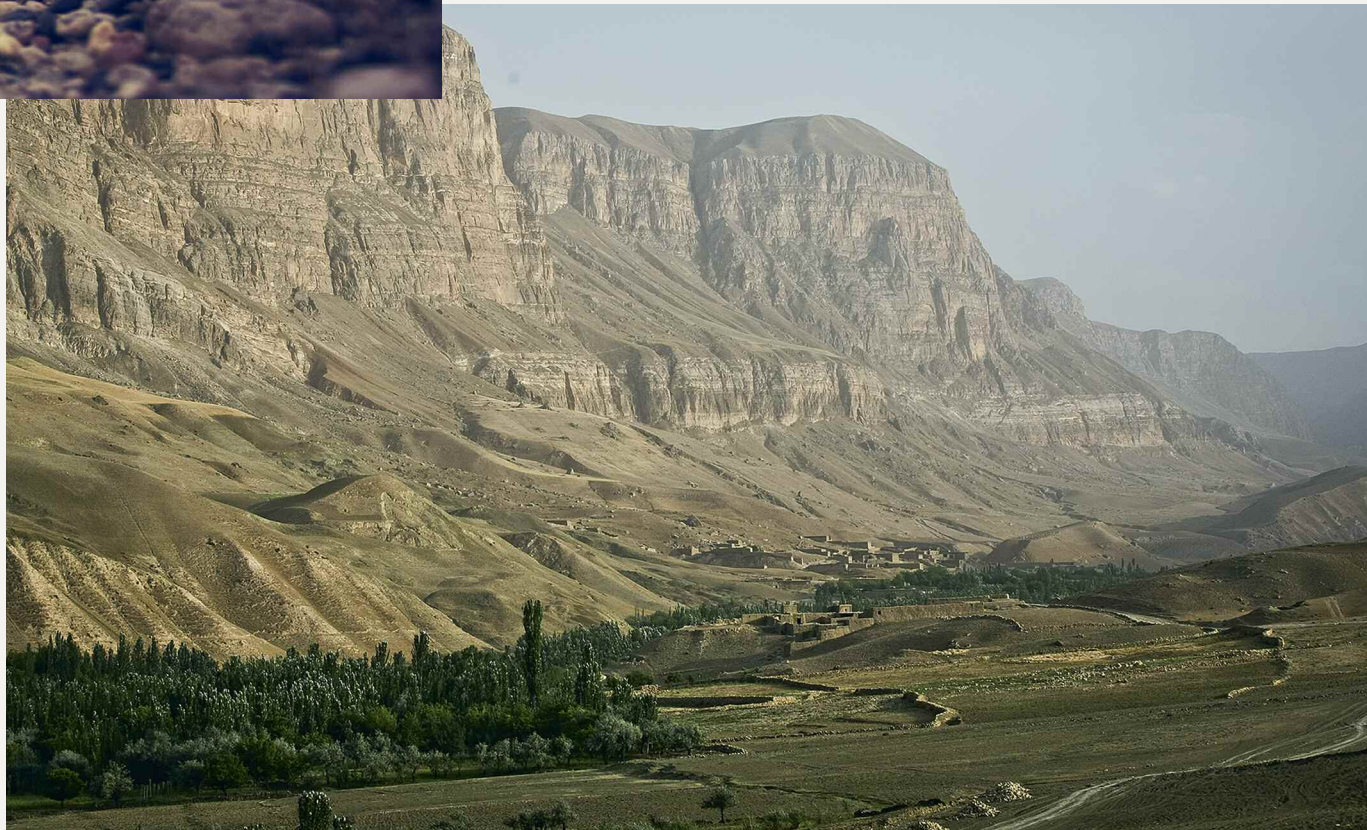

Dūdas no seno rotu kalves

Gatis Indrēvics ir viens no tiem laimīgajiem cilvēkiem, kas savā dzīvē spējis izdarīt pareizo izvēli, jo viņš nodarbojas ar to, kas viņu patiešām interesē. Būdams mūziķis, karavīrs, fotogrāfs un vēsturnieks, Gatis par garlaicību nesūdzas. «Mājās daudz tā vienkārši pasēdēt nesanāk — visu laiku ir mēģinājumi, koncerti, fotografēšana, dieņests. Bet tas jau ir vislabākais — jādzīvo taču tā, lai pašam ir interesanti.»

Visu šo daudzveidību apvienot vienotā veselumā viņam palīdzējušas izlasītās grāmatas un meža ielokā pavadītā bērnība.

Gatis pirmo reizi ieraudzījis dūdas, kas vēlāk kļūst par viņa instrumentu «Auļos». «Pats sāku mācīties spēlēt dūdas, un palēnām arī sāka izdoties. Tā jau nebija, ka par mūziku man nebūtu nekādas saprašanas — mācījos mūzikas novirziena klasē Cēsu 1. pamatskolā, vecāku mudināts, centos apgūt akordeonu, taču kaut kā mums tā draudzība neizveidojās. Taču ar dūdām — viss aizgāja.» Fināla akords Gata izvēlei bija filma «Drošsirdis» ar Melu Gibsonu galvenajā lomā. «Nu, tur bija visi vajadzīgie elementi — vēsture, cīņa, zobeni, gods un, protams, dūdas.»

turpinājis Kaujas atbalsta bataljonā, kur dien arī pašreiz.

Afganistānas misijas laikā Gatis tika pie sava pirmā nopietnā fotoaparāta, un tā sākās viņa aizraušanās ar fotografēšanu, kas nu jau vainagojusies ar vairākām fotoizstādēm. «Kad tik pie pirmās istās kameras, bliezu vienā laidā — fotografēju bez apstājas. Protams, par kvalitāti nerunāsim, taču arī tagad, kad ir jau gūta zināma pieredze, nenožēloju to ne mirkli — ir iespēja pārcilāt visus toreizējos notikumus, un dažādas interesantas nianšes tur var atrast. Nu jau varu tās bildes arī apstrādāt, padarīt skatāmākas.»

Viņa fotogrāfijas arī tagad var atrast dažāda labā ekspozīcijā. Fotogrāfijas no Irākas un Afganistānas bijušas publicētas arī dažādos preses izdevumos. «Katrā ziņā es ceru, ka būs vēl izstādes un jau krietni nopietnākā līmenī. Tieši tāpat es ceru, ka vēl aizbraukšu kādā starptautiskā misijā.»

«Šīs divas vērtības man ielika dzīvē pamatus un arī aizveda līdz tam, kas es esmu tagad.» Grāmatu viņa dzīvē bijis daudz jau no agras bērnības, un kaut kādā mistiskā veidā, kā viņš saka, tās pareizās grāmatas vai nu pats atradis, vai arī tās atradušas viņu. Pareizās grāmatas — tās bija par vēsturi, bruņiniekiem, cīņām, godu un pienākumu. Par tām pamatvērtībām, kas ir būtiskas joprojām gan pašam Gatim, gan arī «Auļiem».

Viens no pagrieziena punktiem Gata dzīvē bijis 1997. gads un iepazīšanās ar rotkalli Daumantu Kalniņu. Tolaik Gatis, dzīvojot Cēsīs, aktīvi darbojies skautos bijušā leģionāra Gunarda Bērziņa vadībā, un skautiem savukārt bija izveidojusies laba sadarbība ar «Seno rotu kalvi». «Daumants Kalniņš pamazām sāka mācīt mums pašiem kalt rotas, daudz stāstīja par rotu vēsturi un nozīmi. Var teikt, ka viņš mani toreiz tā kā pastūma šajā virzienā.» Tur arī

21. gadsimta folklorā

«Auļos» Gatis ir no paša pirmā koncerta. 2003. gadā Rīgas «Danču klubs» rīkoja etnogrāfiskos dančus, un tur tad arī savācās grupas kodols — trīs bundzinieki un kādi 6 — 8 dūdinieki, stāsta Gatis. «Kādas divas trīs reizes samēģinājām un tā arī startējām pirmajā mūzikas festivālā «Vendene».

Ar savu darbu un mūziku «Auļi» saviem klausītājiem rāda — latviešu folklorā un tradicionālā mūzikā nav nedz mirusi, nedz arī laikā apstājusies un iekapsulējusies. Tā mainās un attīstās līdzī laikam. Spēlējot pārsvarā tikai tradicionālos mūzikas instrumentus, «Auļi» jau kopš sava trešā diska «Etnotranss» rada pilnībā jaunu un oriģinālu mūziku. «Pa kādam savam gabalam bija arī pirmajos diskos, taču pēc tam mēs pieņemām lēmumu radīt paši savu mūziku, kas jau pilnībā ir tikai

Turpinājums 20.lpp.

Sākums 17., 18. un 19. lpp.

mūsu domu lidojums.» «Auļi» balstās tradicionālajā folklorā, taču iet tālāk un paceļ to jau 21. gs. līmenī. «Viens no mūsu svarīgākajiem uzdevumiem noteikti ir uzrunāt mūsu klausītājus, vispirms tieši jauniešus, un nodot viņiem šīs latviskās tradīcijas un vērtības, parādīt, ka tās joprojām ir dzīvas un spēcīgas un pastāv jaunā, nedaudz citādā formā.»

Savu desmitgadi «Auļi» svinēs 4. maijā, kad koncertzālē «Palladium» notiks grupas jubilejas koncerts. Vienlaikus publika tiks iepazīstināta arī ar jaunāko «Auļu» ierakstu — albumu «Dižducis», kurā grupa atskatās uz aizvadītajiem desmit gadiem. Lielākā daļa diska dziesmu ir «Auļu» klausītājiem jau zināmas, taču ierakstītas no jauna, citā aranžējumā un ar krietni plašāku instrumentu klāstu, tostarp čelliem un pūšamajiem instrumentiem. Arī koncertā «Auļi» uz skatuves nebūs vieni — dažai labai dziesmai piespēlēs teju 30 cilvēku orķestris. Būs arī viesmākslinieki, to skaitā Juris Kaukulis no «Dzelzs vilka», kura balss skan no jauna ierakstītajā «Sējējā» ar Raiņa vārdiem. Savukārt dziesmu «Tālu tālu» iedziedājis pasaules etnomūzikā labi pazīstamais Kilema no Madagaskaras.

Runājot par «Auļu» turpmākajiem plāniem, Gatis Indrēvics teic, ka pašlaik svarīgākais ir godam nosvinēt jubileju, lai tad domātu par tālāko grupas attīstību. Savukārt viņš pats apsver domu atgriezties pie viena no saviem hobijiem, ar ko nodarbojies līdz 2003. gadam — pie vēsturiskajām ciņām. Un jauns bruņu tērps jau pamazām top.

BUNGU UN DŪDU GRUPA

AUĻI

4. MAIJĀ
19:00
KONCERTZĀLĒ
PALLADIUM

10. GADU JUBILEJAS KONCERTS

DIŽDUCIS

KONCERTĀ PIEDALĀS ARĪ

KĀRLIS AUZĀNS (MŪZIKAS ARANŽĪJU AUTORS, ČELLS), JURIS KAUKULIS (BALSS), KILEMA (BALSS),
ZANE ŠMITE (BALSS), ANDREJS GRIMMS (GITĀRA), MIKELIS DOBIČINS (ČELLS), JĀNIS PAULS (ČELLS),
PĒTERIS OZOLIŅŠ (ČELLS), OSKARS OZOLIŅŠ (TROMPETE), ELVISS ŠENKEVIČS (TROMBONS),
ARTŪRS BĒRZIŅŠ (BASTROMBONS), ANDREJS PLANDERS (BALSS), ERNESTS MEDENIS (BALSS),
VIESTURS ĀBOLTIŅŠ (BALSS), LAUMA BĒRZA (BALSS), MARTA VAIVODE (BALSS), AGATE RĀPA (BALSS)

BIĻETES NOPĒRKAMAS "BIĻEŠU PARADĪZE" KASĒS VISĀ LATVIJĀ UN INTERNETĀ WWW.BILESUPARADIZE.LV

PALDIES PAR ATBALSTU: TV3NET apollo.lv draugiem.lv inbox.lv RĪGAS STRAUMS UNIVERSITĀTE

SHAPE — dienests visai ģimenei

Daudzi justos pārsteigti, cik labi Latviju un latviešus pazīst Sabiedroto spēku augstākās virspavēlniecības Eiropā (*Supreme Headquarters Allied Powers Europe; SHAPE*) bāzē Beļģijā. Tas ir daudzus gadus veidots priekšstats, ne tikai karavīriem labi pildot pienākumus, ko novērtē citu dalībvalstu pārstāvji, bet arī neatlaidīgi popularizējot savu valsti vietējos pasākumos un festivālos. Vienmēr jāpatur prātā, ka, braucot strādāt uz SHAPE, dienesta pienākumi ir ne tikai karavīram, bet gan visai ģimenei. Tajā noder gan komunikācijas prasme, gan valodu zināšanas.

Ik gadu SHAPE top kalendārs, kurā ir iekļautas sporta spēles, sacensības, kā arī valstu prezentēšanas iespējas dažādos bāzē rīkotos pasākumos. Līdzīgi kā skolā sezona arī šeit sākas septembrī, jo no jūnija līdz augustam daudzi karavīri ar ģimenēm rotē uz citām valstīm vai arī dodas atpakaļ uz dzimteni. Lai jaunpienācējiem būtu vieglāk saprast, cik daudz nāciju tiek pārstāvēts SHAPE un NATO, un uzzināt par iespējām, ko piedāvā bāze, septembra sākums ir bagāts ar dažādiem notikumiem, tostarp SHAPE festivālu.

Katrai valstij ir iedalīta vieta lielā laukumā, kur var gan tirgoties, gan arī piedāvāt degustēt nacionālos ēdienus un dzērienus. Savukārt blakus izvietotajā teltī notiek dziesmu un deju paraugdemonstrējumi uz skatuves. Arī Latvija parasti piedalās šajā nozīmīgajā festivālā, kur daudzi NATO dalībvalstu pārstāvji pirmo reizi var gūt priekšstatu par mūsu valsti. Vienmēr cenšamies piedāvāt kādu gardumu, tostarp sieru, žāvētu vai kūpinātu gaļu, kā arī lieliskās šprotes un ķilavas. Piedāvājam arī gardo Latvijas alu un «Rīgas melno balzamu». Šī pasākuma rīkošanā neatsverams palīgs vienmēr ir Aizsardzības ministrija, kas palīdz sagādāt dažādus bukletus un citus materiālus par Latviju.

«Var šķist, ka nav grūti piedalīties šādā pasākumā, taču patiesībā prezentēt mūsu valsti vairākiem tūkstošiem festivāla viesu ir sarežģīti. Esam tikai septiņas ģimenes šeit, tātad ir rūpīgi jāizstrādā grafiks, lai pastāvīgi Latvijas stendā būtu kāds, kurš var pastāstīt par mūsu tradīcijām

un kultūru un piedāvāt nodegustēt kādus produktus,» saka pulkvedis Normunds Alekssis, Latvijas militārais pārstāvis SHAPE.

Lai ārvalstniekiem būtu vieglāk izprast, kas ir Latvija, ierasts, ka SHAPE festivālā sadarbojamies ar lietuviešiem un igauņiem, tādējādi varam stāstīt par veselu reģionu — Baltijas valstīm. Tā nav vienīgā reize, kad draudzējamies ar saviem kaimiņiem. Ik gadu septembra beigās vai oktobrī sanākam kopā arī uz Baltijas pasākumu, lai iepazītos ar jaunpienācējiem un viņu ģimenēm. Tajā spēlējām sporta spēles, dejojām un vienkārši esam kopā, lai vēlāk satiekoties nepaiešu cits citam garām kā svešinieki. N. Alekssis uzsver, ka tā spējam paplašināt savu nelielo kopienu, jo ir patīkami, ka varam paļauties ne tikai latvieši savā starpā cits uz citu, bet arī uz saviem Baltijas valstu draugiem.

Nozīmīga sastāvdaļa SHAPE bāzes ikdienā ir sports — te katrs otrais ik dienu skrien, daudzi labprāt peld, apmeklē sporta zāli vai spēlē tenisu. Ik gadu novembra beigās un decembra sākumā notiek internacionālais basketbola turnīrs. Tajā piedalās aptuveni 10 komandas, un to vidū ir arī latvieši. Pērn mūsu puīšiem diez ko neveicās, taču gadu iepriekš izcīnītā pirmā vieta ļauj cerēt, ka šogad un arī citreiz sportisti sasniegs labus rezultātus.

Savukārt decembra vidū SHAPE Internacionālais sieviešu klubs rīko Ziemassvētku pusdienu. Pērn tās apmeklēja vairāk nekā 200 sievietes. Katras valsts militārā pārstāvja vai viņa vietnieka sieva noformē vienu galdu atbilstoši tradīcijām, organizē nelielas dāvanīņas saviem viesiem pie galda, kā arī lielāku dāvanu izlozei. Šis ir nozīmīgs pasākums, kad varam prezentēt sevi līdzās tādām lielvalstīm kā, piemēram, Francijai, Vācijai un Amerikai. SHAPE bāzes ikdienā ģimenēm ir svarīga loma, jo sievietes ne tikai audzina bērnus, bet arī iepazīstina ar savas valsts kultūru un tradīcijām. Pagājušajā decembrī vislielāko pārstiegumu par Latvijas Ziemassvētku paražām izrādīja grieķietes, kuras viesojās pie mūsu galda. Viņas bija pārsteigtas par tādu mums pašsaprotamu lietu kā eglīšu svecītes un to stiprinājumi.

Vēl lieliska iespēja Latvijai sevi parādīt būs maija beigās, kad notiks līdzīgas pusdienas, kuras tiks rīkotas kopā ar lietuviešiem un igauņiem. Šajā reizē plānots ne tikai cienāt sievietes ar tradicionālajiem ēdieniem un iepriecināt ar tautas dejām un dziesmām, bet arī stāstīt par to, cik zaļa un neskarta ir Baltijas valstu daba.

Ik gadu janvāra beigās notiek militāro valstu pārstāvju gadadienas svinības. Šajā pasākumā līdzīgi kā SHAPE festivālā visas nācijas organizē nacionālo ēdienu un dzērienu degustēšanu. «Šie ir ļoti rūpīgi pārdomāti pasākumi, kur, piemēram, var nogaršot ne tikai spāņu paelju vai turku saldumus, bet arī norvēģu atvesto pūdoto haizivi un citus neierastus ēdienus,» stāsta N. Alekssis. Latvija šogad saviem viesiem piedāvāja žāvētu vistu un dažādus kūpinājumus, kā arī alu, kas pārsteidza pat šī dzēriena «lielvalstis» Beļģiju un Vāciju.

Savukārt aprīlā beigās sarosās skolēni, kuri mācās SHAPE bāzē, lai svinētu Pasaules bērnu dienu. Pasākums notiek vietējā kinoteātrī, kur dažādu valstu bērni kāpj uz skatuves, lai ar dejām, dziesmām un teātri pārstāvētu savu kultūru. Pērn pirmo reizi šajā īpašajā notikumā piedalījās arī Latvija, uzaicinot dejojātājus no Briseles. Bērni var piedalīties zīmējumu konkursā, un pērn mūsējie ieguva otro vietu, kā arī popularizēt savu valsti, piedaloties kopējā galda klāšanā ar tradicionāliem gardumiem no Latvijas.

Sezonas noslēgumā visu nāciju pārstāvji tiekas sporta stadionā, kur divdesmit četru stundu skrējienā apliecina gan savu fizisko sagatavotību, gan vāc līdzekļus labdarībai. «Galvenā ideja ir ar aktīvu dzīvesveidu palīdzēt tiem, kuriem neklājas tik labi kā mums. Nauda tiek vākta, gan pārdodot dalībnieku sporta krekļus, gan daļu no citiem ietirgotajiem ienākumiem novirzot kopējā fondā,» stāsta N. Alekssis. Viņš piebilst, ka Latvijas pārstāvju SHAPE bāzē nav daudz, taču, uzaicinot ciemos kolēģus no Briseles un netālu esošās Nīderlandes bāzes Brunsumā, pērn izdevās iegūt septīto vietu vairāk nekā 60 komandu sacensībās.

Dienests ģimenei — tāda ir dzīve SHAPE. Sievām un vīriem, kas brauc līdzī karavīriem, ir iespēja iesaistīties dažādos sporta, kultūras un mākslas klubos, lai ne vien interesanti un lietderīgi pavadītu šeit paredzēto laiku, bet arī pārstāvētu mūsu valsti — Latviju.

Tiem, kuri šajā bāzē jau pavadījuši vairākus gadus, ir būtiski, lai tradīcijas nezustu, lai draudzīgais gars, kas vieno latviešus, saglabātos un visiem kopā izdotos Latviju padarīt vēl atpazīstamāku un interesantāku jebkuras NATO dalībvalsts pārstāvim.

Sagatavojuši SHAPE Internacionālā sieviešu kluba prezidente **Rūta Grikmāne**.

«Make a Wish» — Latvijas komanda atklāšanas parādē.

Trenažieri topošajiem jūrnikiem

Taivo Trams

Foto — Normunds Mežiņš.

Jūras spēku speciālistiem nepieciešamas apjomīgas un specifiskas zināšanas, kas tiek apgūtas vairākās Latvijas skolās un augstskolās. Viena no tām ir Latvijas Jūras akadēmija — vienīgā mācību iestāde Latvijā, kas sagatavo augstākā līmeņa jūrniecības speciālistus. Viens no šīs mācību iestādes daudzajiem plusiem ir Baltijā modernākie trenažieri, kas ļauj apgūt daudzas jūrnieka arodā nepieciešamas prasmes turpat auditorijā.

Osta uz monitora ekrāna

Latvijas Jūras akadēmijā (LJA) mācās ap 900 kadetu. Te ir divas lielas nodaļas — kuģu vadītāju jeb Jūras transporta nodaļa un Kuģu inženieru nodaļa. Akadēmijā var apgūt četras specialitātes — kuģu vadītājs, ostas vadītājs, kuģa mehāniķis un kuģa elektroautomātikas speciālists. Ar katru gadu kuģi tiek vairāk automatizēti, tā ka kuģa elektroautomātikas speciālistiem ir arvien lielāka nozīme.

Būtiska jauno jūrnieku apmācības daļa ir saistīta ar kuģu vadīšanu dažādās akvatorijās un dažādos laika apstākļos. Te Latvijas Jūras akadēmijas kursantiem palīdz trenažieris, kas vienlaikus imitē elektronisko karti ar kuģa atrašanās vietu, skatu no kuģa komandtilpā, kā arī radara rādījumus. Viss ir saslēgts vienotā sistēmā un ļauj topošajiem jūrnikiem izjust kuģa vadīšanas nianšes gandrīz kā reālā jūrā vai kādā no pasaules ostām. Ar trenažieri ECDIS (Electronic Chart Display and Information System) var imitēt kuģa atrašanos gandrīz

visās pasaules ostās, jo tas izmanto starptautiski atzītas elektroniskās kartes. Trenažieris imitē arī laika apstākļu maiņu — gan pēkšņu miglu, gan vēl sliktākus laika apstākļus, kas apgrūtina kuģošanu. Šī «Tranzas 500.25» sistēma ir Baltijas valstīs vismodernākā.

ECDIS ļauj modelēt arī kopīgu kuģu manevrēšanu, piemēram, meklēšanas un glābšanas darbos, stāsta pasniedzējs Ēriks Koržeņevskis. Šī vingrinājuma izpildei kopējā tīklā tiek savienotas sešas mācību kabīnes. Viens no virtuālajiem kuģiem kļūst par vecāko meklēšanas grupu, citi pilda tā pavēles. Šis ir viens no tiem vingrinājumiem, ko pastiprināti apgūst Nacionālās aizsardzības akadēmijas (NAA) kadeti, jo daļa no viņiem aiziet dienēt uz Krasta apsardzes kuģiem, kur šīs prasmes noder ikdienā.

«Mācām arī kopīgu manevrēšanu, vairākiem kuģiem izejot jūrā, dažādas kuģu formācijas, to izmaiņas, pozīciju ieņemšanu. Ieroču lietošanu gan nemācām, jo tā nav mūsu specifika,» stāsta LJA prorektors Ilmārs Lešinskis.

Trenažiera resurss nodrošina arī zinātniskās pētniecības darbu — datora matemātiskais modelis ļauj pētīt, vai ostā iespējams ievest dažādu tipu kuģus un manevrēt ar tiem dažādos laika apstākļos. «Pēc tam varam dot rekomendācijas mūsu ostām. Realitātē to izmēģināt būtu pārāk dārgi un riskanti,» atzīst I. Lešinskis.

Tuvākajā nākotnē akadēmija plāno šī trenažiera pilnveidošanu. Sadarbībā ar Norvēģijas Vestfollas universitātes zinātniekiem tiek izstrādāta jauna sistēma, lai panāktu tiešsaistes savienojumu ar Ostas vadības dienestu. «Tad arī no šejienes būs pieejami tiešie sakari un varēsim simulēt konkrētās ostas darbību reālajā laikā ar pastāvīgu komunikāciju, kas ir ļoti būtiska.

Domāju, ka divu gadu laikā šo pilnīgi jauno trenažieri arī uzstādīsim — galu galā mēs nemitīgi skatāmies uz priekšu, lai neatpaliktu no tā, kas notiek nozarē.» Iecerētais trenažieris varēs imitēt arī kuģa šupošanos, taču pilnībā aizvietot īstu darbu uz īsta kuģa neviens trenažieris — simulators, protams, nevar. «Jūras smaržu neviens aparāts nespēs ģenerēt,» atzīst LJA prorektors.

Akadēmijas kadetiem daļu mācību procesa aizņem prakse uz kuģiem un ostās. Šis posms ir jau aiz muguras 4. kursa studentēm Gintai Bērziņai un Vitai Sarkanei, kuras uz trenažiera apgūst kuģa izvadīšanu no Ventspils ostas. «Trenažieris pilnībā vizualizē ostu 360 grādu lēnķi, viss izskatās un darbojas tāpat kā istajā dzīvē. Ir pat velkoņi,» stāsta Ē. Koržeņevskis. Izmantojot šo trenažieri, studentes apgūst pirmās patstāvīgās kuģu vadīšanas iemaņas, kas nākotnē būs ļoti nepieciešamas, jo abas studentes plāno strādāt par stūrmanēm. Praktiskā darba pieredze uz kuģa tiltiņa meitenēm jau ir — tā apgūta prakses laikā. «Mācīties šeit nav viegli. Paši smagākie ir pirmie divi kursi, pēc tam nāk prakse. Pēc tās tu jau daudz labāk saproti, ko tev devušas mācības līdz šim un kā vēl pietrūkst. Pēc prakses rodas arī papildu motivācija. Mēs parasti sakām — ja jau izdodas pabeigt pirmos trīs kursus, tad arī ceturtajam tiks pāri,» secina kadetes.

Kā dzēst ugunsgrēku virtuālā mašintelpā?

Arī LJA avārijas sakaru sistēmas trenažieris ir jaunākais Latvijā. Studenti mācās uzturēt avārijas sakarus starp kuģiem un glābšanas un meklēšanas centriem apstākļos, kas pēc iespējas pietuvināti realitātei. Bez trenažieriem telpā uzstādīta arī īsta jauna kuģa sakaru konsole. «Vairākiem kuģiem tādas pat vēl nav,» ar lepnumu stāsta pasniedzējs Artūrs Zuts. Ar šiem trenažieriem var izspēlēt dažādas glābšanas un meklēšanas operācijas, informācijas apmaiņu un koordinēšanu, kā arī cietušā kuģa meklēšanu. Eksāmena obligāta sastāvdaļa ir t.s. glābšanas spēle, proti, tās dalībnieki imitē apstākļus, kuros kāds kuģis ir cietis un atrodas avārijas situācijā, savukārt citiem tuvmā esošajiem kuģiem jāsteidz tam palīgā. Pie instruktora galda tiek simulēta krasta stacijas darbība, turklāt visa sakaru nodrošināšanas procedūra notiek angļu valodā. Lai gan ar trenažieriem var apgūt plašu prasmju klāstu, tiem ir arī savi mīnusi. «Kadets iemācās strādāt labvēlīgos apstākļos, bet uz kuģa, izrādās, ir citādi — klājs šupojas, vētrā daudziem kļūst nelabi. Tā ir pilnīgi cita realitāte. Tādēļ prakse ir neatsverama,» atzīst I. Lešinskis.

JŪRAS SPĒKI

Visai pilnīgu virtuālo ainu akadēmijas studenti var iegūt arī par kuģu mašīntelpām un dažādu tipu motoru funkcionēšanu. «Mums ir daudz dažādu stimulatoru — dīzeļdegvielas, četraktu un divtaktu, tvaika turbīnu, gāzes turbīnu un citu dzinēju modeļi. Gandrīz viss, kas tiek izmantots kuģos — pat diezgan reti un eksotiski motori,» stāsta pasniedzējs Jevgeņijs Grigorjevs. Šis datortrenažieris piedāvā studentiem vairākas darba iespējas — motorus var pētīt ar divdimensionālas interaktīvas shēmas palīdzību vai arī ieslēgt trīsdimensionālu, ļoti detalizētu motortelpas modeli, kas ļauj neklātienē pārvietoties pa to, pārbaudīt visus būtiskākos mezglus un sistēmas, lai sagatavotu dzinēju darbam. Ja vajag, katru mezglu var izpētīt arī detalizētāk. Trenažieri ļauj imitēt dažādas avārijas situācijas, meklēt kļūmes, piemēram, simulējot motora temperatūras celšanos, eļļas filtru aizsērēšanu, ugunsgrēku mašīntelpā utt.

«Ar šādām datorprogrammām apmācības process ir daudz efektīvāks. Šaubos, vai mēs spētu uzturēt visus šo dzinēju modeļus, to ekspluatācija ir ļoti dārga — nepieciešamas rezerves daļas, degviela, regulāra apkope. Tomēr kuģu mehāniķiem ir jābūt apieties ar dzelžiem, tādēļ akadēmijā ir arī vairāki īsti kuģu un pat zemūdenes motori, kas darbojas,» teic I. Lešinskis. Būtiskākā, protams, ir prakse un teorētiskās zināšanas — trenažieri ļauj tikai iepazīt dažādas situācijas.

Kuģu mehāniķi darba tirgū ir īpaši pieprasīti, kaut gan var droši teikt, ka bezdarbs nedraud nevienam LJA absolventam. «Savulaik mūsu izglītības sistēmā tika pieļauta milzīga kļūda, eksaktās zinātnes atbīdot otrajā plānā. Tagad mums pirmajā un otrajā kursā pastiprināti jābūvē fizika un matemātika, lai ieliktu nepieciešamo bāzi un tiktu

Kuģa mehāniķis ir visgrūtāk apgūstamā, taču vispieprasītākā profesija, uzsver LJA prorektors Ilmārs Lešinskis.

līdz augstskolas prasību līmenim. Kuģu mehāniķu studiju programmās mācīties ir īpaši smagi, un te ir ļoti liels atbīrums — gandrīz puse studentu neiztur slodzi un pamet mācības,» atzīst I. Lešinskis.

Sadarbība paplašināsies

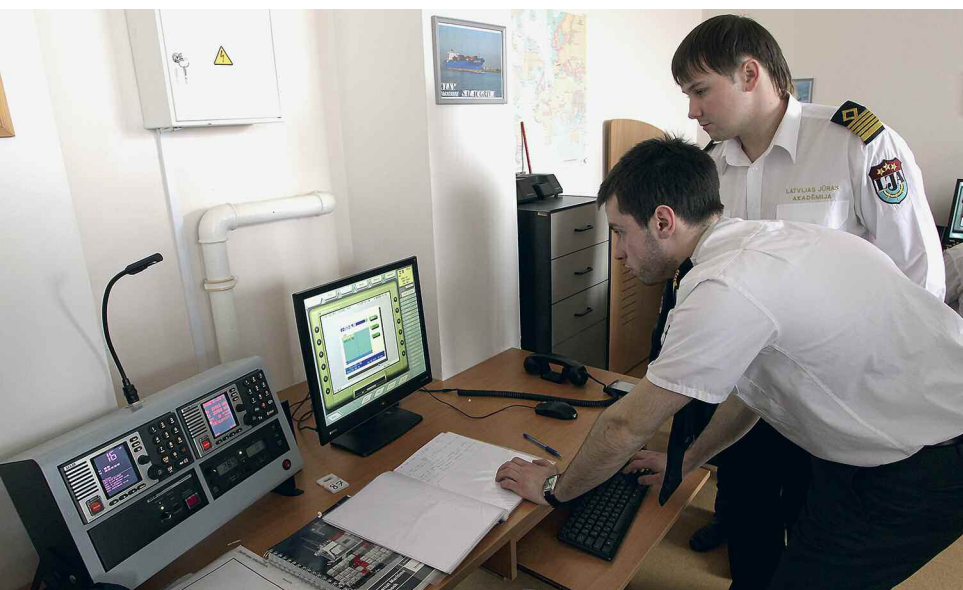
LJA sadarbība ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un Jūras spēku flotili (JSF) tradicionāli ir ļoti cieša. Jau dažus gadus pēc neatkarības atgūšanas kļuva aktuāls jautājums par nacionālo jūras virsnieku sagatavošanu, jo iepriekš īstenotā sadarbība, apmācot Latvijas speciālistus Skandināvijas un Vācijas mācību iestādēs, ne vienmēr deva gaidītos rezultātus.

Pirmais eksperiments bija viena NAA vada komandieru kursa absolventu uzņemšana LJA, lai divu gadu laikā apgūtu nepieciešamās iemaņas darbam uz JSF kuģiem, stāsta I. Lešinskis. Šo speciālistu izglītības līmenis bija nedaudz zemāks nekā LJA civilajiem absolventiem, taču viņi varēja sekmiīgi strādāt kā kuģa virsnieki kuģa komandieru pārraudzībā. Līdz ar mūsu valsts iestāšanos NATO rietumvalstu finansējums mūsu jūras virsnieku apmācībai būtiski saruka, tāpēc bija steidzami jādomā par

iespējām speciālistus sagatavot Latvijā. NAA tolaik sava piedāvājuma nebija, tādēļ tika nolemts viņus mācīt LJA. Iznākums savukārt nav īsti derējis bruņotajiem spēkiem, jo pirmie absolventi bijuši ar labām civilajām zināšanām, taču militārais aspekts nedaudz pieklibojis. Sekoja lēmums ieviest LJA Militārās vadības programmu — kompromisu starp civilo un militāro jomu. Pēc šīs programmas JSF virsnieki akadēmijā tiek gatavoti jau trīs gadus.

Arī šis modelis nav ideāls. Pēc LJA prorektora domām, šo programmu apguvušie virsnieki nebūs konkurētspējīgi civilajā jomā, ja kādu iemeslu dēļ nāksies pamest militāro dienestu. «Programma ir atbilstoša savai specifikai, militāro jomu tā nosedz pilnībā, taču absolventi nesaņem visus vajadzīgos sertifikātus darbam civilajā flotē. Esam par to runājuši ar NBS vadību un vienojušies, ka virsniekiem ir jābūt konkurētspējīgiem arī civilajā vidē. Var būt, ka programma tiks pagarināta, paplašinot arī prakses iespējas,» stāsta I. Lešinskis. Protams, pastāv risks, ka sāksies cilvēku aizplūšana no JSF, jo algas militārajā un tirdzniecības flotē krietni atšķiras par labu pēdējai.

Vēl viena problēma ir Militārās vadības programmas dārdzība — JSF nevajag pārāk daudz virsnieku, tādēļ kursantu grupas netiek organizētas katru gadu. Taču programma un pasniedzēji ir jāuztur. Pasniedzēju trūkums ir liela problēma arī LJA civilajās programmās — te tāpat sava loma ir naudai, jo algas LJA un civilajā flotē nav salīdzināmas. «Pie mums par pasniedzējiem strādā cilvēki, kam tā ir sirdslieta vai hobijs. Labs pasniedzējs ir jūrniece ar lielu praktiskā darba pieredzi, bet tādus pārvilināt no tirdzniecības flotes ir ļoti, ļoti grūti,» teic I. Lešinskis. Taču tikai tādi cilvēki spēs iedot topošajiem kapteiņiem, stūrmaņiem un mehāniķiem ne vien zināšanas, bet arī disciplīnu un atbildību, bez kuras jūrā nav ko meklēt. Un tikai tādi cilvēki spēs attīstīt un atjaunot sašķobījušos Latvijas kuģniecības nozari. Jo, kā saka Ilmārs Lešinskis — ja gribi nopelnīt iztikai, strādā uz kuģiem. Ja gribi ko vairāk — strādā ar kuģiem. **IS**

Vienā no akadēmijas telpām izveidots kuģa sakaru mezgls.

Instruktors ar 20 gadu dienesta pieredzi

Laura Dūša

Foto — Normunds Mežiņš un no I. Veides personiskā arhīva.

Galvenais virsseržants Ilmārs Veide savu pirmo militāro pieredzi guvis, dienot padomju armijā. Dienesta skaudrumu iepazinis Afganistānā. Taču pat gūtais ievainojums nav atturējis viņu tālākajā dzīvē izvēlēties karavīra profesiju. Šobrīd Ilmārs Veide ir NBS Militārās policijas virsseržants.

Neņemot vērā politiskos aspektus vai ko citu, man dienests patika. Tā bija lieliska dzīves skola, kurā guvu noderīgu pieredzi. Daudzas lietas esmu izmantojis savā turpmākajā dienestā, arī Sužu Izlūkdesanta bataljonā, kad kopā ar citiem dienesta biedriem, kuri bija izgājuši padomju armijas skolu, centāmies veidot jaunu vienību ar apmācītiem karavīriem un instruktoriem. Jāatzīst, ka padomju armijā gūtās iemaņas noder arī tagad, jau profesionālajā militārajā dienestā.

Vēlāk sekoja dienests Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienestā, tad — Militārajā policijā.

Ik gadu savu dienesta pieredzi papildināju dažādos militāros kursos NBS Instruktoru skolā, Latvijas Policijas akadēmijā un NBS Sakaru skolā. Vairākkārt esmu mācījies Dānijā un ASV, Čehijā un Īrijā, guvis pieredzi Bosnijā, Kosovā un citur. Man ne pārāk padodas svešvalodu apguve, tomēr esmu redzējis pasauli un iepazinis ļoti daudzus un dažādus cilvēkus. Esmu ieguvis draugus un domubiedrus.

Jā, var teikt, ka man kopumā sanāk visa atjaunotās Latvijas armijas 20 gadu pieredze...

— Kā jūs izprotat karavīra profesiju?

— Tā ir atbildīga profesija. Būt par savas dzimtenes aizstāvi un patriotu — tā ir nopietna lieta. Tagad, protams, man dienests šķiet gana ikdienišķs, daudzas lietas un notikumus uztveru pašsaprotami, tāpēc reizēm var iestāties ikdienas rutīna, tomēr garlaicīgi nav nekad.

— Ko nozīmē būt virsseržantam Militārajā policijā?

— Tas ir amats, kas cieši saistīts ar apakšvienību karavīru un instruktoru militārās karjeras veidošanu. Sadarbībā ar visiem apakšvienību komandieriem jāplāno, jāpamāc un jāvirza karavīru un instruktoru militārais dienests. Esmu atbildīgs arī par dažādām Militārās policijas aktivitātēm un pasākumiem. Sadarbībā ar citiem dienesta kolēģiem organizēju sporta pasākumus, Brīvības cīņu piemiņas vietu sakopšanu [Militārā policija rūpējas par Latvijas atbrīvošanas cīņās (1919. g.) kritušo latviešu un igauņu karavīru atdusas vietām netālu no Cekules, pie Juglas upes Salaspils novadā] un vienības iekšējo tradīciju uzturēšanu.

— Jūsu tēvs ar izcilību beidzis Odesas artilērijas karaskolu, savulaik izveidojis veiksmīgu militāro karjeru līdz pat majora dienesta pakāpei. Vai, tēva mudināts, esat kļuvis par karavīru?

— Kaut gan mans tēvs bija virsnieks PSRS armijā un bērnību es pavadīju, dzīvodams kara pilsētā Igaunijā, Valgā, kur spēlējām kariņus, mani nebija domas par dienēšanu armijā, lai vēlāk kļūtu par karavīru vai virsnieku. Tēvs mani īpaši arī nemudināja dienēt un kļūt par militārpersonu.

Vēlējos kļūt par mežzinī, pēc tam par celtnieku, tāpēc arī iestājos Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā, kuru diemžēl nepabeidzu. Studijas bija jāpārtrauc, jo tiku iesaukts padomju armijas dienestā.

— Kā jūs vērtējat ar šodienas skatījumu savu dienestu padomju armijā?

— Dienestu vērtēju ļoti pozitīvi. Nebrīdi no tā neizvairījos. Turkmēnijā beidzu jaunkareivju apmācību mācību centrā, tad tiku nosūtīts dienēt uz Afganistānu. Jā, esmu pieredzējis, kā ir, kad uz tevi šauj un diemžēl — arī kad trāpa...

— Kā nolēmāt savu dzīvi tomēr saistīt ar militāro jomu?

— Interese par militāro jomu man radās, kad sākās barikāžu laiks. Stājos 1. policijas bataljonā, tā dēvētajās baltajās beretēs, taču nonācu jaunizveidotajā Augstākās padomes apsardzē. Tur kļuva par inspektoru.

1992. gadā sāka veidot Izlūkdesanta bataljonu, kura pirmais komandieris bija Guntars Diļevka. Piekritu viņa aicinājumam veidot jauno bataljonu un dienēt Sužos.

Izlūkdesanta bataljona paraugdemonstrējumi.
1994. gads.

NBS Militārās policijas virsseržants Ilmārs Veide

Dzimis 1968. gada 1. februārī.

Militārā karjera

- 01.01.2009. NBS Militārā policija. Militārās policijas augstākais virsseržants.
- 09.08.2004. NBS Militārā policija. Militārās policijas virsseržants.
- 01.07.2004. NBS Militārā policija. Militāro policistu rotas virsseržants.
- 22.07.2001. NBS Militārā policija. Militāro policistu rotas virsseržanta pienākumu izpildītājs.
- 01.07.1999. Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienests. Štāba un apgādes rota, apsardzes vada seržants.
- 01.07.1998. Saeimas un Valsts prezidenta Drošības dienests. Saeimas Drošības dienesta Mobilās apsardzes inspektors.
- 06.02.1998. NBS Izlūkdesanta bataljons/LATBAT. 1. kājnieku (profesionālās) rotas vada komandieris.
- 19.11.1997. NBS Izlūkdesanta bataljons. Rotas komandieris.
- 18.04.1997. KFOR Dānijas strēlnieku vads. Vada seržants.
- 27.01.1994. NBS Izlūkdesanta bataljons. Rotas komandieris.
- 26.04.1993. NBS Izlūkdesanta bataljons. Vada komandieris.
- 17.08.1992. Aizsardzības spēku Izlūkdesanta bataljons. Rotas virsseržants.

Ari ekskursiju un laivu braucienu organizēšana ietilpst manos pienākumos.

Viens no maniem galvenajiem papildu pienākumiem ir vienības kolektīva saliedēšana. 2009. gadā Militārā policija tika apvienota ar Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienestu, tādējādi bija jāizveido vienots kolektīvs. Esmu ļoti pateicīgs saviem dienesta kolēģiem, kas mani atbalsta un palīdz ikdienā, jo tikai kopā var sasniegt augstus rezultātus.

Šobrīd sadarbībā ar citām NBS vienībām cenšamies sevi apliecināt kā pilnvērtīgi militārā dienesta kolēģi, ne tikai kā policisti.

Kopā ar dienesta biedriem darām visu, lai dienests Militārajā policijā būtu interesants, lai ikdienas rutīna nenoslāpētu dienesta labās un gaišās puses. Motivāciju uzlabojoši pasākumi neļauj karavīru prātos izejties nīgrumam pret sevi un biedriem, paviršībai pret militāro dienestu. Dienests Militārajā policijā — tā nav tikai braukšana ar skaistiem auto un staigāšana skaistās formās ar skaistiem ieročiem, tas ir nogurdinošs un spēkus prasošs darbs — dežūras, izsaukumi, atbildība par dažādu pasākumu un personu drošību.

Lai gan pats šajā dienesta vietā un amatā esmu jau vairākus gadus, jāatzīst, ka, arī ikdienas pienākumus pildot, vienmēr atrodas kas jauns, vēl nebijis un nepiedzīvots. Manuprāt, tieši tas atšķir karavīra profesiju no citām, jo tā saistās ar pašizaugsmes un attīstības iespējām.

— Vai jūs ieteiktu mūsdienu jauniešiem iet dienēt armijā un veidot militāro karjeru?

— Jā, noteikti. Pirmkārt, armija ir stabila darba vieta. Otrkārt, te ir iespējas likt lietā savas prasmes un zināšanas, kā arī tās attīstīt un pilnveidot tālāk. Armijā ir sava noteikta struktūra un kārtība, kas palīdz

attīstīties. Pat ja netiek izveidota spoža militārā karjera, iemaņas ir derīgas arī civilajā dzīvē. Militārajā vidē katram ir iespēja parādīt sevi kolektīvā, savu prasmi sadzīvot, komunicēt un atbalstīt kolēģus. Šeit no katra paša ir atkarīgs, cik daudz viņš spēš sevi virzīt dienesta karjerā.

Pēc manām domām, mūsdienu jaunatnei tomēr mazliet pietrūkst obligātā militārā dienesta, jo nav iespējas gūt kaut vai nelielu ieskatu armijas dzīvē, lai vēlāk pats varētu izlemt — patīk vai nepatīk. Tagad, kad jaunieši nonāk militārajā dienestā, bieži vien izrādās, ka esošie noteikumi un kārtība nav viņam pieņemami. Tad nākas lauzt līgumu, meklēt citu dienesta vietu, un neapmierinātas paliek abas puses — puisis, ka nav izdevusies izvēle, vienība — ka nav atrasts karavīrs. Vienīgi dalība Jaunsardzē ir veids, kā pa mazu spraugu var ielūkoties militārajā vidē. Taču, manuprāt, šī kustība vairāk ir saistīta ar lietderīgu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, akcentējot patriotisma, biedriskuma, kā arī fizisko spēju izkopšanu.

— Kādi ir jūsu vaļasprieki no dienesta brīvā laikā?

— Šobrīd ārpus dienesta visa mana uzmanība ir veltīta mazajai meitiņai Magdalēnai, cenšos brīvo laiku veltīt ģimenei. Palīdzu saimniecības un lauku darbos saviem vecākiem, kuri dzīvo Salacgrīvā.

Protams, ja vien ir iespēja, ceļoju, dodos laivu braucienos un braucu ar divriteņi. Ļoti patīk būt pie dabas. Pēdējā laikā jaukāka atpūta bija kopīgs laivu brauciens ar Militārās policijas kolēģiem pa Gauju no Cēsīm līdz Siguldai. Tas bija tāds viegls un mierīgs ģimenisks atpūtas brauciens. Tagad domājam organizēt laivu braucienu ar noteiktiem tematiskiem un orientēšanās uzdevumiem. **IS**

Vada komandiera kurss Dānijā.
1995. gads.

Aukstie ieroči Latvijas armijā 1920.—1940. g.

Egils Gelderiņš,

Latvijas Kara muzeja Ieroču nodaļas vadītājs. Foto — no LKM krājuma.

Iemantotie durkļi, zobeni, dunči

Karavīrs gan frontē, gan miera laikā dienestā nebija iedomājams bez aukstā ieroča tuvciņai. Tas varēja būt gan šautenes durklis, gan duncis vai zobens. Latvijas armijā līdz pat 1922. gadam auksto ieroču nēsāšanas noteikumi nebija reglamentēti. Šauteņu durkļus lietoja kopā ar šautenēm vai karabinēm, zobeni un pīķi bija bruņojumā kavalēristiem, artilēristiem un atsevišķu kājnieku vienību karavīriem, kuriem bija zirgi. Virsniekiem zobena kā formas tērpa sastāvdaļas nēsāšana bija ierasta jau no pirmskara dienesta Krievijas armijā, arī gados jaunākie Pirmā pasaules kara un Neatkarības cīņu laikā virsnieki nēsāja zobenus, ko piešķīra, kara skolu beidzot, ja vētrains politisko notikumu gados bija izdevies šādu ieroci saglabāt.

Vienlaikus virsnieki saprata, ka, attīstoties citiem ieroču veidiem, sevišķi šaujamo ierociem, praktiskā zobena nozīmība strauji samazinājās, saglabājot tikai tradicionālu un simbolisku nozīmi, tādēļ daļa virsniņu necentās iegādāties zobenus. Tas pats sakāms par jūras virsniņu un lidotāju lietotajiem dunčiem — kortikiem. Jāatzīmē, ka pirmajos miera gados šos aukstos ieročus iegādāties nebija nemaz tik viegli. Bijusī Krievijas impērija vairs nepastāvēja, bet citu valstu aukstos ieročus nevarēja tik vienkārši iegūt un nēsāt, ja vien tie nebija sabiedroto militāro iestāžu dāvināti [1. att.]. Neatkarības

gūtos trofeju ieročus — zobenus, durkļus, pīķus un dunčus. Lielā mērā saglabāto trofeju ieroču izmantošanu noteica jaunās Latvijas valsts ierobežotie finansiālie līdzekļi — nebija iespējams īsā laikā armiju apgādāt ar jaunu ietērpu un ieročiem, gan šaujamajiem, gan aukstajiem.

Šajos gados latviešu karavīriem visbiežāk bija krievu armijā lietotie, no Pirmā pasaules kara gadiem saglabātie 1881. gada parauga dragūnu virsniņu un dragūnu kareivju zobeni — šaškas, 1881./1909. gada parauga dragūnu virsniņu zobeni — šaškas, 1913. gada parauga kājnieku virsniņu zobeni — sabļas, kā arī retāk sastopamie kazaku zobeni — šaškas, ar tiem raksturīgo efesu bez gardes.

Latviešu valodā nav izstrādāta terminoloģija dažādu zobenu paveidu nosaukumiem, bet krievu armijā lietoja jau minētos nosaukumus «šaška» un «sabļa», kas apzīmēja ieroča ārējo izskatu un karavīru kategoriju, kura tos atbilstoši reglamentam nēsāja. Zobens — sabļa — bija kavalēristu un kājnieku aukstais ierocis, parasti ar vidēji liektu šķeltni un pretējā virzienā noliektu roktura galvu. Zobenu visbiežāk nēsāja metāla makstī ar diviem gredzeniem zobena siksnām maksts ieliektajā pusē. Zemāko pakāpju jeb kareivja (солдатская) zobens bija garāks, nedaudz platāks un smagāks nekā virsniņam. Savukārt zobeni — šaškas — bija divu veidu: kaukāziešu tipa un krievu armijas tipa. Kaukāziešu tipa šaškai bija raksturīgs efess, kas sastāvēja tikai no roktura bez gardes, armijas tipa šaškai bija gardes lociņš, kas lēzeni savienojās ar

šķērsi. Abu tipu šaškām šķeltnis bija ar mazāku izliekumu nekā sabļām, un šos ieročus nēsāja ar ādu apvilktās koka makstīs, kurām siksnu gredzeni bija maksts izliektajā pusē.

Kara flotē un tehniskajās karaspēka daļās apstiprinātie dunči — kortiki — bija dažādu veidu: jūras virsniņiem — biežāk 1803. gada parauga kortiki, bet lidotājiem un citiem tehnisko vienību virsniņiem — 1914. gada parauga, taču šo ieroču skaits bija ļoti neliels.

Visplašākā karavīru grupa, kuriem izsniedza aukstos ieročus, bija ar šautenēm un karabinēm bruņotie, jo šaujamo ieroču komplektācijā ietilpa durkļi. Durkļi bija visiem šauteņu modeļiem, bet karabinēm retāk — tikai vācu un britu ražojumiem. Parasti karavīriem, kuriem bija karabīnes, durkļus neizsniedza, kaut gan britu karabinēm «Lee-Enfield Mk I»¹ un vācu Mauzera sistēmas karabinēm Kar.98(a) durkli varēja pielikt un dažreiz to arī darīja.

Līdz 20. gs. 20. gadu vidum Latvijas armijā bija liela rokas šaujamo ieroču dažādība. Joprojām lietoja krievu trīslīniju (7,62 mm) šautenes un karabīnes, vācu Mauzera sistēmas šautenes un karabīnes, kā arī vecākas britu konstrukcijas šautenes. Parasti katram šautenes tipam bija paredzēts savs durklis, bet dažreiz bija iespējams šautenei piemērot arī citu veidu durkļus. Piemēram, vācu Mauzera sistēmas šautenēm bija plašs dažādu nažveida durkļu klāsts, kas derēja gan visām šauteņu, gan karabiņu modifikācijām.

Līdz ar vācu un britu nažveida durkļiem izmantoja arī krievu četršķautņu bajonetes tipa durkļus bez rokturiem [2. att.].

1. att.

Pāgaidu valdības sagaidāšana Rīgā, Daugavmalā, 1919. gada 8. jūlijs.
Pirmajā rindā 3. no kreisās — Ziemeļlatvijas brigādes komandieris pulkvedis Jorģis Zemītāns ar britu parauga zobenu.

cīņu laikā vācu 8. armijas Kalpaka bataljonam izsniegtos zobenus galvenokārt izmantoja artilērijas un kavalērijas vienību instruktori un zemāko pakāpju karavīri. Lietoja arī no vācu un krievu karavīriem ie-

2. att.

Armijas stāba rotas karavīri. Rīga, 1923. gads.
Karavīri apbruņoti ar krievu 1891. gada parauga trīslīniju (7,62 mm) šautenēm ar uzsprautiem četršķautņu bajonetdurkļiem.

Krievu 1891. gada parauga kājnieku varianta trīslīniju šautenes jau rūpnīcās tika piešautas ar uzlikto durkli, bet, ja durkli noņēma, tad vajadzēja šauteni no jauna piešaut. Šautenes ar visa veida durkļiem komplektēja pirms izdalīšanas karavīriem.

20. gs. 20. gados, unificējot Latvijas armijas bruņojumu, pārgāja uz britu ražojuma .303 kalibra (7,71 mm) strēlnieku ieročiem. Visvairāk lietotā šautene bija «*Ross-Enfield M1914*» jeb *R.-E.14*, kuru Latvijas militārajā literatūrā dēvēja vienkārši par 14. gada šauteni. Šautenei komplektā bija britu 1913. gada parauga nažveida durklis *Mk I* jeb *M1913* [3.att.]. Tā kā durkli bija paredzēti tuvciņai, ieroci piešāva bez tā. Latvijas armijā durkļa nēsāšanu kareivjiem, matrožiem un kadetiem reglamentēja iekšējās kārtības noteikumi.

tāla piķi, kuri tomēr bija kļuvuši par arhaismu moderno ieroču vidū, tādēļ tos pēc dažiem gadiem ar armijas komandiera pavēli izņēma no apbruņojuma [4. att.].³

1920. gada rudenī apsardzības ministrs izdeva pavēli, kurā lasāms: «**Apakšā minētiem karavīriem uz priekšā stādīto dokumentu pamata atļauju nēsāt: ...**»⁴ Tālāk pavēlē atzīmēti astoņi Latvijas armijas virsnieku uzvārdi, kuriem atļauts nēsāt bijušās Krievijas ordeņus un apbalvojuma ieročus — Sv. Jura ordeņa zobenus. Viņu vidū minēti ģenerāļi Peniķis un Gopers, pulkvedis Kalniņš, jūras kapteinis Keizerlings un vairāki citi virsnieki. Lidzīgu pavēli izdeva tā paša gada 26. novembrī, ar kuru Sv. Jura zobenu atļāva nēsāt pulkvežiem — leitnantiem Bojāram un Kaupiņam.⁵ Jāsecina, ka minētie virsnieki, iespējams, bija saglabājuši savus Krievijas armijas zobenus vai arī apbalvojumu zīmes piestiprināja citā ceļā iegūtiem ieročiem. Tā kā līdz 1922. gadam vēl nebija nevienas pavēles par auksto ieroču nēsāšanu, Latvijas armijas virsnieki vadījās pēc bijušās Krievijas impērijas un citu armiju reglamentiem, ievērojot vispāratzītās tradīcijas.

Virsnieka zobena un pārējo auksto ieroču izskats līdz 1922. gadam nebija reglamentēts. 1922. gadā, pieaugot Latvijas valsts saimnieciskajām jaudām, radās iespēja nacionālo armiju apgādāt ar vietējā rūpniecībā izgatavotu audumu, diegiem, ādām un citiem materiāliem formas tērpu izgatavošanai. Varēja izveidot vienotu karavīru formas ietērpu un uzskabi, raksturīgu tieši Latvijas armijai.

1922. gada vasarā apsardzības ministrs izdeva pavēli ar Ministru kabineta apstiprinātā karavīru ietērpa aprakstu, pēc kura turpmāk izgatavojami Latvijas armijas formas tērpi.⁶ Kaut gan ar novēlošanos, bet šajā pašā pavēlē apsardzības ministrs pievērsās

arī Latvijas armijas karavīru ieroču nēsāšanas kārtībai: «**izsludīnu virsnieku, sanitārvirsnieku, kara ierēdņu un kareivju ieročus, kā arī uzkabes un ieroču nēsāšanas kārtību, dienesta pienākumus izpildot un ārpus dienesta.**»⁷

Kaut arī pavēlē tika minēti ieroču nosaukumi, vēl nebija skaidri noteikts Latvijas armijā lietojamo auksto ieroču ārējais izskats. «**Jātnieki un artilēristi, kā virsnieki, tā kareivji, tāpat arī citu daļu raitnieki nēsā zobenu; visi pārējie virsnieki un virsseržanti ierindā, izņemot jūras un tehniskā karaspēka virsniekus, — atviegloto zobenu. Jūras un tehniskā karaspēka virsnieki, sanitārvirsnieki, kara ierēdņi nēsā tuteni /kortiku/. Ārpus ierindas visiem virsniekiem atļauts nēsāt tuteni.**»⁸ Tātad pagaidām šie noteikumi attiecās uz lietošanā esošajiem dažādas izcelsmes zobeniem un dunciem.

Minētās pavēles tekstā sastopami retāk lietoti jēdzieni «atvieglotais zobens» un «tutenis». Salīdzinot ar daudzām citām valodām, kur katram zobena paveidam ir atšķirīgs nosaukums — špaga, rapieris, palašs, sabļa, šaška u. c., latviešu valodā lietoja aizguvumus, jo bija pagājis pavisam neilgs laiks kopš valstiskuma iegūšanas, un latviešu militārā terminoloģija vēl nebija pietiekami attīstījusies. Tomēr jau ar pirmajiem noteikumiem par auksto ieroču nēsāšanu redzami centieni atrast savu, latvisku ieroča nosaukumu: dokumentos parādījās termini, kas raksturoja katra zobena vai dunča tipu. Piemēram, senlaicīgais latviešu vārds «tutenis» lietots, lai apzīmētu dunci jeb kortiku (кортик — krievu val.). Ar jēdzienu «atvieglotais zobens» saprata zobena paveidu ar taisnu vienasmens šķeltni, ko krieviski sauc par špagu (unaza), bet vāciski — *Degen*. Ar vārdu «zobens» šajā pavēlē apzīmēja zobena paveidu ar liektu vienasmens šķeltni, ko krieviski dēvē par sabļu (сабля), bet vāciski par zēbelu (*Säbel*). Vēlākajās pavēlēs un reglamentos šo ieroci dažreiz dēvēja arī par pilno jeb normālo zobenu. Jāatzīmē, ka auksto ieroču terminoloģija pilnībā līdz 1940. gadam netika izstrādāta; pavēlēs, reglamentos u.c. literatūrā sastopamas nekonsekvences un neprecizitātes pašu ieroču vai to detaļu nosaukumos.

Turpinājums nākamajā numurā.

¹ Ieroča nosaukums un tā saīsinājums rakstā sniegts tādā pierakstā, kā tas attiecīgajā laika posmā bija pieņemts tajā valstī, kurā šo ieroci ražoja.

² Latvijas Valsts vēstures arhīvs (turpmāk LVVA), 1468. f., 1. apr., 148. l., 96.—97. lp.

³ Plkv. Kārklīns. Taktikas konspekts: II. A. Jātnieki. — Virsnieku kursu bij. V. P. J. Čakstes vārdā lekciju un tulkojumu fonda izdevums. — R.: 1928. — 40.—41. lpp.

⁴ Apsardzības ministra (turpmāk AM) pavēle № 37, 12. §, Rīgā (turpmāk b. v.), 1920. g. 9. oktobrī.

⁵ AM pavēle № 44, 1. §, 1920. g. 26. novembrī.

⁶ AM pavēle № 44, 1. §, 1920. g. 26. novembrī.

⁷ Turpat, 2. §.

⁸ Turpat, pielikums N-2.

Zemessargs Andris Kivlenieks sestais karavīru ziemas spēlēs

No 25. līdz 30. martam Francijas pilsētā Ansi norisinājās Starptautiskās militārās sporta asociācijas (CISM) 2. pasaules karavīru ziemas spēles, kas pulcēja vairāk nekā 1000 dalībnieku no 40 pasaules valstīm. Dalībnieki sacentās astoņos sporta veidos. Ziemas orientēšanās sportā, biatlona un distanču slēpošanā piedalījās arī Nacionālo bruņoto spēku izlases dalībnieki.

Pasaules karavīru spēlēs startē labākie no labākajiem — nacionālo, Eiropas un pat pasaules čempionātu un olimpisko spēļu godalgu ieguvēji. Ziemas orientēšanās sporta veida pārstāvji atklāja sacensības. NBS ziemas orientēšanās komandā startēja kapteine Laima Klauža no 3. Zemessardzes novada štāba, zemessargi Andris un Raivo Kivlenieki no Zemessardzes 54. inženiertehniskā bataljona, bet par slēpju sagatavošanu rūpējās dižkareivis Jānis Pleikšnis no Militārās policijas. 1700 metru augstumā

laika apstākļi orientieristus nelutināja, jo biežās miglas dēļ starts tika atlikts par stundu. Sacensību rajonu klāja bieža migla, un redzamība brižiem bija mazāka par 20 metriem, kas orientēšanos uz slēpēm padarīja visai ekstremālu. Vietām, kā atzīst Latvijas pārstāvji, nācās orientēties ne tikai pēc lielo trašu (gan distanču, gan kalnu slēpošanas) malās esošajiem norobežojošajiem mietiem, bet arī pēc gaisā esošajiem pacēlājiem, kuri labi izcēlās baltajos miglas vālos. Tomēr tas neglāba dalībniekus no kritieniem un nelielām kļūdām distancēs laikā. Par distancēs un laika apstākļu sarežģītību liecina arī tas, ka vīriešu grupā no 50 sportistiem distanci pabeidza 44, bet sieviešu grupā no 22 finišēja 20 sportistes.

Vidējā distancē, par spīti grūtajiem apstākļiem un kritienam, teicamu rezultātu sasniedza zemessargs Andris Kivlenieks no ZS 54. inženiertehniskā bataljona, ierindojoties augstajā 6. vietā (0.53:59). Zemessargs Raivo Kivlenieks (ZS 54. ITBN) šoreiz piekāpās vecākajam brālim un izcīnīja 13. vietu (0.56:54). Labākais rezultāts bija Krievijas sportistam E. Hreņņikovam — 0.46:34.

Vienīgā mūsu sieviešu pārstāve ziemas orientēšanās sacensībās bija ilggadējā NBS izlases dalībniece kapteine Laima Klauža

Kapteine Laima Klauža: «Pirmo reizi ziemā orientējos tik biežā miglā. Slēpošanas ātrums pirmajos kontrolpunktos bija diezgan mazs, jo katra kļūda ļoti sliktajā redzamībā varēja maksāt daudz laika. Pēc otrā kontrolpunkta slēpošanas temps paaugstinājās, bet sliktās redzamības dēļ ceļā uz piekto kontrolpunktu piedzīvoju nepatīkamu kritienu, kurš gan beidzās bez lielām traumām. Kritienā tika salauzts kompass, un tā trūkums tomēr ietekmēja sekmīgāku distancēs veikšanu un rezultātu kopumā. Gribu pateikties Jānim Pleikšnim par slēpju labo sagatavošanu. Liels paldies arī NBS Kājnieku skolai Alūksnē par atbalstu gatavošanās periodā.»

Zemessargs Andris Kivlenieks: «Izloze man bija ļoti laba, startēju ceturtais no beigām. Starts tika atcelts par stundu, cerot uz miglas mazināšanos, bet tā nemazinājās līdz pat sacensību beigām. Starta vieta atradās lielā pļavā kalnu grēdas augšā. Pirmais posms bija diezgan garš, un jau pie starta kontrolpunkta, kurš atradās apmēram 50 metru attālumā, sapratu, ka viegli nebūs. Šoreiz sacensības norisinājās bezpieskāriena atzīmēšanas sistēmā, kas uzlaboja sacensību dinamiku. Lai arī sākums izdevās ļoti labs, tomēr uz distancēs beigām, nepamanot kartē mazu ieplaku, iznāca krist. Labi, ka lidojums kritienā bija tikai no trīs metru augstas saputrinātas sniega sienas, tā ka no smadzeņu satricinājuma veiksmīgi izvairījos. Mana izcīnītā sestā vieta ir divreiz augstāka nekā pirms trim gadiem 1. pasaules karavīru ziemas spēlēs iegūtā. Par laimi, piedaloties šajās visai ekstrēmajās sacensībās, neviens sportists nopietni necieta, kaut gan klintis nemaz nebija tik tālu no slēpošanas distancēs. Sacensības bija īsts piedzīvojums, turklāt bija iespēja piedalīties viskrāšņākajā un vērienīgākajā sacensību atklāšanā, kādu jebkad biju redzējis. Jāatzīst, ka kopumā viss bija ļoti labi organizēts.»

Zemessargs Raivo Kivlenieks: «Distancēs sākumā biju pārāk piesardzīgs un jau līdz pirmajam kontrolpunktam sliktās redzamības dēļ pieļāvu minūtes kļūdu varianta izvēli. Apmēram līdz distancēs vidum orientēšanās kļūdu dēļ zaudēju kopumā sešas septiņas minūtes. Sliktā redzamība izraisīja bažas, vai dodos pareizā virzienā. Otrā distancēs daļa tehniskā ziņā bija vienkāršāka, un to veicu samērā precīzi un augstā tempā, tā izdevās atgūt dažas pozīcijas. Augstkalnes apstākļos gan ātrums, gan sajūtas distancē bija labas, arī par slēpju slidamību nevarēju sūdzēties.»

no ZS 3. novada štāba. Viņa ierindojās 12. vietā (1.04:59). Labākais rezultāts — N. Tomilovai no Krievijas, 0.44:57.

Nākamajā dienā 10 km sprinta distancē biatlonā vīriešiem 98 dalībnieku konkurencē kareivis Andrejs Rastorgujevs no Militārās policijas izcīnīja 18. vietu. Pirmo apli A. Rastorgujevs veica pietiekami ātri, lai pēc šaušanas guļus, kas bija nevainojama, cīnitos par augstu vietu. Otrajā šaušanā A. Rastorgujevs pieļāva vienu kļūdu un finišēja 18. vietā. Labākais rezultāts itālietiem L. Hoferam — 24:48,7.

Sievietēm 7,5 km sprinta distancē biatlonā zemessardze Žanna Juškāne no ZS Studentu bataljona neveiksmīgas šaušanas dēļ (5 soda apli) ierindojās 35. vietā. Vienīgā Igaunijas pārstāve Kristela Vīgipū izcīnīja 36. vietu.

Distanču slēpošanā no NBS izlases komandas startēja tikai zemessardze Žanna Juškāne. Ar rezultātu 31:49,0 viņa 10 km brīvā stila distancē ierindojās 17. vietā.

Labāko rezultātu sasniedza francūziete K. Igū — 29:42,7.

Komandu kopvērtējumā 1. vietā ierindojās Francija ar 12 zelta, 7 sudraba un 11 bronzas medaļām. Otrajā vietā — Itālija ar 24 medaļām, trešajā — Šveice ar 11 medaļām. Latvijas komanda, startējot ar nepilnu komandas sastāvu, izcīnīja 28. vietu.

Sagatavojušas
NBS SK Sporta nodaļas vecākā strēlniece **dižkareive Gerda Krūmiņa**,
3. Zemessardzes novada štāba sabiedrisko attiecību
speciāliste **Zanda Tamulone** un
kapteine **Laima Klauža**.

Foto — no Sporta kluba arhīva.

Aprīlis — militārās vēstures spoguļi

1. aprīlī 1895. gadā dzimis pulkvežleitnants Aleksandrs Jūlijs Kasparsons, Kurzemes artilērijas pulka štāba priekšnieks.

1. aprīlī 1921. gadā Latvijas armija pāriet uz miera laika stāvokli.

2. aprīlī 1876. gadā dzimis ģenerālis Kārlis Gopers (Goppers) — Latvijas skautu priekšnieks.

10. aprīlī 1919. gadā dibināts Kurzemes artilērijas pulks.

16. aprīlī 1861. gadā dzimis ģenerālis Ādams Kreibergs, dzejnieka A. Pumpura laikabiedrs, cara armijas ģenerālis. Piedalījies Krievu—japāņu karā. Rīgas kara apriņķa priekšnieks.

18. aprīlī 1895. gadā dzimis kapteinis Kristaps Helmanis. Lāčplēša Kara ordeņa III šķiras kavalieris. Slavens ar saviem izlūku gājieniem Latgales frontē Latvijas atbrīvošanas cīņu laikā. Autors grāmatām «Kapteiņa Helmaņa izlūku gājieni» (1921), «Cīņa pret lieliniekiem» (1936).

24. aprīlī 1896. gadā dzimis pulkvedis Konstantīns Mateuss — pēdējais Latvijas Kara skolas priekšnieks.

26. aprīlī 1884. gadā dzimis ģenerālis Krišjānis Berķis. Latvijas armijas komandieris un pēdējais Latvijas kara ministrs (no 1940. gada 5. aprīļa). Lāčplēša Kara ordeņa visu triju šķiru kavalieris.

KĀRLIS GOPERS

1876. g. 2. aprīlis — 1941. g. 2. jūnijs

Dzimis Plāņu pagasta Maskatos. 1893. gadā sācis savas karavīra gaitas kā savvaļnieks. 1896. gadā beidzis Viļņas kara skolu. 1912. gadā ieguvis kapteiņa dienesta pakāpi.

Piedalījies Pirmajā pasaules karā 183. kājnieku pulka sastāvā — sākumā rotas, vēlāk bataljona komandieris. 1915. gada septembrī viņa diensta pakāpe ir pulkvedis—leitnants, bet tā paša gada decembrī pulkvedis. No krievu pulkiem

pārnācis latviešu strēlnieku pulkos. Sākumā komandē rezerves pulku, vēlāk 7. Bauskas strēlnieku pulku. Pirmās latviešu strēlnieku brigādes komandieris. Pēc cara armijas sabrukuma darbojies dažādās pretlielinieciskās organizācijās. Sibīrijā bijis Imantas pulka sastāvā, ar kuru atgriezies Latvijā. 1920. gadā paaugstināts par ģenerāli. Bijis kara padomes loceklis. No 1924. gada komandējis Vidzemes kājnieku divīziju, vienlaikus arī Rīgas garnizona priekšnieks. Sasniedzot maksimālo vecumu, no armijas demobilizēts. Latvijas skautu vadītājs un Latvijas veco strēlnieku biedrības priekšnieks. Daudz rakstījis par militāriem jautājumiem, skautismu, vecajiem strēlniekiem un viņu cīņām. 1922. gadā — «Krusttēvs Oskars» (atmiņas par pulkvedi Kalpaku), «Četri sabrukumi (1920)», «Militārās audzināšanas pamati» (1922), «Latvju strēlnieku Ziemassvētki 1916. gadā» (1923), «Esi modrs» (1924), «Strēlnieku laiki» (1931). Par cīņām Pirmajā pasaules karā latviešu strēlnieku pulkos apbalvots ar Lāčplēša Kara ordeņa II un III šķiru, kā arī daudzām cara armijas un citu valstu bruņoto spēku goda zīmēm.

Apcietināts 1940. gada 30. septembrī, nošauts 1941. gada 2. jūnijā. Viņa mirstīgās atliekas atrastas masu kapos Baltezerā 1944. gada 27. aprīlī. Ar Gopera vārdu saistīts arī tas, ka viņš pieņēma savā ģimenē un pārveda Latvijā sava drauga pulkveža Brieža dēlu Juri. Pēc Otrā pasaules kara ārzemēs tika izveidots Ģenerāļa Gopera fonds, kurš ir arī izdevis neskaitāmas tā sauktās nepastmarkas (markas bez nomināla), kas veltītas Latvijas brīvības idejai.

Nevar nepieminēt arī ģenerāļa dēlu Miķeli Goperu, kurš pagājušā gadsimta trīsdesmitajos gados izveidoja izdevniecību «Zelta ābele», kas izdeva daudzas (142) interesantas grāmatas greznā noformējumā mazā metienā (400—500 eksemplāri). Šo darbu viņš turpināja arī pēc Otrā pasaules kara ārzemēs.

Sagatavojis **Gunārs Kušķis**.

Neparastā Latvijas brīvības cīnītāja atcerei

staciju, izsīdams no tās Bādenes trieciēn-bataljonu.

Ģenerālis Radziņš grāmatā «Latvijas atbrīvošanas karš» raksta: «Vecmuižas stacijā un apkārtnē atradās Vechmaņa pulka otrs bataljons, kurš, apzinādamies, ka ir diezgan tālu no frontes, nav bijis diezgan uzmanīgs. Šo atgadījumu bij veikli izmantojis otrā eskadrona komandieris rotmistrs Goldfelds: tas, bermontiešiem pilnīgi negaidot, bij tiem ļoti enerģiski, veikli un strauji uzbru-

štatū samazināšanas dēļ tiek atvaļināts. Kādu laiku dzīvojis Vācijā, kur viņu apsūdz dzimtenes un vācu tautas interešu nodevībā un gatavoja tiesāt. Izvairījies no tiesas, dzīvo Francijā, tad atkal Latvijā — darbojies kā jāšanas sporta treneris, apmācījis zirgus augstlēkšanā un šķēršļu pārvēršanā, bijis preses korespondents. Daudz rakstījis «Jaunākajam Ziņām», arī par notikumiem Latvijā Brīvības cīņu laikā. Piemēram, «Tēvijas Sargā» 1921. gadā publicēts viņa raksts «No haosa par valsti».

1924. gadā O. Zeltiņš dodas dēkainā ceļojumā ar kamieli pāri Āfrikas tuksnesim, ko var uzskatīt par varoņdarbu. Viņa ceļojuma piezīmes izdotas grāmatā «7000 kilometri caur vientuļo Āfriku». (A. Gulbja apgāds, 1925. g.). Ceļš ved no Āfrikas kontinenta Vidusjūras krasta līdz Atlantijas okeāna krastam. Dienasgrāmatas piezīmju formā ieturētā grāmata tajā laikā, t.i., 20. gs. 20. gados, bija saistoša jauna veida lasāmviela.

Āfrikas ceļojuma laikā O. Zeltiņš apbalvots ar īpašo Tidikeltas tarantula ordeni (N.39). Tidikelta atrodas Sahāras vidienē, uz ziemeļrietumiem no Ahagara kalnu masīva. Šī ordeņa kavalieru krustu piešķir tikai tiem virsniekiem, kuri — kā diplomā rakstīts — bijuši gana «asses piques», t.i., trakgalvīgi, lai dotos ceļā caur Tidikeltu. Neparastais ordenis dibināts 1903. gada augustā, un ordeņa kavalieru sarakstā ir daudzu slaveno vīru vārdi.

Viņa mūžs beidzas traģiski. 1941. gada 14. jūnijā viņu arestē, un nepilnu mēnesi vēlāk PSRS Augstākās tiesas kara kolēģija viņam piespriež augstāko soda mēru, ko izpilda tā paša gada 28. jūlijā Maskavā.

Sagatavojis **Gunārs Kušķis**.

Autors Otto Zeltiņš (Goldfelds),

Latvijas armijas rezerves pulkvedis-leitnants, Lāčplēša ordeņa kavaliers, franču goda lēģiona Melnās zvaigznes rsnieks, Latvijas ģeogrāfiskās biedr. korespond. locekl

cis un tos pilnīgi sakāvis, saņēmis gūstekņus, kara materiālu un ieņēmis Vecmuižas staciju.» Par šo uzbrukumu Oto Goldfeldu paaugstināja par pulkvedi—leitnantu un apbalvoja ar Lāčplēša Kara ordeni (III šķira, nr. 1153). Par darbību ziemeļu frontē O. Goldfelds saņēma arī Igaunijas kara piemiņas zīmes (bijis arī Franču goda lēģiona Melnās zvaigznes ordeņa virsnieks). Ar Latvijas Tautas padomes lēmumu par nopelniem Latvijas labā jau divas dienas pirms šī varonīgā uzbrukuma, proti, 1919. gada 12. novembrī, Oto Goldfeldam bija piešķirta Latvijas pavalstniecība.

No 1921. līdz 1922. gadam Oto Goldfelds bija jātnieku pulka eskadrona komandieris. Pēdējā dienesta gadā nomainījis uzvārdu, kļūdams par Zeltiņu, 1923. gadā

Pulkvedis—leitnants Oto (Otto) Goldfelds-Zeltiņš ir neparasta personība Latvijas armijas virsnieku pulkā. Varētu pat teikt — unikāla. Dzimis 1889. gada 7. novembrī Hamburgā, Vācijā. Beidzis Dižonas universitāti Francijā un karaskolu Bavārijā. Vācu armijas sastāvā piedalījies Pirmajā pasaules karā, vairākkārt apbalvots par varonību. 1918. gada 26. decembrī ieradies Rīgā un iestājies Baltijas landesvērē. Iecelts par atsevišķā jātnieku eskadrona «Streifabteilung Kurland» komandieri.

Tiktāl viņa biogrāfija ir kā daudziem karotājiem, kuri no Vācijas tolaik ieradušies Latvijā. Bet tad viņš no karotāja pret Latvijas valsti kļūst par tās aizstāvi. Rodoties neskaidrībām ar landesvēra komandieri majoru A. Flečeru, rotmistrs (arī ritmeistars — kavalērijas dienesta pakāpe, kas atbilst kapteiņa pakāpei) Goldfelds 1919. gada 10. martā kopā ar savu eskadronu pāriet Latvijas armijas pusē pie pulkveža Oskara Kalpaka. Tas laikam ir vienīgais gadījums Latvijas atbrīvošanas vēsturē, kad vesela karaspēka daļa kopā ar komandieri pāriet pretinieka pusē. Kā otrais eskadrons tas iekļaujas pulkveža Kalpaka bataljona jātnieku nodaļā, no kuras pēc reorganizācijas 1919. gada 15. maijā tiek saformēts 1. jātnieku divīzijs. O. Goldfelds ar savu eskadronu piedalījās visās Kalpaka bataljona un Latviešu atsevišķās brigādes kaujās Kurzemes frontē.

Oto Goldfelds kopā ar pāris karavīriem nelielā zvejnieku laivā no Ragaciema devās pāri Rīgas licim uz Pērnavu, nonāca tur 18. maijā un iestājās pulkveža Zemītāna karaspēkā, saformējot II atsevišķo jātnieku eskadronu. Ar to viņš piedalījās kaujās pret Bermontu 1919. gada oktobrī un novembrī. 1919. gada 14. novembrī O. Goldfelda vadībā eskadrons pārgāja Daugavas ledu un, iebrukdams tālu ienaidnieka aizmugurē, sīva kaujā ieņēma Vecmuižas dzelzceļa

Edmunds Vītols,

atv. NBS virsnieks.

Foto — no autora personiskā arhīva.

Turpinājums. Sākums «Tēvijas Sarga» 2012. gada novembra un 2013. gada janvāra, februāra un marta numurā.

Krastā nokļuvām, pateicoties kādam lielākam kuterim, kas arī bija iekļuvis negaisā ceļā no Mēness salas un pamanīja mūsu laivu, kura mētājās viļņos ar noslāpušu motoru. Kutera apkalpē bija vairāki vīri, viņi pameta mūsu laivai tauvu un aizvilka to līdz krastam. Piedzīvojums tiešām bija iespaidīgs. Visu ceļu, kamēr kuteris vilka mūs līdz piekrastei, neviens no laivā sēdošajiem neizdvesa ne skaņu. Jāteic, ka līnijā no Saules salas līdz Kopakabanai krasts atrodas salīdzinoši tuvu un līdz tam pat varētu aizpeldēt, ja vien nebūtu vētras un aukstā ūdens Titikakas ezerā. Šajā laikā tie bija 8—10 grādi. Arī stiprās vēja brāzmas, zibens uzliesmojumi un ūdens šaltis no visām pusēm bija visnotaļ nelabvēlīgi faktori, lai glābtos peldus. Galu galā viss notika tā, kā notika, un pats galvenais — beidzās laimīgi. Redzējām arī to ceļotāju pārvērstās sejas, kas atradās uz kutera. Vācu ceļotāju grupā bija četras sievietes un pieci vīrieši, kā arī divi japāņu pāri. Abas japānietes nespēja pašas paiet, jo šūpošanās viļņos un emocionālā spriedze bija laupījusi viņām pēdējos spēkus. Vācu ceļotāju grupā diviem vīriešiem pārvietoties palīdzēja sievietes. No savas alpinista pieredzes zinu, ka, atrodoties augstumā, kur jūtama retināta gaisa ietekme un ir smagi apstākļi kāpšanai (ledus, sniegs, lavīnas), sievietes atšķirībā no dažiem vīriem ir rīkojušās aukstasinīgi,

mērķtiecīgi un pārdroši, taču — pārliecinoši un rezultatīvi.

Atgriezušies viesnīcā, mēs kādu laiku sēdējām apakšējā hallē, izgāzušies ērtos ādas krēslos, un vērojām caur logiem, kā negaiss joprojām trako pār ezeru. Nogurums man ļāva ātri aizmigt.

Šķita gandrīz neticami, bet pamodies ieraudzīju skaistu, saulainu rītu ar zilām debesīm un rāmu ezera virsmu. Pabrokastojis izgāju pastaigā gar ezera krastu. Redzēju vairākus vietējos staigājam pa piekrasti un uzmanīgi pētām visus krastā izskalotos priekšmetus.

No Kopakabanas tālāk devāmies pārbraucienā uz Bolīvijas galvaspilsētu Lapasu. Pasakaino Titikakas ezera ainavu neatkārtotāmību pastiprināja mākoņu spēles debesis, liekot sirdij sajūsmā pamirt, taču apziņas

dzīlēs vēl skaudri iezīmējās vakar pieredzētais negaiss, un tas mani traucēja. Apzinājos, ka šis pārdzīvojums pieder pagātnei un nav jānēsā sevī vakardienas izjūtas, citādi, kavējoties pagātnes skarbo un saldo mirkļu kontrastos, mēs mazinām spēju izbaudīt tagadnes izjūtu gammu. Mums zūd realitātes un pašreizējā momenta novērtēšanas asums, jo līdināmies pagātnes pieredzēs vai nākotnes apcerēs.

Mūsu pavadoni, kas nomainīja Hulio un pavadīja mūs pa Bolīvijas teritoriju, sauca Sesars jeb Cēzars. Viņš ar lepnumu un dziļu patriotismu stāstīja par senajām tivanaku un inku kultūrām, par inku takām 6000 km garumā, kas īpaši satiksmes tīklā pārklājušas visu Bolīviju. To fragmenti kalnu nogāzēs vērojami vēl šodien. Kad Titikakas tirkizzaļie, dzidrie ūdeņi palika aiz muguras, sākās plato, ko abās pusēs ieskāva kalnu grēdas. Pa kreisi no mums pacēlās sniegotās Kordiljeru kalnu virsotnes. Vairākās vietās vērojām nelielus vēja virpuļus, kas veidoja smilšu un putekļu stabus desmitiem metru augstumā. Pārsteidzoši, bet, tuvojoties Lapasai, ainava aiz loga pilnībā atgādināja Katmandu, Deli vai Bangkokas nomales. Tādi paši būceņi un mazašas bodītes ceļmalā, kas iekārtotas tādās kā garāžās. Mājeles kā kastītes rindojās cita pie citas, un to celšanā, šķiet, bija izmantoti visi iespējamie materiāli, kas atrodami uz ielas.

Pēc Lapasas apskates gida Sesara vadībā atstājām savas mantas viesnīcā un braucām uz Mēness ieleju (*Valle de la Luna*), kas atrodas aptuveni 10 km uz dienvidaustrumiem no pilsētas centra. Neparasti skaista vieta, kur skatāmi divaini smilšakmens veidojumi gaiši brūnā, sarkanīgā vai pat violetā nokrāsā. To izcelsmi skaidro ar vēja,

Turpinājums 32. un 33. lpp.

Pasaule augstākais kuģojamais ezers.

saules, smilšu un ūdens mijiedarbību. Starp smilšakmens kolonnu labirintiem izveidotas takas. Klintis, krāterveida uzkalnus un piramīdas nesedz augu valsts. Šī vieta ir ļoti īpatnēja un tiešām atgādina Mēness ainavu.

Atceļā Sesars veda mūs pa garāku ceļu, lai parādītu Lapasas bagātnieku rajonu. Šķita, ka apbraukājam kvartālu, kur izveidoti privātie cietokšņi ar fortifikācijas būvēm un drošības ierīcēm. Sesars skaidro, ka Bolīvijā lielākā tautas daļa dzīvo lielā nabadzībā, bet salīdzinoši neliels skaits cilvēku ir ļoti bagāti. Šīs divas pilnīgi atšķirīgās iedzīvotāju grupas dzīvo maksimāli nošķirti viena no otras, precīzāk būtu — bagātie sev uztaisījuši lielu un greznu, tomēr koncentrācijas nometni. Viss ir apjots ar dzeloņdrātīm, viss atsevišķi, arī bērniem atsevišķa skola aiz dzeloņdrātīm. Tā viņi Bolīvijā dzīvo — divās pasaulēs. Taču vai tas pats nenotiek arī Eiropā? Varbūt ne tik uzkrītoši, taču notiek.

Pilsētā apskatījām izslavēto Raganu tirgu, kur nedaudzās ieliņās tirgo dažādus amuletus, dziedniecībā izmantojamās tējas un zāļu uzlējumus. Šokēja izkaltētie lamu mazuļi, ko piedāvāja gandrīz vai katrā veikaliņā. Pēc vietējo ticējuma, šāds talismans jāierok jaunas mājas pamatos, lai nodrošinātu pārtību tās saimniekiem. Izrādās, tos piegādā zemnieki, kad lamām piedzimst nedzīvi mazuļi.

Vakarā gribējām pastaigāt pa Lapasas ielām, bet Sesars par visu varu centās mūs atrunāt no šāda nodoma un

ieteica doties uz viesnīcu. Noziedzīgā pasaule sākot aktivizēties līdz ar tumsas iestāšanos. Piekritām un vakariņas ieturējām kādā restorāniņā netālu no mūsu viesnīcas, kur paklausījāmies bolīviešu mūziku. Sesars vakariņoja kopā ar mums un, beidzoties pasākumam, ar busiņu aizveda mūs līdz viesnīcai — pārsimt metru attālumā no restorāna.

Jau nākamajā rītā devāmies uz lidostu, jo mūsu maršruts tālāk veda uz Ekvadoru un tās galvaspilsētu Kito (*Quito*), kas atrodas 2850 m v. j. l.

Lidojot ar lidmašīnu, vērojām sniega cepurēm klātos kalnus un vulkānu virsotnes. Ekvadora ir aktīvu vulkānu zeme, un periodiski notiek lielāki vai mazāki izvirdumi, kuru laikā tiek izmesta lava ar pelniem. Kito atrodas Pičīnča vulkāna nogāzē.

Ekvadora mūs pārsteidza ar savu mēreno klimatu, jo bijām jau apraduši ar karstu Peru un Bolīvijā. Ekvadorā kā jau augstkalnu reģionos dienā var būt ļoti karsts, bet nakti gaisa temperatūra ir ap nulli vai mīnus grādu. Ekvatora tuvums nosaka to, ka valstī ir viens gadalaiks — vidējā diennakts gaisa temperatūra ir 23—27 grādi okeāna piekrastē, bet ap 14 grādi

piekalnes pilsētās, turklāt nereti vienā kalnu pusē ir karsts un saulains, bet otrā — lietus. Salīdzinoši nelielajā valstī vienlaikus var izbaudīt trīs atšķirīgus klimatus: siltu un mitru Klusā okeāna piekrastē, vēsu Kordiljeru kalnu reģionā un tropu viņpus kalniem — džungļos, kur atrodas daudzu Dienvidamerikas upju iztekas.

Valstij lielākos ienākumus dod naftas ieguve, bet slavenākais pārtikas eksporta produkts ir banāni. Ekvadorā ir izteikti jūtama senās indiāņu kultūras klātbūtne. Imbaburas provincē esošajā Otavalo pilsētā lielākā daļa iedzīvotāju ir indiāņi, turīgākā Ekvadoras kopiena. Vīriem raksturīgas garas bizes un platmales, gaišas pašas bikses un zili pončo, bet sievietes tērpijas krāšņos, smalki izšūtos ģērbos un plecu lakatos. Mūsu pavadonis stāstīja, ka, iesaucot armijā, indiāņiem bizes nav jānogriež. Indiāņi bieži muzicē ielās.

Kito ielās.

Ekvadoras Republika, kuras teritorija atrodas senās inku impērijas sastāvā, ziemeļos robežojas ar Kolumbiju, dienvidos un austrumos ar Peru, bet rietumos — ar Kluso okeānu. Tāpat kā citas Andu zemes, ko iekaroja Spānija, Ekvadora tikai 19. gadsimtā ieguva neatkarību. Ekvadorā spāniski runā 94% iedzīvotāju, bet

Apmeklējām Otavalo tirdziņu, kurš pastāvēt jau kopš 7. gadsimta, lai tajā iegādātos autentiskus ekvadoriešu darinājumus no koka, ādas un auduma, kas bagātīgi izrotāti ar etnogrāfiskajiem rakstiem.

Pārbraucienā no Kito uz Amazonas džungļu reģionu šķērsojām kalnu pāreju 4100 m augstumā, taču šoreiz mani pārsteidza tas, ka augstkalnu ainavas stipri atšķīrās no Bolīvijā un Peru redzētajām, jo ekvatora dēļ klimats bija mitrāks un siltāks. Pat 4000 m augstumā kalni bija noauguši zaļi un veģetācija bija ļoti bagātīga. Kad atradāmies jau 400 m v. j. l., proti, Amazonas džungļu selvā, mums stāvēja priekšā brauciens ar tievām, garām laivām. Tās mūs aizvizināja, likumojot gar mežonīgi noaugušajiem krastiem,

aizvien dziļāk džungļos. Divas diennaktis mēs pavadījām džungļu bungalo — vienā no daudzajiem speciāli tūristiem izveidotajiem aktīvās atpūtas centriem. Šī ceļojuma posma izjūtas raksturo viens vārds — pasakaini, jo džungļos nemitīgi pulsē dzīvība. Rīts, pēcpusdiena, vakars vai nakts — visu laiku gaiss vibrē, jaunas skaņas nomaina iepriekšējās, un katram brīdim ir sava, tikai tam raksturīga mūzika. Abas dienas lija tropiskais lietus, bet tas netraucēja mūs doties džungļos un apciemot arī vietējo indiāņu cilti, kura dzīvo savrup, pēc savas cilts likumiem un neatkarīgi no ārējās pasaules.

Kolīdz lietusskāze mitējās, lielajā upē ūdens līmenis kritās vairāk nekā par metru. Ar laivām mūs atkal nogādāja krastā, kur kāpām savā busiņā un devāmies garā pārbraucienā. Lēnām, bet nepielūdzami ceļš mūs veda augšā uz kalnu pārejām. Tālumā redzējām Tungurahvas vulkānu, kas slejas 5023 m augstumā, kā arī pirms astoņiem mēnešiem notikušā izvirduma laikā lavas izgrauzto vagu kalnu siluetā.

Pa ceļam, izkāpuši pieturvietā no autobusa, sajūtām kalnu dzestro gaisu.

Bijām tikai četrus stundus brauciena attālumā no džungļiem, bet gaisa temperatūras atšķirība bija jau 10 grādi.

Nākamajā rītā agri jo agri braucām uz Kotopaksi provinci, lai redzētu slavenā Kotopaksi vulkāna (5897 m v. j. l.) virsotni. Šī Ekvadoras savdabīgā vizītkarte ātri mēdzot paslēpties pirmajos mākoņos. Kad jau nobraucām no šosejas un tuvojāmies vulkāna pakāpei pa zemes ceļu, daudzviet bija redzamas lavas izgrauztas ejas zemes slāņos, un visapkārt mētājās vulkāna izmestie akmeņu sakausējumi. Vulkāns saistīja ar savu varēnību, tā sniegotā virsotne man atgādināja izjūtas augstkalnu apvidos, un sirds sāka gavit. Jāatzīst, mums paveicās, jo drīz vien vulkāns ietinās mākoņu segās un vairs savu vaigu nevienam nerādīja.

Atgriezušies Kito, devāmies uz vecpilsētu, kur apmeklējām katoļu baznīcas. Tās spāņi bija uzcēlušī uz inku tempļu pamatiem, tieši tāpat kā Kusko pilsētā Peru. Apskatījām arī atzīmes vietas ekvatora līnijai, kas atrodas 22 km attālumā no Kito.

Jāatgādina, ka Ekvadorai pieder arī slavenās Galapagu salas. 19. gs., apkopojis rūpīgo novērojumu rezultātus šajās salās, angļu dabas pētnieks Čārlzs Darvins izstrādāja savu dabiskās izlases teoriju.

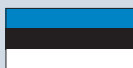
Nedēļu gara ekskursija ar smalkām jachtām uz šīm salām maksā ap 2000 dolāru, bet mūsu kompānijai šāds brauciens nebija paredzēts. **IS**

Kotopaksi vulkāns Ekvadorā.

pārējie 6% attiecināmi uz vietējiem dialektiem. Galvaspilsēta Kito kopš 1970. gada iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā, jo tiek uzskatīta par vienu no visnenākajiem vēsturiskajiem centriem Dienvidamerikā. Ekvadorā norēķinos izmanto ASV dolārus, un valstij nav savas nacionālās valūtas.

Flamingo Andu kalnu ezermalā.

Aizsardzības izdevumi turpinās palielināties

Igaunijas Aizsardzības ministrijas attīstības plāns paredz līdz 2022. gadam aizsardzības finansējuma apjomu palielināt par 66,2%. Saskaņā ar šo dokumentu valsts izdevumi aizsardzībai pieaugs no 361,3 miljoniem eiro 2013. gadā līdz 600,7 miljoniem eiro 2022. gadā. Tomēr, neskatoties uz militāro izdevumu summas pieaugumu, šis budžeta sadaļas īpatsvars iekšzemes kopproduktā paliks nemainīgs visus desmit nākamajos gadus — 2%.

Jaunās RLS elementi Muhu salā.

Militāro iepirkumu plāna detaļas netiek publiskotas, taču zināms, ka līdz 2022. gadam Igaunijas Aizsardzības spēkos tiks saformētas divas augstas kaujas gatavības brigādes. Turklāt paredzēts modernizēt trīs minū tralerus, palielināt prettanku raķešu sistēmu un pašgājēju haubiču iepirkumus un iegādāties modernas vidējā darbības rādīša radiolokācijas stacijas (RLS). Jaunie radari uzlabos gaisa telpas robežu aizsardzību, ko jau īsteno no trim posteņiem — no radariem TPS-77 Kellaverē (valsts rietumos), ASR-8 Emari (netālu no Tallinas) un «Raytheon Ground Master 403» Muhu salā. Radiolokācijas stacija Muhu salā sāka darboties tikai marta beigās, un tur dislocētais vidējā darbības rādīša trīs dimensiju radars ir modernākais Baltijas valstīs. «Raytheon Ground Master 403» nodrošina gaisa telpas kontroles iespējas līdz 470 km rādiusā un līdz 30 km augstumā.

Igaunijas Aizsardzības ministrija informē, ka otrs radars «Ground Master 403» tiks izvērsts 2014. gadā Igaunijas dienvidos (Otepē aprīņķī). Lai ekonomētu finanšu līdzekļus, Igaunija pievienojās radaru pasūtījumam, ko savām vajadzībām veica Somija. Abu valstu parakstītais līgums paredz kopumā 14 radaru piegādi, un saistībā ar pasūtījuma lielo apjomu Igaunija maksās tikai par vienu savu radaru, bet otru — saņems par velti.

Amerika pateiksies Lietuvai ar militārā aprīkojuma piegādēm

2013. gadā ASV sniegs palīdzību Lietuvas Bruņotajiem spēkiem 8,6 miljonu dolāru apjomā. Lietuvas Aizsardzības ministrijas (AM) preses relizē teikts, ka informāciju par palīdzību esot saņēmis aizsardzības ministrs Jozs Oleks no jaunā ASV vēstnieka Lietuvā Debora Makartija. AM paziņojumā teikts: «Afganistānā dienotajiem lietuviešu karavīriem tiks piegādāti dažādi komunikācijas līdzekļi, naktssredzes ierīces, bezpilota lidaparāti un citas militārās ierīces. Tiks organizēta arī apmācība. Pēc Afganistānas operācijas noslēguma viss ASV puses piegādātais ekipējums paliks Lietuvas armijas rīcībā, un to varēs izmantot valsts vajadzībām.» Komentējot palīdzības piešķiršanu, jaunais vēstnieks uzsvēra, ka ASV augstu vērtē Lietuvas militārā kontingenta pēdējo 10 gadu ieguldījumu drošības uzlabošanā un situācijas stabilizēšanā Afganistānā.

D. Makartijs atzīmēja, ka ar šīs palīdzības piešķiršanu ASV vēlas izrādīt pateicību Lietuvas valdībai un visiem iedzīvotājiem par līdzdalību mērķu sasniegšanā Afganistānā.

Lietuvas iepriekšējā aizsardzības ministre Rasa Juknevičiene 2012. gada novembrī sveic lietuviešu militārā kontingenta dalībniekus (PRT-15), kas atgriezušies no misijas.

J. Oleks, izsakot pateicību par palīdzību, uzsvēra, ka Lietuva ļoti augstu vērtē gan ASV centienus vairot drošību Baltijas reģionā, gan ASV ieguldījumu kopīgo militāro mācību rīkošanā, gan amerikāņu iznīcinātāju dalību Baltijas gaisa telpas patrulēšanas misijā, gan finanšu palīdzību. «Visa šī palīdzība ir ļoti noderīga mūsu armijai, jo pēdējos gados veiktā militārā budžeta apcirpšana novedusi pie daudzu iepirkuma projektu apturēšanas un modernizācijas procesa palēnināšanās.» J. Oleks tikšanās laikā ar ASV vēstnieku rosināja intensīvāk izmantot Lietuvas infrastruktūru amerikāņu militāro vienību apgādei Afganistānā. ASV kravu tranzīts uz Afganistānu caur Klaipēdas ostu un pa Lietuvas dzelzceļu notiek kopš 2011. gada.

Bruņotie spēki atteikušies no 30 gadus izmantotās fizisko normatīvu sistēmas

No 1. aprīļa Kanādas Bruņotajos spēkos (KBS) stājušies spēkā jaunie fiziskās sagatavotības pārbaužu normatīvi, kas ir viena daļa no programmas *FORCE*. Otru programmas daļu veido treniņu sistēma un ieteikumi veselīgam dzīvesveidam. Programmas detalizēts izklāsts būs pieejams elektroniskā veidā visiem KBS karavīriem. Tādējādi programma *FORCE* būs aizstājusi pēdējos 30 gadus lietoto testu sistēmu *EXPRES* (atspiešanās, pietupieni, izturības vingrinājumi).

Kā norāda programmas autori, *FORCE* ir zinātniski izvērtēta un izstrādāta tā, lai būtu speciāli pielāgota KBS vajadzībām. *FORCE* testu mērķis ir noteikt, vai karavīrs ir pietiekami fiziski sagatavots, lai spētu pilnvērtīgi pildīt kaujas uzdevumus militāro operāciju rajonos. Programmas izstrādē speciālisti izvērtējuši vairāk nekā 400 dažādas fiziskās aktivitātes atšķirīgos apstākļos, ko kanādiešu karavīri veikuši dienesta pienākumu izpildes laikā pēdējos 20 gados. *FORCE* treniņu pamatprasības

Militāro izdevumu jautājumā šķelšanās valdošajā koalīcijā

Zviedrijas vicepremjers Jans Bjerkunds uzskata, ka Zviedrijai būtu jāizskata jautājums par zenītraķešu kompleksu «Patriot» izvietošanu Gotlandes salā Baltijas jūrā.

«Pēdējos 20 gados Zviedrija ir ievērojami samazinājusi nacionālo aizsardzības potenciālu. 2004. un 2009. gada aizsardzības deklarācijas bija pilnībā tendētas uz starptautisko misiju īstenošanu. Tagad pienācis laiks ieviest korekcijas mūsu aizsardzības stratēģijā, jo mums vajadzīgi daudz spēcīgāki bruņotie spēki,» paziņojis J. Bjerkunds. Viņa vadītā Liberālā partija piedāvā, sākot no 2015. gada, palielināt militāro izdevumu sadaļu budžetā. Pašlaik Zviedrijas militārais budžets ir aptuveni 6,2 miljardi dolāru (5% no IKP).

Pēc J. Bjerkunda pārliecības, Zviedrijai vajag mazāk profesionālo karavīru, bet vairāk rezervistu. Viņaprāt, nevajadzētu slēgt profesionālā dienesta līgumus uz 6—8 gadiem, bet gan rekrutēt karavīrus dienestam uz diviem gadiem, kam sekotu ierindas karavīru pārskaitīšana rezervistos uz 10 gadiem. Šāda shēma ļautu Zviedrijai aizsardzības uzdevumu veikšanai uzturēt 4—5 armijas brigādes — katrā pa 3000 karavīru.

Zviedrijas valdošajā koalīcijā patlaban nav vienprātības militāro izdevumu palielināšanas vai samazināšanas ziņā. Pretstatā vicepremjera viedoklim ārlietu ministrs Karls Bilts pauž pārliecību, ka Zviedrijas militāro izdevumu īpatsvars iekšzemes kopproduktā ir līdzvērtīgs citām ekonomiski attīstītām valstīm. Kristīgo demokrātu partijas preses sekretārs militārās politikas jautājumos Mīkaels Oskāsons ir paudis atbalstu J. Bjerkunda nostājamam un aicinājis palielināt Zviedrijas militāro budžetu, savu viedokli pamatojot ar to, ka pašreizējā Zviedrijas aizsardzības stratēģija valsts drošības aizsardzības garantēšanu kara gadījumā paredz tikai vienas nedēļas garumā. Komentējot viedokļu dažādību, parlamenta Aizsardzības lietu komitejas priekšsēdētājs Sociāldemokrātu partijas pārstāvis Pēters Hultkvists atzina, ka militārās politikas jautājumos valdošajā koalīcijā vērojama nopietna šķelšanās.

Zviedrijas Karalisko sauszemes, gaisa un jūras spēku emblēmas.

Atvaļinās tūkstošiem virsnieku, palielināsies ierindas karavīru īpatsvars

Izraēlas Aizsardzības spēku (IAS) Ģenerālštābs (ĢŠ) publicējis vairāku mēnešu laikā izstrādāto virsnieku sastāva optimizācijas plānu. ĢŠ priekšnieks ģenerālleitnants Benjamins Gancs precizējis, ka, reaģējot uz mūsdienu drošības izaicinājumiem, paredzēts atvaļināt 4000 kadru virsnieku, vienlaikus par 1000 amatiem palielinot kibernetisko vienību un izlūkošanas vienību statusus. Vislielākais virsnieku skaits tiks atvaļināts tehnoloģiskajās, loģistikas, adjutantu un citās atbalsta apakšvienībās, kaujas vienības atstājot ārpus optimizācijas plāna.

Virsnieku amatu optimizācijas procesu uzsāka jau 2011. gadā, kad tika pieņemts lēmums piecu gadu laikā atvaļināt 1000 kadru virsnieku. Apvienojot abus virsnieku skaita samazināšanas plānus un ņemot vērā kibernetisko un izlūkošanas vienību skaita palielināšanu, IAS virsnieku korpuss samazināsies par 5% līdz 7,5% — atkarībā no konkrētas vienības funkcijām un uzdevumiem. IAS pašlaik kopumā ir 176 500 karavīru un vēl 445 000 rezervistu.

Viens no izšķirošajiem virsnieku kadru optimizācijas iemesliem ir militārā budžeta samazināšana. Salīdzinājumam minēts, ka 1986. gadā IAS budžets bija 17% no iekšzemes kopprodukta, bet tagad tas nepārsniedz 6%. Ierobežotais finansējums neļaus IAS piesaistīt un saglabāt personālu ar augstiem kvalitātes rādītājiem. Līdzekļu apcirpšana negatīvi ietekmēs arī jaunāko virsnieku un virsniekvietnieku karjeras izaugsmes iespējas. IAS ĢŠ vadība uzsver, ka virsniekiem aiziešana nenozīmēs parastu ieskaitīšanu rezervistos. Pēc virsnieku atvaļināšanas lielākā daļa amatu tiks anulēti.

Apzinoties finanšu stingrās ekonomijas neizbēgamību arī turpmākajos gados, IAS vadība sāks intensīvu darbu pie militāro vienību efektivitātes rādītāju palielināšanas iespēju izpēti. ĢŠ noteiktās prioritātes paredz personālsastāva pakāpenisku pārorientāciju, turpinot samazināt virsnieku īpatsvaru un palielinot karavīru skaitu kaujas vienībās.

Izraēlas Aizsardzības spēki atšķiras no vairākuma pasaules valstu armijām ar to, ka obligātajai karaklausībai pakļauj sievietes, un ar to, ka pastāv strukturālā īpatnība — Gaisa, Sauszemes un Jūras spēki darbojas ļoti ciešā sasaistē. Kopš dibināšanas (1948. gads) IAS tiek veidoti tā, lai maksimāli atbilstu Izraēlas unikālajai drošības situācijai. Aizsardzības spēkiem ir ļoti nozīmīgs statuss un augsts prestižs Izraēlas sabiedrībā, kā arī spēcīga ietekme uz ekonomiskajiem, kultūras un politiskās dzīves notikumiem.

IAS Sauszemes, Gaisa un Jūras spēku karogi.

ir vērstas nevis uz testa prasību izpildi, bet uz karavīra sagatavošanu reālām operācijām un slodzei karadarbības rajonos. FORCE testu sadaļu veido četras disciplīnas (skat. tabulu). Veiksmīgi nokārtojot šos pārbaudījumus, karavīrs ir fiziski gatavs vismaz sešiem uzdevumiem — pozīciju ieņemšanai, dažādu fortifikācijas materiālu pārvešanai, nocietinājumu būvēšanai no smilšu maisiem, ierakumu rakšanai, transporta līdzekļa izvilksanai un cietušā pārvietošanai ar nestuvēm.

Līdz ar jaunās programmas ieviešanu ir atcelti visi līdzšinējie atvieglojumi, proti, pilnīgi visiem Karalisko jūras spēku, Karalisko gaisa spēku un Karalisko sauszemes spēku karavīriem (neatkarīgi no vecuma un dzimuma) katru gadu būs jāizpilda FORCE testa minimālās prasības. Savukārt visa FORCE izvērtējuma programma sastāv no četrām atsevišķām daļām, kas ļaus ļoti precīzi noteikt karavīra fizisko kapacitāti.

Sākumā jaunā programma FORCE darbosies eksperimentālā un iepazīšanās režīmā. Gada garumā tiks rīkotas teorētiskās instruktažas un praktiskās nodarbības ar treneru piedalīšanos. 2014. gada 1. aprīlī jaunā programma pilnībā aizstās veco testu sistēmu.

Disciplīna	Izpildes prasības	Laika limits
20 kg smilšu maisu celšana no grīdas līdz 0,915 m augstumā	Jāpaceļ 30 reizes	3 min 30 s
400 m atspoles skrējienš 20 m nogriežņos	Vienā virzienā jāskrien bez smaguma, atpakaļ — ar 20 kg maisu	5 min 21 s
80 m izrāvienu skrējienš 20 m nogriežņos	Jāieņem guļus pozīcija gan uz starta līnijas, gan pagriežoties skriešanai atpakaļ, gan pēc katriem noskrietiem 10 m	51 s
Smilšu maisu (kopā 100 kg) nešana un vilksana	Jānes 20 kg maiss, vienlaikus aiz sevis velkot 4 maisus, katrs — 20 kg	20 m bez apstāšanās

Ziņas sagatavoja kapteine Vizma Kalčeva.

Foto — <http://www.kaitseministeerium.ee/en/air-forces-newest-radar-station-opened-on-island-of-muhu>; www.kam.lt; www.forsvarsmaeten.se; <http://www.rcf-arc.forces.gc.ca/v2/nr-sp/index-eng.asp?id=13669#photos>; http://www.jewishjournal.com/israel/article/israel_targets_gaza_weapons_factory_after_rocket_attack_20110906.

Atskats Korejas krīzes vēsturē

Pēdējā laikā pieaugot Ziemeļkorejas jeb Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas vadoņu agresīvajiem izteicieniem par preventīvo uzbrukumu saviem tuvākajiem un tālākajiem kaimiņiem, pasaules uzmanība ir pievērsta šai Ārpus Austrumu pussalai, kur konflikts starp divām vienu tautu pārstāvošajām valstīm ar lielāku vai mazāku uguni gail jau kopš Otrā pasaules kara gadiem.

20. gadsimta pirmajā desmitgadē Korejas pussalu ieņēma Japānas impērijas armija. Japānas kundzība Korejā turpinājās līdz Otrā pasaules kara beigām — 1945. gada septembrim. Pēc Japānas armijas kapitulācijas Padomju Savienība un Amerikas Savienotās Valstis sadalīja Korejas pussalu savās ietekmes zonās, ziemeļos izvietojās padomju armija, bet dienvidos — amerikāņu bruņotie spēki. Par sadales līniju kalpoja pussalu šķērsojošā 38. paralēle. Padomju okupācijas zonā Korejas ziemeļos 1946. gada februārī izveidojās Ziemeļkorejas Pagaidu tautas padome. Politisko varu šajā valstī daļā jau no pirmās dienas pārņēma PSRS kontrolētā Korejas Darba partija — korejiešu komunisti ar Kimu Irsenu priekšgalā. Amerikāņu okupācijas zonā pussalas dienvidos 1948. gada 15. augustā tika proklamēta Korejas Republika. Atbildot uz to, 1948. gada 9. septembrī ziemeļos korejiešu komunisti ar PSRS atbalstu pasludināja Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas (KTDR) izveidošanu. Tajā pašā gadā no Korejas aizgāja gan padomju, gan ASV okupācijas karaspēki.

Turpmāk abas Korejas izvēlējās veidot atšķirīgas politiskās iekārtas. Ziemeļos pēc PSRS parauga izveidojās sociālistiska valsts ar komunistisko režīmu, plānveida ekonomiku un spēcīgu Korejas Darba partijas vadoņa Kima Irsena personības kultu, bet dienvidos pēc rietumvalstu parauga tika būvēta demokrātiska valsts iekārta ar tirgus ekonomiku. Abas valstis pretendēja uz korejiešu tautas apvienotības statusu, bet komunistiskais režīms ziemeļos vēlējās šo procesu īstenot ar spēku militārās invāzijas veidā. Atklātā konfrontācija sākās 1950. gada 25. jūnijā, kad KTDR armija iebruka Dienvidkorejas teritorijā. Korejas komunistus atbalstīja Padomju Savienība — padomju militārie speciālisti izstrādāja iebrukuma plānu, un KTDR armijā neoficiāli uzturējās daudz padomju militāro instruktoru. Korejas debesis cīnījās padomju lidotāji. Turklāt padomju puse sniedza KTDR arī finansiālu palīdzību un nodrošināja tās armiju ar bruņojumu un

kara materiāliem. Oficiāli Ķīnas Tautas Republika šajā karā nepiedalījās, bet ziemeļkorejiešu rindās karoja daudz Ķīniešu. T. s. brīvprātīgo statusā korejiešu armijā iekļāvās veselas Ķīnas Tautas atbrīvošanas armijas vienības.

Dienvidkorejiešu pusē šajā karā piedalījās Apvienoto Nāciju Organizācijas apvienotais karaspēka kontingents, kurā ietilpa Dienvidkorejas bruņotie spēki, ASV, Lielbritānijas, Francijas, Austrālijas, Jaunzēlandes, Dienvidāfrikas Savienības, Kanādas, Filipīnu, Taizemes, Turcijas, Nīderlandes, Grieķijas, Kolumbijas un vēl citu valstu karaspēka vienības. Arvien pieaugošā aukstā kara apstākļos karš Korejas pussalā jāvērtē kā pirmais konflikts starp konfrontācijā esošajām pasaules lielvarām — starp PSRS ar satelītvalstīm, no vienas puses, un Rietumu demokrātijām, no otras puses.

Korejas karš ar mainīgām sekmēm turpinājās līdz 1953. gada 27. jūnijam, kad starp karojošajām pusēm tika noslēgts pamiers. Kara rezultātā neviena no karojošajām pusēm neizcīnīja teritoriālus ieguvumus, un ap 38. paralēli izveidotā demilitarizētā zona arī tagad kalpo kā faktiskā valstu robeža.

Pēc kara Kims Irsens Ziemeļkorejā izveidoja savu absolūto diktatūru, valsts ekonomika un pilsoņu ikdienas dzīve tika pakļauta pilnīgai militarizācijai. KTDR ekonomiskā un politiskā situācija sāka strauji pasliktināties pēc PSRS un Ķīnas attiecību saraušanas 20. gs. 60. gadu sākumā. PSRS un Ķīna apsūdzēja Ziemeļkoreju pārmērīgajās simpātijās te vienai, te otrai komunistiskajai lielvalstij. Padomju Savienības līdz tam dāsnī sniegtā militārā un ekonomiskā palīdzība samazinājās, bet pēc PSRS sabrukuma KTDR komunistiskais režīms nonāca faktiskā politiskajā un ekonomiskajā izolācijā.

Kad 1994. gadā Kims Irsens nomira, viņa dēls Kims Čenirs turpināja tēva iesāktu valsts pilnīgās militarizācijas kursu, nemazinot komunistiskās diktatūras stingrību. Kopš 2011. gada valsts priekšgalā atrodas iepriekšējā diktatora dēls Kims Čenuns.

KTDR ekonomikā joprojām valda stagnācija, valsti nemitīgi trūkst pārtikas līdzekļu un pirmās nepieciešamības preču, joprojām pastāv komunistisko vadoņu personības kulta. No 1996. gada līdz 1999. gadam Ziemeļkorejā bada dēļ, pēc dažiem aprēķiniem, nomira 1,5—3 miljoni cilvēku. Tomēr Ziemeļkorejas 1,3 miljonu cilvēku armija (gan drīz visi valsts vīriešu dzimuma pilsoņi vecumā no 18 līdz 30 gadiem dien bruņotajos spēkos) un kodolieroču esamība, kā arī ik pa brīdim izskanošie kareivīgie paziņojumi par šī militārā potenciāla lietošanu padara Korejas pussalu par vienu no potenciāli visbīstamākajiem reģioniem pasaulē.

Sagatavojis Juris Ciganovs.

2013. GADA MAIJS

Lielā zāle	Mazā zāle	Kamerzāle
1. T. 13.00 OŅEGINS 2. C. 3. P. 19.00 ZIEDONIS. LĀCIS. SIEVIETES 4. S. 15.00 ZIEDONIS. LĀCIS. SIEVIETES 18.00 ZIEDONIS. LĀCIS. SIEVIETES 5. Sv. 15.00 ZIEDONIS. LĀCIS. SIEVIETES 18.00 ZIEDONIS. LĀCIS. SIEVIETES 7. O. 8. T. 19.00 PRIMADONNAS 9. C. 19.00 AR VĪRU NAV VIEGLI 11. S. 18.00 LAUJIET IZŠAUIT! 14. O. 15. T. 19.00 VĒJIEM LĪDZI /4.ab./ 16. C. 19.00 VĒJIEM LĪDZI /5.ab./ 17. P. 19.00 VAU!!! 18. S. 18.00 ROMEO UN DŽULJETA 19. Sv. 21. O. 19.00 VĒJIEM LĪDZI /6.ab./ 22. T. 19.00 VĒJIEM LĪDZI 23. C. 19.00 FINITA LA COMEDIA! 24. P. 19.00 OŅEGINS 25. S. 18.00 OŅEGINS 26. Sv. 18.00 OŅEGINS 28. O. 19.00 VĀRNU IELAS REPUBLIKA 29. T. 19.00 FINITA LA COMEDIA! 30. C. 19.00 VĒJIEM LĪDZI 31. P. 19.00 VĒJIEM LĪDZI	1. T. 2. C. 19.00 SŪNU CIEMA ZĒNI 3. P. 19.00 SŪNU CIEMA ZĒNI 4. S. 15.00 SŪNU CIEMA ZĒNI 18.00 SŪNU CIEMA ZĒNI 5. Sv. 7. O. 19.00 SALOME Studentiem, vidusskolēniem – 50% atlaide! 8. T. 19.00 NOSLĒPUMAINĀ ZVAIGZNE Pensionāriem – 50% atlaide! 9. C. 11. S. 18.00 TAS ĪSTAIS, TĀ ĪSTĀ 14. O. 19.00 APGLABĀJIET MANI ZEM GRĪDAS Vidusskolēniem, studentiem – 50% atlaide! 15. T. 16. C. 17. P. 19.00 PASAKA PAR VĒRDIŅU – 2012 18. S. 19. Sv. 18.00 ENĢELI AMERIKĀ 21. O. 22. T. 23. C. 19.00 ARĪ SIEVIETES ZAUDĒJA KARĀ 24. P. 25. S. 26. Sv. 28. O. 29. T. 19.00 TETOVĒTĀ ROZE 30. C. 31. P.	1. T. 2. C. 19.00 AJA PĒC JAUNSUDRABĪNĀ Studentiem, vidusskolēniem – 50% atlaide! 3. P. 19.00 MĪLAIS MELIS 4. S. 18.00 MĪLAIS MELIS Papildizrādē! 5. Sv. 18.00 MĪLAIS MELIS 7. O. 19.00 MĪLAIS MELIS Papildizrādē! 8. T. 9. C. 19.00 MĪLAIS MELIS 11. S. 18.00 PIRMĀ GRĒKA LĪCIS 14. O. 19.00 VIENROCIS NO SPOKĀNAS ISC kartes īpašniekiem – 50% atlaide! 15. T. 16. C. 19.00 ANTIGONE Pirmizrādē! 17. P. 19.00 TRILLERIS Pēdējo reizi! Studentiem, vidusskolēniem – 50% atlaide! 18. S. 18.00 PIRMĀ GRĒKA LĪCIS 19. Sv. 18.00 PIRMĀ GRĒKA LĪCIS 21. O. 22. T. 19.00 ANTIGONE 23. C. 19.00 ES PAR RĒZJU 24. P. 19.00 VIENROCIS NO SPOKĀNAS ISC kartes īpašniekiem – 50% atlaide! 25. S. 26. Sv. 18.00 MĪLAIS MELIS Pēdējo reizi! 28. O. 19.00 ĀBELS UN OLGA Studentiem, vidusskolēniem, pensionāriem – 50% atlaide! 29. T. 30. C. 31. P.

"VĒJIEM LĪDZI"

* Repertuārā iespējamās izmaiņas!

Kase: 10.00 – 19.00; S., Sv. 11.00 – 18.00, informācija: 67294444, www.dailteatris.lv, www.bilesuparadize.lv

Vai Ziemeļkorejai ir izdevīgi uzsākt plaša mēroga kodolkaru?

Abu Koreju savstarpējā dialogā un attiecībās ar trešajām pusēm ir bijis daudz pacēlumu, kas sākotnēji viesa cerības, un daudz kritumu, kas draudēja izvērsties konflikta eskalācijā. Līdz pat mūsdienām Phenjanas attiecības ar Seulu, tās sabiedrotajiem un starptautiskajām organizācijām nekad nav nonākušas paliekošas stabilitātes un prognozējamības stadijā. Drīzāk otrādi — katrā konkrētā laika sprīdī Ziemeļkorejas politiku var dēvēt par vairāk vai mazāk naidīgu. Šis valsts draudīgā retorika laika gaitā nepārtraukti mainījusi savu intensitāti, padarot gandrīz nereālu iespēju atšķirt, kur ir Phenjanas patiesie nodomi un kur maldināšana, provokācijas, politiski ekonomiskā shēmošana vai iekšējie līderības nostiprināšanas pasākumi.

Raksturojot situāciju ap Ziemeļkoreju šajā gadu tūkstoši, pozitīvākais notikums bija 2000. gada 13.—15. jūnijā, kad Phenjanā notika vēsturē pirmais abu Koreju samits. Tas vainagojās ar kopīgas Ziemeļu un Dienvidu deklarācijas parakstīšanu, fiksējot pušu apņemšanos panākt nācīgas apvienošanas Korejas pussalā. Taču jau 2006. gadā un vēlāk arī 2009. gadā situācija pussalā strauji saasinājās

Ziemeļkorejas līderis Kims Čenuns ar saviem ģenerāļiem.

Ziemeļkorejas veikto pazemes kodolizmēģinājumu dēļ. Starptautiskā sabiedrība krasi nosodīja Phenjanas rīcību, ANO pieņēma rezolūcijas nr. 1718 un nr. 1874, pieprasot pārtraukt aktivitātes kodoljomā un atgriezties pie pārrunu galda par pussalas denuklearizāciju. Abu Koreju attiecības kārtējo reizi pasliktinājās,

kad 2010. gada martā Dzeltenajā jūrā netālu no Ziemeļkorejas robežas joprojām nenoskaidrotu iemeslu dēļ uzsprāga un nogrima Dienvidkorejas korvete «Čonan». Gāja bojā 46 Dienvidkorejas jūrnieki, un Seula apsūdzēja cilvēku bojāeju Phenjanu, kas turpina kategoriski noliegt savu vainu. 50 gadu laikā lielākā militārā sadursme starp abām Korejām notika 2010. gada oktobrī, kad Ziemeļkorejas artilērija apšaudīja Dienvidkorejas pozīcijas Jonphen-do salas rajonā Dzeltenajā jūrā, kur atrodas strīdīgā sadales līnija starp abām Korejām. Dienvidkoreja atklāja atbildes uguni. Oficiāli tiek ziņots, ka gāja bojā divi Dienvidkorejas karavīri un 14 guva savainojumus no šķembām.

Kārtējā krīze Korejas pussalā sākās ar trešo Ziemeļkorejas kodolizmēģinājumu šī gada 12. februārī. Atbildot uz šo rīcību, ANO 7. martā pieņēma rezolūciju nr. 2094 un pastiprināja sankcijas pret Ziemeļkoreju. Abu Koreju attiecības vēl vairāk pasliktināja šī gada martā notikušās Dienvidkorejas un ASV plaša mēroga ikgadējās militārās mācības «Key Resolve/Foal Eagle» (KR/FE 13). Phenjana paziņoja, ka šīs mācības uzskatāmas par ģenerālmēģinājumu karam pret Ziemeļkoreju. No Phenjanas izskanēja neskaitāmi draudi dot adekvātu prettriecienu (arī raidīt raķetes uz ASV teritoriju), ja vien tiks izdarīts kaut viens trieciens pret Ziemeļkoreju. Pauzot neapmierinātību ar mācību KR/FE 13 rīkošanu, Phenjana atsauca visas agrākās vienošanās ar Dienvidkoreju par neuzbrukšanu un atteikšanos no kodolieročiem.

Konflikta turpinājumā svarīgākie notikumi:

- 26. martā Ziemeļkoreja paziņoja par BS kaujas gatavības līmeņa paaugstināšanu, gatavojoties vērst raķešu triecienus pret ASV kara bāzēm Guamas un Havaju salās un citiem objektiem ASV teritorijā;
- 27. martā Dienvidkoreja paziņoja, ka paaugstina armijas kaujas gatavības līmeni;
- 30. martā Phenjana paziņoja, ka starp abām Korejām iestājas «kara stāvoklis»;
- 2. aprīlī Ziemeļkoreja paziņoja, ka plāno atjaunot Jonbeņas kodolkompleksa darbību, kas tika iesaldēta 2007. gadā;
- 8. aprīlī — Ziemeļkoreja brīdina Dienvidkorejā esošos ārzemniekus, ka, sākot no 10. aprīļa, negarantē viņu drošību un iesaka evakuēties. Vairākas Eiropas valstis, Krievija

un ASV, kā arī ES neatsauc savus diplomātus un pilsoņus no Korejas pussalas.

Ziemeļkorejas parlaments vienbalsīgi nobalso par kodolieroču lomas palielināšanu valsts aizsardzībā;

- 9. aprīlī Japāna izvieto divus zenītraķešu kompleksus «Patriot» pie Aizsardzības ministrijas ēkas Tokijā, lai gatavotos Ziemeļkorejas raidīto raķešu pārtveršanai;

- Ziemeļkoreja paziņoja, ka Japānu skars kodolkara liesmas, ja vien Tokija uzdrošināsies raidīt raķetes pret Ziemeļkoreju;

- 10. aprīlī ASV aizsardzības ministrs Čaks Heigels paziņoja, ka Ziemeļkoreja ar savu agresīvo retoriku tuvojās «bīstamai robežai».

Šobrīd situācija ir saspīlēta, taču visas pušes atturas no neapdomīgas praktiskas rīcības, aprobežojoties ar tā dēvētās draudu diplomātijas metodēm. Gan Phenjana, gan tās pretinieki apzinās, ka militārs konflikts var izcelties ne jauši un ļoti strauji attīstīties. Tomēr eksperti uzskata, ka Phenjana pati neriskēs uzsākt plaša mēroga konfliktu un rīkosies, vienīgi reaģējot uz militāru uzbrukumu no ASV vai Dienvidkorejas. Iespējams, Phenjanas skalā un draudīgā retorika vairāk paredzēta iekšpolitikas mērķiem, nostiprinot jaunā valsts līdera Kima Čenuna reputāciju. Turklāt ārējā ienaidnieka tēla aktualizēšana Ziemeļkorejas vadībai vajadzīga, lai konsolidētu tautu un novērstu tās uzmanību no valsts smagajām ekonomikas problēmām. Nav izslēgts, ka krīze Korejas pussalā noklusīs, kad Ziemeļkoreja paziņos, ka apmaiņā pret kārtējo starptautisko ekonomisko un humāno palīdzību gatava atteikties no nacionālās kodolprogrammas turpināšanas. Ja izrādīsies, ka Phenjanas pašreizējā dūru vicināšana uz visām pusēm ir visai nemākulīga psiholoģiskā kara paņēmieni izmantošana, lai piespiestu pasauli rēķināties ar to un uz klausīt Phenjanas vēlmes, tad nākotnē Ziemeļkorejai var rasties nopietnas problēmas attiecībā pretimnākšanu attiecībās ar ANO, ASV, Dienvidkoreju, Japānu vai citām valstīm un starptautiskajām organizācijām.

Pēc ārvalstu preses materiāliem sagatavojusi
kapteine Vizma Kaļčeva.

¹ ASV atsakās parakstīt miera līgumu ar Ziemeļkoreju. Dienvidkorejā joprojām atrodas vismaz 28 000 ASV karavīru.

N r . 4 | T Ē V I J A S S A R G S | A P R Ī L I S | 2 0 1 3

